

ISPITNI KATALOG ZA EKSTERNU Maturu iz umjetničkog IZBORNOG PODRUČJA U ŠKOLSKOJ 2020./2021. GODINI

GLAZBENA UMJETNOST/ LIKOVNA UMJETNOST

Predmetno povjerenstvo za Glazbenu umjetnost:

1.Davorin Bošnjaković, profesor	(KŠC Zenica)
2.Dragana Perić, profesorica (KŠC Travnik)	3.Suzana Kusovac Sladoje,
profesorica (KŠC Banja	Luka)

Predmetno povjerenstvo za likovnu umjetnost:

1.Miroslav Šetka, profesor	(KŠC Zenica)
2.Kristina Vidak, profesor	(KŠC Travnik)
3.Davor Paponja, profesor	(KŠC Banja Luka)

GLAZBENA UMJETNOST

ISPITNI KATALOG ZA Maturu u školskoj 2020./2021. godini

Predmetno povjerenstvo za Glazbenu umjetnost:

Davorin Bošnjaković, profesor (KŠC Zenica)

Dragana Perić, profesorica (KŠC Travnik)

Suzana Kusovac Sladoje, profesorica (KŠC Banja Luka)

SADRŽAJ

1. UVOD	3
1.1. OPĆI CILJEVI ISPITA I ISHODI ZNANJA	4
2. PODRUČJA ISPITIVANJA I OBRAZOVNI ISHODI	5
3. VRSTE ZADATAKA I OCJENJIVANJE	6
4. NAPUTAK UČENICIMA ZA RAD	8
5. TEST / ZADACI	9
5.1. PISMENI DIO	9
5.2. RJEŠENJA ZADATAKA IZ TESTA	29
6. USMENI DIO	36
- Primjer fonotesta	33
- Prijedlog liste skladbi za fonotest	39
6.1. PITANJA I INDICIJE	46
7. PRIMJER TESTA	52
8. LITERATURA	61

-

1. UVOD

Na osnovu Pravilnika o polaganju mature u Katoličkim školskim centrima napravljen je katalog za polaganje mature iz predmeta Glazbena i Likovna umjetnost u gimnazijama Sustava KŠC-a.

Maturalnim ispitom se provjeravaju obrazovni ishodi, znanje, sposobnosti i vještine stečene tijekom gimnazijskog školovanja kroz redovnu i izbornu nastavu.

U tom cilju napravljen je katalog za polaganje maturalnog ispita iz navedenih predmeta koji obuhvaća srž najvažnijih programskih sadržaja iz oba predmeta što će poslužiti učenicima kao kvalitetan temelj za nastavak daljnjeg školovanja na različitim fakultetima u okviru struke, ali i drugim - npr. pedagoškom fakultetu te također i u životu - kao poznavanje opće kulture i umjetnosti bez obzira na daljnji odabir naobrazbe i stečeno zvanje.

Katalog zadataka (test) za polaganje maturalnog ispita temeljni je dokument ispita u kojem su posebno navedeni i obrazloženi kroz oba predmeta zasebno, opći ciljevi ispita, struktura testa zasnovana na programskim odrednicama Nastavnog plana i programa gimnazija iz Sustava, pravila izrade testa, literatura i zadaci označeni brojevima, kao i rješenja zadataka kroz oba segmenta ispita - pismeni dio (test) i usmeni dio.

GLAZBENA UMJETNOST

1.1. OPĆI CILJEVI ISPITA I ISHODI ZNANJA

Ovim se ispitom želi provjeriti razina usvojenih znanja, vještina i sposobnosti koje su učenici usvojili i razvili tijekom dvogodišnjeg redovnog školovanja iz predmeta Glazbena umjetnost u prvom i drugom razredu gimnazije, te dvogodišnjeg školovanja u trećem i četvrtom razredu kroz nastavu ovog izbornog područja, kao i praktična primjena usvojenih saznanja- uz napomenu da učenici sami biraju predmet (Glazbenu ili Likovnu umjetnost) za usmeni dio ispita, a pismeni dio (test) učenici rade iz oba izborna područja.

-

2. PODRUČJA ISPITIVANJA I OBRAZOVNI ISHODI

Pismeni i usmeni dio maturalnog ispita obuhvaćaju poznavanje glazbene teorije:

- temeljnih glazbenih pojmova, glazbenih vrsta i oblika, specifičnosti njihove građe, glazbene stilove i uloge najistaknutijih skladatelja i njihovih najznačajnijih djela
- vještine slušanja sa razumijevanjem temeljnih glazbenih sastavnica kao što su tempo, dinamika, ritam, metar, tonalitet, pripadnost stilu svjetske i nacionalne baštine

Obrazovni ishodi cjelokupne nastave i provjere znanja obuhvaćaju učeničke sposobnosti:

- imenovati, opisati i slušno prepoznati sastavnice glazbenoga djela: šum, ton, izvođače glazbenog djela, izvođački sastav i način izvođenja, tempo, metar, ritam, dinamika, melodija, harmonija, glazbeni oblik i glazbeni slog
- kronološki odrediti trajanje stilskih razdoblja, značajke stila, najznačajnije predstavnike, te slušno prepoznati temeljne značajke glazbenih stilova
- poznavati razvoj tonske građe od srednjeg vijeka do 20. stoljeća te ih slušno razlikovati
- razlikovati i slušno prepoznavati vrste glazbe i načine uglazbljivanja teksta
- razlikovati i poznavati načine bilježenja glazbe
- poznavati i slušno razlikovati tehnike skladanja pojedinog stilskog razdoblja
- poznavati razvoj hrvatske i bosanskohercegovačke glazbe od srednjeg vijeka do 20. stoljeća te slušno prepoznati najznačajnija glazbena djela i predstavnike temeljnih obilježja bosanskohercegovačke glazbene baštine.

3. VRSTE ZADATAKA I OCJENJIVANJE

U testu su upotrijebljeni zadaci objektivnog tipa, a rješavaju se:

- davanjem odgovora na pitanje kojim se traži točno navođenje određenog podatka ili pojašnjenje (prepoznavanje) pojma i sl

-
- dopuna rečenice, odnosno definicije ili nekog navoda sa jednom do tri ili maksimalno četiri riječi
- dvočlanim odabirom (DA/NE) ili višečlanim odabirom (četiri ili više ponuđenih odgovora):
 - a) prepoznavanjem točne tvrdnje
 - b) zaokruživanjem (prepoznavanjem) točnog odgovora na osnovu ponuđenih odgovora,
 - c) povezivanjem parova (skladatelja sa glazbenim djelom ili stilom i slično).

Također, kod usmenog dijela ispita, osim objektivnih koriste se i drugi zadaci kroz metode razgovora (opuštenog dijaloga), naravno vodeći računa o svakom učeniku pojedinačno tj. o njegovim predispozicijama, sposobnostima, volji, radu i zalaganju tijekom školovanja, a naročito tijekom izborne nastave.

Da bi odgovorio na tri izvučena pitanja (zadatke) od učenika se očekuje da:

- poznaje stilska razdoblja u „kratkim crtama“ općenito, kao i značajke glazbe tog razdoblja te da spontano može razgovarati o istim
- poznaje predstavnike određenog stilskog razdoblja, njihova najznačajnija djela (slušno prepoznaje - fonotest)
- poznaje glazbene oblike u temeljnim obilježjima - da im zna odrediti pripadnost stilskom razdoblju (periodu), kao i vrsti glazbe (npr. svjetovni ili crkveni glazbeni oblik; apsolutna ili programna glazba) i prepoznati sastav izvođača (kod fonotesta) te objasniti način izvedbe (specifičnosti, npr. jednostavačno ili višestavačno djelo, broj i raspored stavaka, i sl.)
- poznaje značaj i ulogu dirigenta u glazbi te zna demonstrirati odnosno dirigitirati osnovne kretnje i jednostavne mjere (dvodobnu i trodobnu), kao i jednu složenu mjeru (četvorodobnu).

-

Ocjenjivanje pismenog dijela ispita (testa) je usuglašeno bodovnom listom, koja je već naznačena u ovom katalogu kod rješenja zadataka, a ocjena usmenog dijela ispita, osim prezentacije gore navedenog očekivanog znanja, mora sadržavati i procjenu sposobnosti, spretnosti i vještine koje su zapravo individualne te uvjetovane raznim drugim i drugačijim faktorima kod svakog pojedinačno – zbog toga je u ovom dijelu ispita mišljenje i sud predmetnog profesora veoma bitno i značajno.

-

4. NAPUTAK UČENICIMA ZA RAD

Pažljivo pročitajte pitanja iz testa, a potom pristupite njihovoj izradi, odnosno rješavanju zadataka.

Odgovore upisujte kada ste potpuno sigurni u njihovu točnost, nakon što ste utvrdili što se točno traži u zadatku (imajte na umu da se odgovori ne mogu popravljati, precrtavati ili križati bez prethodne konzultacije sa dežurnim profesorom).

Ako neko pitanje/zadatak ne znate riješiti nakon prvog čitanja, rješavajte sljedeće, a u narednim se čitanjima vratite na one neurađene.

Provjeravajte točnost odgovora i upisujte ih u prostor koji je predviđen za njega.

Vrijeme izrade testa je ograničeno na 90 minuta.

Tijekom izrade ne ometajte svoje kolege. Sva potrebna objašnjenja i upute tražite od dežurnog nastavnika.

Test se radi plavom kemijskom olovkom.

Broj mogućih bodova je 100.

-

5. TEST / ZADACI 5.1. PISMENI DIO

*Pitanja sa jednim tačnim odgovorom iz područja teorije glazbe - sastavnice glazbe, povijesti glazbe, poznavanja glazbenih stilova, predstavnika stila i glazbenih oblika: označiti jedan tačan odgovor od četiri ili tri ponuđena.

BODOVI

1. Trajanje tona se određuje:1

A. dinamičkom oznakom
B. glazbenim ključem
C. notnim zapisom
D. alikvotnim nizom
2. Koji se od navedenih pojmova odnosi na tempo?.....1

A. ritornello
B. rubato
C. rondo
D. ricerkare
3. Koji se od navedenih pojmova odnosi na dinamiku?1

A. courante
B. comes C. cluster D. crescendo

-
4. Koji je od navedenih pojmova naziv glazbenog intervala?
.....1
- A. kadenca
B. koral
C. kvarta D. kvartola
5. Za koju se od ovih glazbenih sastavnica upotrebljava oznaka pp?.....1
- A. za tempo
B. za ritam
C. za dinamiku
D. za slog
6. Za koju se od ovih glazbenih sastavnica upotrebljava oznaka vivo?.....1
- A. za melodiju
B. za harmoniju
C. za ritam
D. za tempo
7. Koji je od navedenih pojmova oznaka za tempo?.....1
- A. glissando
B. grave
C. gymel D. gigue
8. Koji je od navedenih pojmova oznaka za dinamiku?.....1
- A. marcato
B. mezzopiano
C. moderato D. motet

-
9. Koji se od navedenih pojmova odnosi na vrstu tonske građe/ljestvicu?.....1
- A. brevis B. corona
C. prima volta
D. modus
10. Što od navedenih utječe na boju tona?.....1
- A. amplituda
B. intenzitet
C. tonalitet
D. alikvotni niz
11. Kako se naziva zvuk ispod granice čujnosti?.....1
- A. trozvuk
B. ultrazvuk
C. rondelus D. infrazvuk
12. Koji se od navedenih pojmova odnosi na tempo?.....1
- A. a vista
B. arpeggio
C. accelerando D. a capella
13. Koji se pojam odnosi na dinamiku?.....1
- A. da capo
B. divertimento
C. decrescendo D. discantus
14. Koji je jedan od načina upotrebljavanja teksta?.....1
- A. antifonalni

-

- B. melizmatički
- C. bitonalni
- D. responzorijalni

15. Kako se naziva sastavnica glazbenog djela na koju se odnosi pojam motoričnosti?.....1

- A. tempo
- B. ritam
- C. dinamika
- D. slog

16. Kako se naziva instrument na slici iznad?.....1

- A. harmonijum
- B. glasovir
- C. orgulje
- D. portativ

17. Kako se naziva prikazani glazbeni zapis na slici iznad?.....1

- A. grafička notacija
- B. neumatska notacija
- C. tabulatura
- E. tradicionalna notacija

18. Kako se naziva prikazani instrument na slici
iznad?.....1

- A. alt-saksofon B. bas-flauta
- C. engleski rog
- D. kontrafagot

19. Kako se naziva prikazani glazbeni zapis na slici iznad?.....1

- A. grafička notacija
- B. neumatska notacija
- C. tabulatura
- D. tradicionalna notacija

20. Kako se naziva instrument prikazan na desnoj strani slike iznad?.....1

- A. harfa
- B. lira
- C. pozitiv D. viella

21. Koji je od navedenih naziva naziv za glazbu 13. stoljeća?.....1

- A. škola Notre-dame
- B. ars antiqua
- C. ars nova
- D. renesansa

22. Koja je od navedenih glazbenih vrsta jednostavačna?.....1

- A. romantička simfonija

-

- B. solistički koncert
- C. simfonijska pjesma
- D. romantička suita

23. Koji je od navedenih naziva naziv za vokalno-instrumentalnu vrstu?.....1

- A. motet
- B. ricercare
- C. sinfonia D. kantata

24. Koja se od navedenih vrsta tonske građe prvi put pojavljuje u glazbi 20. stoljeća?.....1

- A. pentatonika
- B. atonalitet
- C. stari način D. tonalitet

25. Koji je od navedenih skladateljskih postupaka karakterističan za fugu?.....1

- A. obrada motiva
- B. variranje
- C. imitacija D. ostinato

26. Koliko dijelova ima fuga?.....1

- A. dva
- B. tri
- C. četiri D. pet

27. Koliko dijelova ima sonatni oblik?.....1

- A. jedan
- B. dva
- C. tri D. četiri

-
28. Koji izvođački sastav izvodi simfonijsku pjesmu?.....1
- A. glas i klavir
 - B. mješoviti zbor
 - C. simfonijski orkestar
 - D. glas i simfonijski orkestar
29. Kako se naziva instrumentalni operni oblik?.....1
- A. impromptus
 - B. interval
 - C. inverzija
 - D. intermezzo
30. Koji sastav izvodi klasicističku sonatu?.....1
- A. solo instrument i klavir
 - B. solo glas i klavir
 - C. klavirski trio
 - D. solo instrument i orkestar
31. Koju je operu skladao Wolfgang Amadeus Mozart?.....1
- A. Figarov pir
 - B. Moć sudbine C. Ljubavni napitak
 - D. Seviljski brijač
32. Koji je skladatelj predstavnik nacionalne opere?.....1
- A. Carl Maria Weber
 - B. Jan Vaclav Stamic
 - C. Anton Brukner D. Petar Iljič Čajkovski
33. Koji je obilježje nacionalne opere?.....1
- A. glazbeni folklor

-

B. prokomponiranost

C. tradicijski glazbeni instrumenti

D. tematski dualizam

34. Koji je od navedenih skladatelja operni reformator?.....1

A. Hector Berlioz

B. Nikolaj Rimski-Korsakov

C. Cristoph Wilibald Gluck

D. Wolfgang Amadeus Mozart

35. Tko je skladao prvu hrvatsku operu?.....1

A. Ivan Zajc

B. Julije Bajamonti

C. Jakov Gotovac

D. Vatroslav Lisinski

36. Povežite nazive simfonija sa imenima skladatelja unoseći X u tabelu (jedan pojam se ne može povezati):.....4

A. Eroica

B. Fantastična simfonija

C. Nedovršena simfonija

-

D. Dječija simfonija

E. Simfonija iz Novog Svijeta

1. Joseph Haydn

2. Hector Berlioz

3. Ludwig van Beethoven

4. Franz Schubert

	A	B	C	D	E
1					
2					
3					
4					

37. Povežite imena skladatelja sa nazivima zbornih odlomaka unoseći X u tabelu (ime jednog skladatelja je nemoguće povezati):.....4

A. Jakov Gotovac

B. Vatroslav Lisinski

C. Richard Wagner

D. Giuseppe Verdi

E. Carl Maria Weber

1. Zbor lovaca

2. Zbor cigana

3. Zbor prelja

4. Zbor hrvatica

	A	B	C	D	E
1					
2					
3					
4					

-

38. Povežite broja skladanih simfonija sa imenom skladatelja unoseći X u tabelu (jedan se pojam ne može povezati):.....4

A. 104

B. 9 C. 6

D. 8

E. 54

	A	B	C	D	E
1					
2					

1. Joseph Haydn

2. Ludwig van Beethoven

3. Petar Iljič Čajkovski

4. Franz Schubert

3					
4					

39. Povežite nazive glazbeno-scenskih djela sa nazivima vrsta unoseći X u tabelu (jedan pojam se ne može povezati)4

A. Vesela udovica

B. Mačke

C. Trnoružica

D. Tristan i Izolda E. Carmina Burana

1. opera

2. balet

3. opereta

4. mjuzikl

	A	B	C	D	E
1					
2					

-

3					
4					

40. Povežite razdoblje nastanka i odgovarajuću glazbenu vrstu unoseći X u tabelu(jedan pojam se ne može povezati):.....4

- A. barok
- B. klasicizam
- C. romantizam
- D. renesansa
- E. srednji vijek

- 1. klavirska minijatura
- 2. gudački kvartet
- 3. oratorij
- 4. madrigal

	A	B	C	D	E
1					
2					
3					
4					

41. Guido d'Arezzo je :.....1

- A. srednjevjekovni teoretičar
- B. talijanski operni libretist
- C. renesansni skladatelj
- D. čuveni graditelj violina iz XVII st.

42. Tko od navedenih skladatelja ne pripada klasicizmu:.....1

- A. Franc Schubert

-

- B. Ludwig van Beethoven
- C. Wolfgang Amadeus Mozart
- D. Joseph Haydn

43. Povežite vrstu vokalno-instrumentalnog djela sa odgovarajućim nazivom djela (Jedan pojam se ne može povezati- ne odgovara ponuđenim vrstama):.....4

- A. Muka po Mateju
- B. Carmina Burana
- C. Mesija
- D. Daphne
- E. Isus Krist superstar

- 1. Opera
- 2. Kantata
- 3. Pasija
- 4. Oratorij

	A	B	C	D	E
1					
2					
3					
4					

44. Povežite imena skladatelja sa glazbenom vrstom XIX. stoljeća:.....4

- A. Bedrich Smetana
- B. Richard Wagner
- C. Franz Schubert
- D. Petar Iljič Tchaikovsky

- 1. Opera
- 2. Balet
- 3. Simfonijska pjesma
- 4. Solo pjesma

	A	B	C	D	E
1					
2					
3					
4					

-

45. Dodekafonija kao skladateljski postupak počiva na:.....1

- A. Starim načinima
- B. Elektronskim i konkretnim zvukovima
- C. Dvanestttonskom kromatskom nizu
- D. Proširenom tonalitetu

46. Kojem stilskom razdoblju pripadaju galantni i osjećajni stil:.....1

- A. Gotici
- B. Romantizmu
- C. Pretklasici
- D. Baroku

47. Koji od navedenih glazbenika nije muzikolog:.....1

- A. Franjo Kuhač
- B. Julije Skjavetić
- C. Cvjetko Rihtman
- D. Ludvik Kuba

48. Koji broj odgovara broju tema u stavcima baroknih skladbi:.....1

- A. Jedan
- B. Dva
- C. Tri

49. Franciscus Bosinensis (Franjo Bosanac) je:.....1

-

- A. Obradivao višeglasne vokalne skladbe za glas i lutnju
- B. Skladao prvu hrvatsku polifonu misu
- C. Prvi zapisivač tradicijske glazbe

50. Opera je: (zaokruži).....1

- A. Niz stiliziranih plesova.
- B. Veliko ciklično djelo koje se sastoji od 3-4 stavka poređenih na principu kontrsta u tempu, karakteru.
- C. Vokalno – instrumentalno djelo u kome su ples, gluma, glazba, likovna umjetnost i dramski tekst na sceni združeni u jedno.

51. Kronološki slijed razvoja tonske građe do XX.stoljeća je?.....1

- A. Pentatonika, stari načini, atonalitet, prošireni tonalitet,tonalitet
- B. Pentatonika, atonalitet, tonalitet, prošireni tonalitet, stari načini
- C. Pentatonika, stari načini, atonalitet, tonalitet prošireni tonalitet
- D. Pentatonika, stari načini, tonalitet, prošireni tonalitet, atonalitet

52. „A capella“ je zapravo naziv za:.....1

- A. pjevanje uz pratnju-bas continuo
- B. pjevanje bez instrumentalne pratnje,
- C. pjevanje uz pratnju glasovira
- D. pjevanje uz pratnju orkestra

-
53. Kada se izvodi recitativ:.....1
- A. poslije arije
 - B. prije arije
 - C. u toku arije
54. Najraniji zapisi višeglasja datiraju iz:.....1
- A. VI stoljeća
 - B. IX stoljeća
 - C. XI stoljeća
 - D. XIII stoljeća
55. Najpopularniji glazbeni instrument kućnog muziciranja u XIX.stoljeću je:.....1
- A. trombon
 - B. harfa
 - C. gitara
 - D. klavir
56. Zabavna glazba se počinje jasno diferencirati u:.....1
- A. XVII stoljeću
 - B. XVIII stoljeću
 - C. XIX stoljeću
 - D. XX stoljeću
57. Povežite nazive pjevačkih glasova sa odgovarajućim pojašnjenjima:.....4
A. Sopran	1. Visoki muški glas

-

B. Bas

2. Duboki ženski glas

C. Alt

3. Visoki ženski ili dječiji glas

D.

Tenor

4.

Duboki muški glas

	A	B	C	D	E
1					
2					
3					
4					

* Na sljedeća pitanja odgovori sa dopunjavanjem odgovora ili samo odgovori na postavljeno pitanje (ovisno o navodu u zadatku):

58. Ton ima izražene četiri osobine:.....2

A. visinu

B. trajanje

C. _____

D. _____

59. U simfonijskom orkestru zastupljene su četiri skupine instrumenata:.....2

A. drveni puhači

B. udaraljke

C. _____

D. _____

60. Tri harmonijske funkcije su:.....2

-

A. dominanta

B. _____ C.

61. Glazbu izvodimo:
(dopiši).....3

A. _____

B. _____

C. _____.

62. Četiri uobičajna stavka barokne glazbe su:.....2

A. allemande

B. gigue

C. _____ D. _____

63. Navedite tri skladatelja programne
glazbe!.....3

64. Poredajte oznake od najglasnije do najtiše: mp, ff, mf, f, p.....2

65. Navedi visoke ženske i muške pjevačke glasove (navedeni su duboki):.....2

-
- A. alt
- B. bas
- C. _____
- D. _____

66. Navedi četiri izražene značajke tona (osobine tona):.....2

67. Što je melografija?.....2

68. Što označava tempo kao sastavnica glazbenog djela?.....2

69. Što označava dinamika kao sastavnica glazbenoga djela?.....2

70. Navedi po dva glazbena instrumenta iz skupina:.....6

A. gudački instrumenti

B. instrumenti sa tipkama

-
C. drveni puhački instrumenti

D. udaraljke

E. električni glazbeni instrumenti _____

F. tradicijski instrumenti BiH
_____.

71. Durska i prirodna molska ljestvica se razlikuju po rasporedu polustupnjeva; u durskoj ljestvici polustupnjevi su između _____ stupnja, a u prirodnoj molskoj ljestvici polustupnjevi su između _____ stupnja. ..4

72. Što je to etnomuzikologija?.....2

_____.

73. Prva bosanskohercegovačka opera bila je jednočinka, skladana 1977. godine i zove se _____ a skladao ju je Banjalučanin _____2

74. Opera BUFFO nastaje: (pojasni kada i kako).....2

-

75. Napiši ime skladatelja uz skladbu koju si slušao/la:.....4

A. Mjesečeva sonata _____

B. Na lijepom plavom Dunavu _____

C. Mala noćna muzika _____

D. Vltava _____

76. Što označava izraz „bel canto“?.....2

_____.

77. Napiši nazive dijelova klasičnog sonatnog oblika!.....3

A. _____

B. _____

C. _____.

78. Napiši oblikovne dijelove fuge!.....3

A. _____

B. _____

-
C. _____.

79. Operu „Porin“ skladao je (dopiši) _____ ,
operu „Ero s onoga svijeta“ _____ ,

a operu „Nikola Šubić Zrinjski“ skladao je _____.3

80. Temeljno obilježje jazz glazbe je _____.2

81. Bosanskohercegovačka glazbena tradicija je veoma slojevita, ali postoji uočljiva podjela

na: _____
_____.2

82. Organologija je _____
_____.2

83. Navedi četiri tradicijska instrumenta sa područja BiH!2

_____.

84. Razlike između opere i operete očituju se u tome što:3

-

5.2. RJEŠENJA ZADATAKA IZ TESTA

1. C	8. B	15. B	22. C	29. D
2. B	9. D	16. C	23. D	30. A
3. D	10. D	17. D	24. B	31. A
4. C	11. D	18. D	25. C	32. A
5. C	12. C	19. C	26. B	33. A
6. D	13. C	20. A	27. C	34. C
7. B	14. B	21. B	28. C	35. D

36.

	A	B	C	D	E
1				X	
2		X			
3	X				
4			X		

37.

	A	B	C	D	E
1					X
2				X	

-

3			X		
4		X			

38.

	A	B	C	D	E
1	X				
2		X			
3			X		
4				X	

39.

	A	B	C	D	E
1				X	
2			X		
3	X				
4		X			

40.

	A	B	C	D	E
1			X		
2		X			
3	X				
4				X	

41. A

42. A

43.

	A	B	C	D	E
1				X	
2		X			
3	X				

-

4			X		
---	--	--	---	--	--

44.

	A	B	C	D	E
1		X			
2				X	
3	X				
4			X		

45. C

48. A

51. D

54. B

46. C

49. A

52. B

55. D

47. B

50. C

53. B

56. C

57.

	A	B	C	D	E
1				X	
2			X		
3	X				
4		X			

58. jačinu, boju

59. gudači, limeni puhači

60. subdominanta, tonika

61. pjevanjem, sviranjem, pjevanjem i sviranjem

62. courante, sarabande

63. Bedrich Smetana, Hector Berlioz, Franz Liszt

-
64. p, mp, mf, f, ff
65. sopran, tenor
66. visina, jačina, trajanje, boja
67. Melografija je zapisivanje narodnih tradicijskih napjeva.
68. Tempo u glazbi označava brzinu izvođenja.
69. Dinamika u glazbi označava jačinu izvođenja.
70. A-violina, viola, violončelo, kontrabas

B-klavir, čembalo, orgulje, melodika, harmonika

C-flauta, piccolo flauta, klarinet, oboa, engleski rog, fagot

D-mali bubanj, veliki bubanj, timpani, činele, vibrafon, triangel, zvona, marimba...

E-sintisajzer, električna gitara, elektronski bubnjevi...

F-saz, šargija, gusle, dvojnice...

71. III. - IV. i VII. - VIII. stupnja (dur); II. - III. i V. - VI. stupnja (mol).

72. Etnomuzikologija je glazbena znanost koja se bavi proučavanjem tradicijske narodne glazbe i folklora.

73. Jazavac pred sudom, Vlado Milošević

74. Opera buffo je nastala početkom 18. stoljeća, razvila se iz glazbenih točaka koje su se izvodile u pauzama između činova opere serie.

-
75. A-Ludwig van Beethoven
- B-Johann Strauss mlađi
- C-Wolfgang Amadeus Mozart
- D-Bedrich Smetana
76. Bel canto je izraz za lijepo pjevanje, voklanu tehniku sa ljepotom tona, briljantnom izvedbom i savršenom virtuosnom tehnikom pjevanja koja je karakteristična za talijanske opere u 18. i 19. stoljeću.
77. A- ekspozicija (izlaganje tema)
- B- razvojni dio (provedba)
- C- repriza (ponavljanje)
78. A- ekspozicija (prva provedba) B- razvojni dio (druga provedba) C- završni dio (treća provedba, tjesnac / stretta)
79. Porin, Vatroslav Lisinski Ero s onog svijeta, Jakov Gotovac
- Nikola Šubić Zrinjski, Ivan Zajc
80. Improvizacija.
81. Tradicija sela i tradicija gradske sredine.
82. Organologija je glazbena znanost o tradicijskim glazbenim instrumentima.
83. saz, šargija, gusle, dvojnice, diple, bubanj na đerdinu...
84. –opera je duža (opereta uvijek ima dva čina)

-
- opereta je uvijek vedrog, komičnog sadržaja (opera seria, opera buffo) u opereti imaju i govorni dijalozi (u operi ne).

6. USMENI DIO

U usmenom dijelu maturalnog ispita na učeničkim karticama (koje se „izvlače“ tijekom samog ispita), mogu biti dva pitanja: iz područja teorije glazbe, poznavanja povijesti glazbe, glazbenih stilova i predstavnika, glazbenih oblika te osnova dirigiranja (praktični prikaz osnovnih kretnji), a jedno pitanje iz područja slušne analize glazbenog primjera koja se odnosi na temeljna obilježja glazbenog djela, sastavnica glazbe, načina izvođenja, stilskih obilježja slušanog djela, te samog naziva djela i imena skladatelja u skladu sa značajkama određenog zvučnog primjera te u skladu sa obrađenim gradivom i prema tehničkim mogućnostima svakog pojedinog Centra.

Ovdje se nalazi jedan primjerak FONOTESTA tj. na koji način bi trebalo obraditi ovo pitanje uz važnu napomenu - navedena pitanja nije moguće primijeniti kod svih slušnih primjera te ih je potrebno prilagođavati istom.

Analiza 1. glazbenoga primjera

Pročitajte zadatke prije slušanja.

Pozorno poslušajte glazbeni primjer dva puta da biste mogli odgovoriti na sljedeće zadatke.

I. Zadatci višestrukoga izbora

-

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

1. Kakav je tempo?

- A. jako brz
- B. brz
- C. promjenjiv
- D. spor

2. Koji pjevački glas izvodi glazbeni primjer?

- A. alt
- B. bariton
- C. kontratenor
- D. tenor

3. Kakva je dinamika?

- A. bez promjena
- B. ekstremna
- C. kontrastna
- D. s postupnim promjenama

4. Kakav je opseg melodije?

- A. jako mali
- B. mali
- C. srednji
- D. veliki

5. Koji način uglazbljivanja teksta prevladava u glazbenome primjeru?

-

- A. akcentni
- B. melizmatički
- C. prokomponirani
- D. silabički

6. Kojemu glazbenomu stilu pripada glazbeni primjer?

- A. renesansnomu
- B. baroknomu
- C. klasicističkomu
- D. romantičkomu

7. Koja je od navedenih stilskih značajka prepoznatljiva u glazbenome primjeru?

- A. basso continuo
- B. bel canto
- C. polimetar
- D. raznolik ritam

8. Kako se naziva vrsta vokalnoga broja u kojemu je skladan glazbeni primjer?

- A. arioso
- B. arija
- C. duet
- D. kvartet

II. Zadaci dopunjavanja

U sljedećim zadacima dopunite zadane rečenice upisivanjem sadržaja koji nedostaje.

9. Skladatelj odslušanoga glazbenog primjera zove se _____.

-

10. Naziv je odslušanoga glazbenog primjera _____ .

Analiza 2. glazbenoga primjera

Pročitajte zadatke prije slušanja.

Pozorno poslušajte glazbeni primjer dva puta da bi ste mogli uraditi postavljene zadatke.

III. Zадaci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

1. Kakav je tempo?

- A. brz
- B. jako spor
- C. promjenjiv
- D. ujednačen

2. Koji pjevački glas izvodi glazbeni primjer?

- A. bariton
- B. kontraalt C. kontratenor
- D. mezzosopran

3. Kakva dinamika prevladava u glazbenome primjeru?

- A. jako glasna
- B. glasna
- C. plošna
- D. tiha

4. Kakav je opseg melodije?

- A. jako mali
- B. mali

-

- C. srednji
- D. jako veliki

5. Koji način uglazbljivanja teksta prevladava u glazbenome primjeru?

- A. akcentni
- B. melizmatički
- C. prokomponirani
- D. silabički

6. Kako se naziva instrumentalni ulomak u glazbenome primjeru?

- A. interludij
- B. intermezzo
- C. ouverture
- D. sinfonia

7. Kojemu glazbenomu stilu pripada glazbeni primjer?

- A. klasicizmu
- B. moderni
- C. realizmu
- D. verizmu

8. Kako se naziva glazbeni oblik u kojemu je skladan glazbeni primjer?

- A. rondo
- B. sonatni
- C. strofni
- D. varirani strofni

IV. Zadaci dopunjavanja

U sljedećim zadacima dopunite zadane rečenice upisivanjem sadržaja koji nedostaje.

-
9. Skladatelj odslušanoga glazbenog primjera zove se

_____.

10. Naziv je odslušanoga glazbenog primjera

_____.

Usporedna analiza 1. i 2. glazbenoga primjera

Pročitajte zadatke prije slušanja.

Pozorno poslušajte oba glazbena primjera da biste mogli uraditi sljedeće zadatke.

V. Zadaci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

1. U kojemu se glazbenome primjeru pojavljuju aerofona glazbala?

- A. samo u prvome
- B. samo u drugome
- C. i u prvome i u drugome
- D. niti u jednome

2. U kojemu je glazbenome primjeru prisutna homofonija?

- A. samo u prvome
- B. samo u drugome
- C. i u prvome i u drugome
- D. niti u jednome

3. U kojemu se glazbenome primjeru pojavljuje refren?

-

- A. samo u prvome
- B. samo u drugome
- C. i u prvome i u drugome
- D. niti u jednome

4. U kojemu se glazbenome primjeru pojavljuje monodija?

- A. samo u prvome
- B. samo u drugome
- C. i u prvome i u drugome
- D. niti u jednome

5. U kojemu se glazbenome primjeru pojavljuje kromatika u harmoniji?

- A. samo u prvome
- B. samo u drugome
- C. i u prvome i u drugome
- D. niti u jednome

VI. Zadaci povezivanja

U sljedećim zadacima **svaki** sadržaj označen brojem povežite **samo s jednim** odgovarajućim sadržajem koji je označen slovom.

Dva sadržaja označena slovom ne mogu se povezati.

6. Svaki navedeni glazbeni primjer povežite s odgovarajućom glazbenom vrstom.

- 1. prvi glazbeni primjer
- 2. drugi glazbeni primjer

-

A. motet B.

opera

C. opereta

D. solo popijevka

7. Svaki navedeni glazbeni primjer povežite s odgovarajućom instrumentalnom pratnjom.

1. prvi glazbeni primjer

2. drugi glazbeni primjer

A. glasovir

B. glasovirski trio

C. gudački kvartet

D. orkestar

8. Svaki navedeni glazbeni primjer povežite s odgovarajućim karakterom.

1. prvi glazbeni primjer

2. drugi glazbeni primjer

A. groteskni

B. komičan

C. morbidan

D. tragičan

9. Svaki navedeni glazbeni primjer povežite s odgovarajućim jezikom uglazbljenoga teksta.

1. prvi glazbeni primjer

2. drugi glazbeni primjer

A. francuski

-

- B. hrvatski
- C. slovenski
- D. talijanski

10. Svaki navedeni glazbeni primjer povežite s odgovarajućom tonskom građom.

- 1. prvi glazbeni primjer
- 2. drugi glazbeni primjer

- A. atonalitet
- B. politonalitet
- C. prošireni tonalitet
- D. tonalitet

01 Track 1.wma

PRIJEDLOG LISTE SKLADBI ZA FONOTEST:

- 1. "ZA ELIZU", L.V.BEETHOVEN
- 2. "CAN CAN" ulomak „Orfej u podzemlju“, J.OFFENBACH
- 3. "ALELUJA" ulomak „Mesija“, G.F.HANDEL

-

4. "ARIJA KRALJICE NOĆI" ulomak „Čarobna frula“, W.A.MOZART
5. "SOLO PJESMA" – po izboru profesora
6. "ARIJA VOJVODE" ulomak „Rigoletto“, G.VERDI
7.

6.1. PITANJA I INDICIJE

Ovdje su navedena pitanja koja se mogu nalaziti na „karticama“. Odmah ispod pitanja naveli smo i odgovor, odnosno smjernice za odgovore (što se očekuje od učenika).

-

1. NAVEDI I UKRATKO POJASNI SASTAVNICE GLAZBENOG DJELA!

- Navesti sastavnice glazbenoga djela te svaku pojasniti sa jednom do dvije rečenice, npr.
SLOG - višeglasje u glazbi, vrste (homofonija, polifonija)

2. NAVEDI KRONOLOŠKI GLAZBENE PERIODE RAZVOJA GLAZBE KROZ POVIJEST SA TEMELJNIM ZNAČAJKAMA ISTIH!

- Prapovijest, Stari vijek, Srednji vijek, Renesansa... npr., Renesansa XV - XVI stoljeće, vrhunac vokalnog višeglasja, madrigal, motet, začetak instrumentalne glazbe, najznačajniji skladatelji.....

3. OBJASNI NASTANAK GLAZBE! (KAD, KAKO I ZAŠTO?)

- pretpostavke o nastanku glazbe, oponašanje zvukova iz prirode, najstarija melodijaplač, smijeh, ... najstariji instrumenti - dlanovi, glas,

4. STARI VIJEK (STARE CIVILIZACIJE) - NAVESTI PREDSTAVNIKE/ ZEMLJE I NAJZNAČAJNIJE KOD TIH ZEMALJA!

- Kina, Egipat, Indija, Mezopotamija, Palestina, Grčka, Rim... uloga i značaj glazbe u društvu, podjela glazbe, ...

5. SREDNJI VIJEK - DUHOVNA GLAZBA!

- gregorijanski koral - nastanak, obilježja
- glagoljaško pjevanje - gdje, kako i zašto - misa - stavci

6. SREDNJI VIJEK - SVJETOVNA GLAZBA!

- žongleri, golijardi, minezingeri, trubaduri,

-

7. POJAVA I RAZVOJ VIŠEGLASJA (DO RENESANSE)!

- nastanak višeglasja (IX . stoljeće), prvi oblici višeglasja..., Ars antiqua, Ars nova,...

8. RAZVOJ NOTNOG PISMA (VI.-XVII.stoljeće)!

- Neume, neumatska notacija, koralna kvadratna notacija, tabulature,...

9. RENESANSA U GLAZBI

- vremenske granice, opća obilježja renesansne umjetnosti, podjela glazbe (crkvena, svjetovna), načini izvođenja, obilježja polifonog izraza (imitacija), navesti glazbene vrste i najznačajnije predstavnike.

10. BAROK

- vremenske granice, opća obilježja stila (sjaj, kićenost, bogatstvo detalja...), glazbene značajke baroka - polifonija, motoričnost,... , glazbeni oblici-nabrojati,razvoj instrumenata i instr.glazbe, te najznačajniji predstavnici...

11. BAROKNI VOKALNO-INSTRUMENTALNI OBLICI

- glazbeni oblici (oratorij, pasija, kantata) - nastanak, obilježja, predstavnici

12. BAROKNE INSTRUMENTALNE VRSTE

- suita, sonata, concerto grosso, solistički koncert, stavci, način izvođenja, predstavnici

13. FUGA

- obilježja - pojasniti glazbeni oblik

14. KLASICIZAM

- opća obilježja stila, opća obilježja u glazbi (monodija, homofonija, razvoj glazbenih oblika,...) i predstavnici.

-

15. KLASIČNA SONATA I SONATNI OBLIK

obilježja - pojasniti glazbeni oblik (kao višestavačnu vrstu i oblik jednog stavka).

16. KLASIČNA SIMFONIJA

- nastanak, pojašnjenje, najznačajniji predstavnici

17. JOHAN SEBASTIAN BACH

- život, značaj i djela

18. WOLFGANG AMADEUS MOZART

- život, značaj i djela

19. LUDWIG VAN BEETHOVEN

- život, značaj i djela

20. RONDO

- objasniti glazbeni oblik

21. TEMA S VARIJACIJAMA - objasniti
glazbeni oblik

22. OPERA

- nastanak i razvoj opere (od XVII. - XIX. stoljeća)
- obilježja prvih opera, opera seria, opera buffo, razvoj opernih dijelova (aria, recitativ, uvertira,...), bel canto...

23. ROMANTIZAM

- opća obilježja stila (emocije, mašta, individualnost,...), opća obilježja u glazbi (nacionalni stilovi, programnost u glazbi, folklor,...) i predstavnici...

-

24. SOLO PJESMA

- objasniti glazbeni oblik, kao i njegove vrste (npr. strofni oblik,...) te navesti značajnije skladatelje...

25. GLASOVIRSKA MINIJATURA

- objasniti glazbeni oblik, navesti značajnije skladatelje...

26. ZABAVNA GLAZBA U ROMANTIZMU

- opereta, društveni plesovi (valcer, can-can, polka...), značajniji skladatelji...

27. BALET

- nastanak, razvoj, najznačajnija djela i predstavnici...

28. SIMFONIJA U ROMANTIZMU I SIMFONIJSKA PJESMA

- proširenje glazbenog oblika, novi instrumenti u orkestru...

29. NACIONALNI GLAZBENI STILOVI

- pojasniti pojam i uvjetovanost pojave, nacionalna opera, nacionalne škole...

30. PROGRAMNOST U GLAZBI

- pojam (tonsko slikanje), obilježja glazbenog izraza i predstavnici...

31. GIUSEPPE VERDI

- život, značaj, djela...

32. WAGNEROVA OPERNA REFORMA

- navesti i pojasniti značajke reforme (lajtmotiv...)

33. IMPRESIONIZAM

- opća obilježja stila, opća obilježja u glazbi i predstavnici...

-

34. NEOKLASICIZAM I NEOROMANTIZAM

- obilježja stilova, opća obilježja u glazbi i predstavnici

35. ORFFOV DJEČJI INSTRUMENTARIJ

- nastanak i značaj u glazbenoj pedagogiji

36. OBILJEŽJA GLAZBENOG IZRAZA U XX. STOLJEĆU

mногоstranost stilova, politonalitet, atonalitet, nove tehnike skladanja, nove vrste glazbe...

37. JAZZ

- nastanak, razvoj, obilježja glazbenog izraza, stilovi i predstavnici...

38. ROCK GLAZBA

- nastanak, pojam, obilježja glazbenog izraza, stilovi i predstavnici...

39. ELEKTRONSKA I KONKRETNA GLAZBA

- pojam, nastanak, obilježja glazbenog izraza i predstavnici...

40. MJUZIKL

- pojam, nastanak, predstavnici i njihova djela...

41. FILMSKA GLAZBA

- pojam, nastanak i značaj, crtani film, predstavnici...

42. NAJZNAČAJNIJI PREDSTAVNICI GLAZBE XX. STOLJEĆA U BOSNI I HERCEGOVINI

- navesti skladatelje i pojasniti njihov značaj i djela...

43. GLAZBA JUŽNOSLAVENSKIH NARODA NA PODRUČJU EX-YU PROSTORA

-
- Hrvatska (događanja, predstavnici i njihova uloga i značaj) - Srbija (događanja, predstavnici i njihova uloga i značaj)
- Slovenija (događanja, predstavnici i njihova uloga i značaj)
- Bosna i Hercegovina (događanja, predstavnici i njihova uloga i značaj)

44. DIRIGENT U SKUPNOM MUZICIRANJU (ZBOR / ORKESTAR)

- objasniti kad i kako se pojavila potreba za dirigentom, značaj i uloga dirigenta u glazbi danas...

45. DIRIGIRANJE DVODOBNE MJERE

praktično izvesti kretnje za dvodobnu mjeru u dva različita tempa (sporo / brzo), znak za početak i znak za završetak skladbe.

46. DIRIGIRANJE TRODOBNE MJERE

- praktično izvesti kretnje za trodobnu mjeru u dva različita tempa (sporo / brzo), znak za početak i znak za završetak skladbe

47. DIRIGIRANJE ČETVORODOBNE MJERE

- praktično izvesti kretnje za četvorodobnu mjeru u dva različita tempa (sporo / brzo), znak za početak i znak za završetak skladbe

48. TRADICIJSKA GLAZBA U BOSNI I HERCEGOVINI

- podjela (tradicija sela, tradicija grada), glazbeni oblici (brojalice, uspavanke,...,sevdalinka,...) , pojašnjenje oblika, podjela instrumenata...

-

7. PRIMJER TESTA

Označiti jedan točan odgovor od četiri ponuđena: 1. Trajanje tona se određuje: E. dinamičkom oznakom F. glazbenim ključem G. notnim zapisom H. alikvotnim nizom	BODOV A 1
2. Koji se od navedenih pojmova odnosi na dinamiku? E. courante F. comes G. cluster H. crescendo	1
3. Koji je od navedenih pojmova naziv glazbenog intervala? E. kadenca F. koral G. kvarta H. kvartola	1
4. Koji je od navedenih pojmova oznaka za tempo? E. glissando F. grave G. gymel H. gigue	1
5. Što od navedenih utječe na boju tona? E. amplituda F. intenzitet	1

G. tonalitet H. alikvotni niz	
6. Kako se naziva zvuk ispod granice čujnosti? E. trozvuk F. ultrazvuk G. rondelus H. infrazvuk	1
7. . Kako se naziva instrument na slici? F. harmonijum G. glasovir H. orgulje I. portativ	1

8. Kako se naziva prikazani glazbeni zapis?

- E. grafička notacija
- F. neumatska notacija
- G. tabulatura
- H. tradicionalna notacija

1

9. Koja je od navedenih glazbenih vrsta jednostavačna? E.

- romantička simfonija
- F. solistički koncert
- G. simfonijska pjesma
- H. romantička suita

1

10. Koji je od navedenih skladateljskih postupaka karakterističan za fugu? E.

- obrada motiva
- F. variranje
- G. imitacija
- H. ostinato

1

11. Koji izvođački sastav izvodi simfonijsku pjesmu? E. glas i klavir F. mješoviti zbor G. simfonijski orkestar H. glas i simfonijski orkestar	1
---	---

12. Koju je operu skladao Wolfgang Amadeus Mozart? E. Figarov pir F. Moć sudbine G. Ljubavni napitak H. Seviljski brijač	1																														
13. Tko je skladao prvu hrvatsku operu? E. Ivan Zajc F. Julije Bajamonti G. Jakov Gotovac H. Vatroslav Lisinski	1																														
14. Povežite nazive simfonija sa imenima skladatelja unoseći X u tabelu (jedan pojam se ne može povezati): F. Eroica G. Fantastična simfonija H. Nedovršena simfonija I. Dječija simfonija J. Simfonija iz Novog Svijeta 5. Joseph Haydn	<table><tr><th></th><th>A</th><th>B</th><th>C</th><th>D</th><th>E</th></tr><tr><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>2</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>4</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table> 4		A	B	C	D	E	1						2						3						4					
	A	B	C	D	E																										
1																															
2																															
3																															
4																															

6. Hector Berlioz7. Ludwig van Beethoven8. Franz Schubert	

15. Povežite broja skladanih simfonija sa imenom skladatelja unoseći X u tabelu (jedan se pojam ne može povezati):

F. 104

G. 9

H. 6

I. 8

J. 54

5. Joseph Haydn

6. Ludwig van Beethoven

7. Petar Iljič Čajkovski

8. Franz Schubert

	A	B	C	D	E
1					
2					
3					
4					

4

16. Povežite razdoblje nastanka i odgovarajuću glazbenu vrstu unoseći X u tabelu (jedan pojam se ne može povezati): F. barok G. klasicizam H. romantizam I. renesansa J. srednji vijek 5. klavirska minijatura 6. gudački kvartet 7. oratorij 8. madrigal <table><tr><td></td><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>D</td><td>E</td></tr><tr><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>2</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>4</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>		A	B	C	D	E	1						2						3						4						4
	A	B	C	D	E																										
1																															
2																															
3																															
4																															
U sljedećim pitanjima dopuniti po dva točna odgovora! 17. Ton ima izražene četiri osobine: E. visinu F. trajanje G. H.	2																														
18. Tri harmonijske funkcije su: D. dominanta E. F.	2																														

19. Navedi visoke ženske i muške pjevačke glasove (navedeni su duboki): A. alt B. bas C. D.	2
20. Dodekafonija kao način skladanja počiva na: (zaokruži točan navod) A.starim načinima B.elektronskim i konkretnim zvukovima C.dvanaestttonskom kromatskom nizu D.proširenom tonalitetu	1
21. Kojem stilskom razdoblju pripadaju galantni i osjećajni stil: A. Gotici B. Romantizmu C. Pretklasici D. Baroku	1
22. Kronološki slijed razvoja tonske građe do XX. stoljeća je...? A Pentatonika, stari načini, atonalitet prošireni tonalitet, tonalitet B Pentatonika, atonalitet, tonalitet, prošireni tonalitet, stari načini C Pentatonika, stari načini, atonačitet, tonalitet prošireni tonalitet D Pentatonika, stari načini, tonalitet, prošireni tonalitet, atonalitet	1
23. Najpopularniji glazbeni instrument kućnog muziciranja u XIX. stoljeću je: A. trombon B. harfa C. gitara D. klavir	1

24. Zabavna glazba se počinje jasno diferencirati u: A. XVII. stoljeću B. XVIII. stoljeću C. XIX. stoljeću D. XX. stoljeću	1
25. Organologija je	2
26. U simfonijskom orkestru zastupljene su četiri skupine instrumenata: A. drveni puhači B. udaraljke C. D.	2
27. Što je melografija? 	2
28. Durska i prirodna molska ljestvica se razlikuju po rasporedu polustupnjeva; u durskoj ljestvici polustupnjevi su između _____ stupnja, a u prirodnoj molskoj ljestvici polustupnjevi su između _____ stupnja	4

29. Prva bosanskohercegovačka opera bila je jednočinka, skladana 1977. godine i zove se _____ a skladao ju je Banjalučanin _____.	2
30. Navedi četiri tradicijska instrumenta sa područja BiH! _____ _____ _____ _____	2

MOGUĆI BROJ BODOVA - 50

OSTVARENI BROJ BODOVA -

.....

8. LITERATURA

- „Glazbeni vremeplov 1“ , udžbenik za 1. razred gimnazije
Suzana Kusovac i Ana Andrić- Imamović
Medijski centar Vrhbosanske nadbiskupije, Sarajevo
- „Glazbeni vremeplov 2“ , udžbenik za 2. razred gimnazije
Suzana Kusovac i Ana Andrić- Imamović
Medijski centar Vrhbosanske nadbiskupije, Sarajevo
- „Glazbeni susreti 1. vrste“ , udžbenik glazbene umjetnosti za 1. razred gimnazije
Ljiljana Šćedrov, Nataša Perak Lovričević i Ružica Ambruš-Kiš
Profil-Klett, Zagreb
- „Glazbeni susreti 2. vrste“, udžbenik glazbene umjetnosti za 2. razred gimnazije
Ljiljana Šćedrov, Nataša Perak Lovričević i Ružica Ambruš-Kiš
Profil-Klett, Zagreb
- „Glazbeni susreti 3. vrste“, udžbenik glazbene umjetnosti za 3. razred gimnazije
Ljiljana Šćedrov, Nataša Perak Lovričević i Ružica Ambruš-Kiš
Profil-Klett, Zagreb
- „Glazbeni susreti 4. vrste“, udžbenik glazbene umjetnosti za 4. razred gimnazije
Ljiljana Šćedrov, Nataša Perak Lovričević i Ružica Ambruš-Kiš
Profil-Klett, Zagreb

LIKOVNA UMJETNOST

ISPITNI KATALOG ZA MATURU U ŠKOLSKOJ 2020./2021.GODINI

Predmetno povjerenstvo za likovnu umjetnost:

Miroslav Šetka, profesor

(KŠC Zenica)

Kristina Vidak, profesor

(KŠC Travnik)

Sadržaj

2

3

Uvod

Likovna je umjetnost na eksternoj maturi Ktoličkih školskih centara izborni predmet. Ispitni katalog za eksternu maturu iz Likovne umjetnosti temeljni je dokument ispita u kojemu su navedeni i objašnjeni sadržaji, kriteriji te načini ispitivanja i vrjednovanja znanja u školskoj godini 2017./2018.

Ispitni katalog usklađen je s odobrenim Nastavnim planom i programom za Likovnu umjetnost u gimnazijama.

Pristupnik koji je slušao Likovnu umjetnost prema dvogodišnjemu nastavnom programu treba proširiti stečeno znanje sadržajima četverogodišnjega gimnazijskog nastavnog programa koristeći se dodatnom odobrenom literaturom. Ispitni katalog sadrži osam poglavlja:

1. Područja ispitivanja
2. Obrazovni ishodi
3. Struktura ispita
4. Tehnički opis ispita
5. Opis bodovanja
6. Vrste zadataka

7. Priprema za ispit

8. Razrada obrazovnih ishoda.

1. Područja ispitivanja	6
2. Obrazovni ishodi	7
2.1. Temeljni sadržaji likovne umjetnosti	7
2.2. Likovna umjetnost od pretpovijesti do romanike	8
2.3. Likovna umjetnost od romanike do 20. stoljeća	13
2.4. Likovna umjetnost 20. stoljeća	17
2.5. Dizajn, fotografija, film	19
3. Struktura ispita	20
4. Tehnički opis ispita	21
4.1. Trajanje ispita	21
4.2. Izgled ispita i način rješavanja	22
4.3. Pribor	22
5. Vrijednovanje ispitnih cjelina	23
Prva ispitna cjelina	23
Druga ispitna cjelina	24
6. Vrste zadataka	25
6.1. Primjer zadatka prve ispitne cjeline sa detaljnim pojašnjenjem	25
6.2. Primjer zadatka druge ispitne cjeline sa detaljnim pojašnjenjem	28
7. Priprema za ispit	31
7.1. Savjeti nastavniku	31
7.2. Savjeti pristupniku	31
7.3. Popis literature	31
8. Razrada obrazovnih ishoda	32
9. Ogledni test	50
10. Prva ispitna cjelina	69
11. Ključ za odgovore	123
	134
12. Druga ispitna cjelina	

U prvome poglavlju (*Područja ispitivanja*) navedena su područja ispitivanja.

-

U drugome poglavlju (*Obrazovni ishodi*) navedeni su sadržaji koje pristupnik mora znati i razumjeti u dvjema ispitnim cjelinama te što mora moći učiniti kako bi uspješno položio ispit.

U trećem poglavlju (*Struktura ispita*) opisana je struktura ispita prema ispitnim cjelinama. U četvrtome poglavlju (*Tehnički opis ispita*) navedeno je trajanje svake ispitne cjeline, opisan je izgled ispita, objašnjen je način njegova rješavanja i naveden je dopušteni pribor.

U petome poglavlju (*Opis bodovanja*) opisan je način bodovanja zadataka u prvoj i drugoj ispitnoj cjelini.

U šestome poglavlju (*Vrste zadataka*) navedene su upute i primjeri svih vrsta zadataka koji su u ispitu.

U sedmome poglavlju (*Priprema za ispit*) navedeni su savjeti koji pomažu nastavniku u pripremi pristupnika za ispit i savjeti koji pomažu pristupniku u pripremi za ispit te je navedena literatura za pripremu ispita.

U osmome poglavlju (*Razrada obrazovnih ishoda*) navedeni su ključni pojmovi i likovni primjeri koji se odnose na pojedino područje ispitivanja.

1. Područja ispitivanja

Ispitom iz Likovne umjetnosti ispituju se sadržaji iz svjetske i nacionalne likovne umjetnosti, odnosno poznavanje i razumijevanje arhitekture i urbanizma, slikarstva i kiparstva te ostalih grana likovne umjetnosti od pretpovijesti do suvremenoga doba. Ispit se sastoji od dviju ispitnih cjelina, a sadržaji su podijeljeni u pet područja ispitivanja:

- 1. Temeljni sadržaji likovne umjetnosti:** osnovne odrednice povijesti umjetnosti kao znanosti i uvod u analizu likovnoga primjera.
- 2. Likovna umjetnost od pretpovijesti do romanike:** umjetnost pretpovijesti, umjetnost drevnih civilizacija, umjetnost Egejske kulture, umjetnost antičke Grčke, umjetnost Etruščana, umjetnost antičkoga Rima, ranokršćanska umjetnost, umjetnost Bizanta, umjetnost predromanike, umjetnost islama.
- 3. Likovna umjetnost od romanike do 20. stoljeća:** umjetnost romanike, umjetnost gotike, umjetnost renesanse, umjetnost manirizma, umjetnost baroka i rokoka, umjetnost 19. stoljeća.
- 4. Likovna umjetnost 20. stoljeća:** slikarstvo, kiparstvo i arhitektura prve i druge polovine 20. stoljeća, minimalizam, konceptualna umjetnost, *land art*, *happening*, *body art*, postmoderna umjetnost, video i novi mediji.
- 5. Dizajn, fotografija i film:** temeljni pojmovi iz područja dizajna, fotografije i filma.

Ispitom iz Likovne umjetnosti provjerava se u kojoj je mjeri pristupnik ovladao različitim znanjima iz svjetske i nacionalne likovne umjetnosti navedenima u ispitnome katalogu. Ispituje se poznavanje i primjena znanja iz teorije likovnih umjetnosti, temeljnih likovnih pojmova, likovnih vrsta, specifičnosti likovnoga oblikovanja, glavnih formalnih i ikonografskih karakteristika likovnih djela, karakteristika stilskih razdoblja i umjetničkih pravaca, najistaknutijih umjetnika i njihovih reprezentativnih likovnih djela te sposobnost analize umjetničkih djela prema navedenim kriterijima.

2. Obrazovni ishodi

-
U ovome su poglavlju za svako područje ispitivanja navedeni obrazovni ishodi, odnosno konkretni opisi onoga što pristupnik treba znati, razumjeti i moći učiniti kako bi postigao uspjeh na ispitu.

U obrazovnim ishodima od pristupnika se očekuje sposobnost - prepoznavanja formalnih elemenata likovnoga primjera.

- prepoznavanja stila i stilskih karakteristika, civilizacije ili kulture te vremenskoga ili stilskoga razdoblja, odnosno umjetničkoga pravca kojemu likovni primjer pripada.
- prepoznavanja stila i stilskih karakteristika, civilizacije ili kulture te vremenskoga ili stilskoga razdoblja, odnosno umjetničkoga pravca kojemu likovni primjer pripada te poznavanje autora i naziva likovnoga primjera.

2.1. Temeljni sadržaji likovne umjetnosti

2.1.1. OSNOVNE ODREDNICE POVIJESTI UMJETNOSTI KAO ZNANOSTI

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- definirati i primijeniti osnovnu povijesno-umjetničku terminologiju³ - imenovati autore i nazive likovnih primjera
- navesti mjesto gdje se likovni primjer nalazi ili čuva
- prepoznati vrste likovnih primjera
- prepoznati civilizaciju ili kulturu te vremensko ili stilsko razdoblje odnosno umjetnički pravac kojemu likovni primjer pripada
- odrediti teme, sadržaj i ikonografiju likovnih primjera.

2.1.2. UVOD U ANALIZU LIKOVNOGA PRIMJERA

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- analizirati slikarsko djelo, crtež ili grafiku prema glavnim formalnim karakteristikama
- analizirati kiparsko djelo prema glavnim formalnim karakteristikama - analizirati arhitektonsko djelo prema glavnim formalnim karakteristikama

- analizirati urbanističko djelo prema glavnim formalnim karakteristikama.

2.2. Likovna umjetnost od pretpovijesti do romanike

2.2.1. UMJETNOST PRETPOVIJESTI

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti društveni kontekst umjetnosti pretpovijesti
- prepoznati slikarska i kiparska djela paleolitika, mezolitika, neolitika i metalnoga doba
- analizirati slikarstvo pretpovijesti (načine oblikovanja motiva, kompozicijske karakteristike pretpovijesnoga slikarstva, različite načine organizacije plohe na površini oslikanih pretpovijesnih posuda)
- analizirati kiparstvo pretpovijesti (kompozicijska obilježja, načine oblikovanja motiva u pretpovijesnom kiparstvu)
- analizirati arhitekturu pretpovijesti (namjenu građevina pretpovijesnoga razdoblja, strukturu pretpovijesne arhitekture)
- analizirati urbanizam pretpovijesti (tipove pretpovijesnih naselja, strukturu i specifičnosti pretpovijesnih naselja).

2.2.2. UMJETNOST DREVNIH CIVILIZACIJA

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- objasniti utjecaj geopolitičkoga smještaja na umjetnost i urbanizam Egipta i Mezopotamije
- odrediti dominantne narode Mezopotamije
- odrediti društveno-povijesni kontekst egipatske umjetnosti

-
-
- analizirati slikarstvo Egipta (karakteristike i kompozicijska načela egipatskoga slikarstva, načine oblikovanja motiva u egipatskome slikarstvu, prikaz prostora u egipatskome slikarstvu) analizirati kiparstvo drevnih civilizacija (karakteristike sumerske, akadiske, babilonske i asirske skulpture, kompozicijska obilježja i karakteristike mezopotamske i egipatske skulpture, načine oblikovanja motiva u mezopotamskoj i egipatskoj skulpturi, prikaz prostora na mezopotamskim i egipatskim reljefima, vrste egipatske skulpture)
- analizirati arhitekturu drevnih civilizacija (tipove, namjenu i strukturu mezopotamske i egipatske arhitekture, kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine mezopotamske i egipatske arhitekture, konstruktivni, prostorni i dekorativnelemente mezopotamske i egipatske arhitekture, promjene u oblikovanju i organizaciji prostora egipatskih grobnica od mastaba do grobnica u stijeni) analizirati urbanizam drevnih civilizacija (karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja urbanizma u Mezopotamiji i Egiptu, karakteristike i namjenu pojedinih dijelova grada).

2.2.3. UMJETNOST EGEJSKIH KULTURA

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- prepoznati egejsku umjetnost kao zajednički naziv koji objedinjuje kikladsku, minojsku i mikensku umjetnost
- objasniti poveznicu između geopolitičkoga smještaja i oblikovanja gradova egejskih kultura
- analizirati slikarstvo egejske kulture (stilske karakteristike minojskih oslikanih vaza, stilske karakteristike minojskoga zidnoga slikarstva, stilske razlike između egipatskoga i minojskog slikarstva)
- analizirati kiparstvo egejskih kultura (stilske karakteristike)
- analizirati arhitekturu i urbanizam egejskih kultura (karakteristike egejske arhitekture i urbanizma, konstruktivne i prostorne elemente egejske arhitekture i urbanizma, razlike

- između minojske palače i mikenske akropole).

2.2.4. UMJETNOST ANTIČKE GRČKE

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti društveno-povijesni kontekst umjetnosti antičke Grčke - razlikovati stilove u umjetnosti antičke Grčke
- analizirati slikarstvo antičke Grčke (stilske karakteristike oslikanih grčkih vaza geometrijskoga stila, arhajskoga stila crnih i crvenih figura, klasičnoga razdoblja, namjenu dipilonskih vaza)
- analizirati kiparstvo antičke Grčke (karakteristike i kompozicijska načela grčke skulpture arhajskoga razdoblja, klasičnoga razdoblja, helenizma, načine oblikovanja motiva grčke skulpture arhajskoga razdoblja, klasičnoga razdoblja, helenizma, oblikovanje volumena i postizanje privida prostora na grčkim reljefima klasičnoga razdoblja, odnos skulpture i zadanoga arhitektonskoga okvira u kiparstvu antičke Grčke) analizirati arhitekturu antičke Grčke (grčke hramove prema tipu ili obliku tlocrta, grčke hramove prema stilu ili redu, karakteristike i kompozicijska načela tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine grčke arhitekture: konstruktivne, prostorne i dekorativne elemente grčkoga hrama, elemente vertikalne raščlambe pročelja grčkoga hrama, korekcije radi optičkih učinaka kod grčkoga hrama, dijelove grčkoga kazališta, odnos arhitekture i ambijenta, oblika i akustike grčkoga kazališta)
- analizirati urbanizam antičke Grčke (karakteristike i kompozicijska načela oblikovanja grčkoga urbanizma, pojedine dijelove grada antičke Grčke).

2.2.5. UMJETNOST ETRUŠČANA

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti društveno-povijesni kontekst etruščanske umjetnosti

-
-
- analizirati slikarstvo Etruščana (stilske karakteristike etruščanskoga slikarstva)
- analizirati kiparstvo Etruščana (stilske karakteristike etruščanske skulpture)
- analizirati arhitekturu Etruščana (tip etruščanske grobne arhitekture, karakteristike, konstruktivne, prostorne i dekorativne elemente etruščanske grobne arhitekture).

2.2.6. UMJETNOST ANTIČKOGA RIMA Prístupnik

treba znati, odnosno moći:

- odrediti društveno-povijesne i kulturne utjecaje na umjetnost i arhitekturu antičkoga Rima
- analizirati slikarstvo antičkoga Rima (glavni lokaliteti sačuvanoga slikarstva iz razdoblja antičkoga Rima, stilske karakteristike pompejanskih stilova, način oblikovanja motiva i tehniku u portretnom slikarstvu antičkoga Rima)
- analizirati kiparstvo antičkoga Rima (vrste antičke rimske skulpture, stilske karakteristike antičke rimske skulpture, načine oblikovanja volumena i postizanje privida prostora na antičkim rimskim reljefima, stilske karakteristike kasnoantičkih skulptura; usporediti stilske karakteristike grčke i rimske skulpture)
- analizirati arhitekturu antičkoga Rima (namjenu i tipove građevina u antičkome Rimu, karakteristike i kompozicijska načela tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine arhitekture antičkoga Rima; konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente arhitekture antičkoga Rima) analizirati urbanizam antičkoga Rima (karakteristike i kompozicijska načela oblikovanja rimskoga urbanizma, dijelove rimskoga grada i njihovu namjenu).

2.2.7. RANOKRŠĆANSKA UMJETNOST

-

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti društveno-povijesne i kulturne utjecaje na ranokršćansku umjetnost i arhitekturu
- analizirati slikarstvo ranoga kršćanstva (različite vrste ranokršćanskoga slikarstva, stilske karakteristike ranokršćanskoga slikarstva, teme slikarstva u katakombama, ranokršćanske simbole)

analizirati kiparstvo ranoga kršćanstva (teme reljefnih prikaza na ranokršćanskim sarkofazima, stilske karakteristike ranokršćanske skulpture na sarkofazima)

- analizirati arhitekturu ranoga kršćanstva (tipove ranokršćanskih građevina prema namjeni, kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine ranokršćanskih sakralnih građevina, konstruktivne i prostorne elemente ranokršćanske sakralne arhitekture, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente ranokršćanske sakralne arhitekture).

2.2.8. RANOBIZANTSKA UMJETNOST

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti povijesno-kulturne utjecaje na ranobizantsku umjetnost
- odrediti najvažnija središta ranobizantske umjetnosti
- analizirati slikarstvo ranoga Bizanta (stilske karakteristike ranobizantskoga slikarstva)
- analizirati arhitekturu ranoga Bizanta (tipovi ranobizantskih građevina prema namjeni, kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine ranobizantske arhitekture, konstruktivni i prostorni elementi, elementi raščlambe zida te dekorativni elementi)
- analizirati urbanizam ranoga Bizanta (karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja ranobizantskoga urbanizma, dijelovi ranobizantskoga urbanog prostora i njihova namjena).

2.2.9. SREDNJOBIZANTSKA UMJETNOST

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti povijesno-kulturne utjecaje na srednjobizantsku umjetnost
- imenovati pojmove važne za umjetnost srednjobizantskoga razdoblja
- analizirati slikarstvo srednjobizantskoga razdoblja (vrste i stilske karakteristike srednjobizantskoga slikarstva, repertoar tema i njihov smještaj u crkvama srednjobizantskoga razdoblja)
- analizirati arhitekturu srednjobizantskoga razdoblja (kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine srednjobizantske arhitekture, konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente srednjobizantskih građevina).

2.2.10. ISLAMSKA UMJETNOST

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti zemljopisnu raširenost islamske umjetnosti
- objasniti različite utjecaje na islamsku umjetnost
- analizirati slikarstvo islama (stilske karakteristike, uloga kaligrafije)
- analizirati arhitekturu islama (ključni pojmovi, namjene građevina, kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine islamskih građevina, konstruktivni i prostorni elementi, elementi raščlambe zida te dekorativni elementi islamskih građevina, karakteristike graditeljstva Bagdadske kalifata u vrijeme Seldžuka, španjolsko-maurskoga stila, osmanskoga graditeljstva i graditeljstva Mogula u Indiji)
- analizirati urbanizam islama (karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja).

2.2.11. UMJETNOST PREDROMANIKE

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti povijesno-kulturni kontekst i pojavu predromaničke umjetnosti

- analizirati slikarstvo predromanike (vrste slikarstva u predromanici, stilske karakteristike predromaničkoga slikarstva)
- analizirati kiparstvo predromanike (karakteristike i kompozicijska načela predromaničke skulpture, načine oblikovanja motiva u predromaničkome kiparstvu, karakteristike langobardske, keltske, karolinške i otonske skulpture)
- analizirati arhitekturu predromanike (kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjšine, konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente predromaničke arhitekture)
- analizirati urbanizam predromanike (karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja predromaničkoga samostana, samostane kao kulturno središte predromanike i gospodarski zatvorene cjeline).

2.2.12. STAROHRVATSKA UMJETNOST

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti društveno-povijesni i kulturni kontekst starohrvatske umjetnosti
- analizirati slikarstvo starohrvatskoga razdoblja (stilske karakteristike starohrvatskoga slikarstva)
- analizirati kiparstvo starohrvatskoga razdoblja (starohrvatski kameni crkveni namještaj i njegovi dijelovi, kompozicijska obilježja i karakteristike starohrvatske skulpture, načini oblikovanja motiva u starohrvatskome kiparstvu, odnos skulpture, arhitektonskoga okvira i crkvenoga namještaja u starohrvatskome razdoblju)
- analizirati arhitekturu starohrvatskoga razdoblja (kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjšine starohrvatske sakralne arhitekture, prostorni i konstruktivni elementi, elementi raščlambe zida te dekorativni elementi starohrvatske sakralne arhitekture).

2.3. Likovna umjetnost od romanike do 20. stoljeća

2.3.1. UMJETNOST ROMANIKE

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- prepoznati romaniku kao prvo jedinstveno stilsko razdoblje u europskoj umjetnosti

- objasniti podrijetlo i značenje naziva romanika
- objasniti društveno-kulturni kontekst romaničke umjetnosti
- analizirati slikarstvo romanike (karakteristike i kompozicijska načela romaničkoga slikarstva, načine oblikovanja motiva u romaničkome slikarstvu, prikaz prostornih odnosa u romaničkome slikarstvu, uporabu boje u romaničkome slikarstvu, odnos zidnoga slikarstva i arhitekture u romaničkoj umjetnosti)
- analizirati kiparstvo romanike (vrste romaničke skulpture, karakteristike i kompozicijska načela romaničke skulpture, načine oblikovanja motiva u romaničkome kiparstvu, prikaz prostornih odnosa u romaničkome kiparstvu, teme, likove i motive na lunetama romaničkih portala)
- analizirati arhitekturu romanike (kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine romaničke arhitekture, konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente romaničke arhitekture, tipovi samostalnih arhitektonskih objekata obrambenoga i stambenoga karaktera u romaničkoj arhitekturi)
- analizirati urbanizam romanike (karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja romaničkoga urbanizma).

2.3.2. UMJETNOST GOTIKE

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- objasniti porijeklo i značenje naziva gotika
- objasniti društveno-povijesni i kulturni kontekst gotičke umjetnosti
- objasniti utjecaj opata Sugera na pojavu gotičkoga stila
- analizirati slikarstvo gotike (različite vrste slikarstva u gotici, stilske karakteristike gotičkoga slikarstva, prikaz privida volumena i prostora u gotičkome slikarstvu, stilske karakteristike gotičkoga internacionalnoga stila, stilske razlike između romaničkoga i gotičkoga slikarstva)

- analizirati kiparstvo gotike (karakteristike i kompozicijska načela gotičke skulpture, načini oblikovanja motiva u gotičkome kiparstvu, odnos skulpture i arhitektonskoga okvira u razdoblju gotike, razlike između kiparstva rane i kasnije gotike, stilske razlike između romaničkoga i gotičkoga kiparstva)
- analizirati arhitekturu gotike (tipove gotičkih građevina prema namjeni, kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjšine gotičke arhitekture, konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente gotičke arhitekture, rani engleski stil i perpendikularni stil, razlike između francuske i engleske gotike, stilske razlike između romaničke i gotičke arhitekture)
- analizirati urbanizam gotike (karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja gotičkoga grada, burga, samostana).

2.3.3. UMJETNOST RENESANSE

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti porijeklo i značenje riječi renesansa te pojmove bitne za razumijevanje renesansne umjetnosti
- objasniti razdoblje renesanse kao obnovu antičke kulture i svjetonazora prepoznati najvažnija središta renesansne umjetnosti
- objasniti poveznicu između renesansne umjetnosti i znanstvenih postignuća renesansnoga doba
- analizirati renesansno slikarsko djelo (karakteristike i kompozicijska načela, načine oblikovanja motiva, karakteristike svjetlosti, uporabu boja, načine postizanja privida volumena i prostora u renesansnome slikarstvu, odnos zidnoga slikarstva i arhitekture, stilske karakteristike slikarstva rane i visoke renesanse, stilske razlike između gotičkoga i renesansnoga slikarstva, specifičnosti kasnogotičkoga i renesansnoga slikarstva na sjeveru)
- analizirati kiparsko djelo renesanse (karakteristike i kompozicijska obilježja, načine oblikovanja motiva, oblikovanje volumena, privid prostora renesansnoga kiparstva, stilske karakteristike kiparstva rane i visoke renesanse, stilske razlike između gotičkoga i renesansnoga kiparstva)

- analizirati arhitektonsko djelo renesanse (kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine, konstruktivne i prostorne elemente renesansne arhitekture, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente renesansne arhitekture, karakteristike takozvanoga mješovitoga gotičko-renesansnoga stila u Hrvatskoj, stilske razlike između gotičke i renesansne arhitekture)
- analizirati urbanizam renesanse (karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja, dijelove renesansnoga grada i njihovu namjenu).

2.3.4. UMJETNOST MANIRIZMA

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti porijeklo i značenje riječi manirizam
- odrediti društveno-povijesni kontekst manirističke umjetnosti
- analizirati slikarsko djelo manirizma (karakteristike i kompozicijska načela, načine oblikovanja, karakteristike svjetlosti, uporabu boja, oblikovanje volumena i privid prostora u manirističkome slikarstvu, stilske razlike između renesansnoga i manirističkoga slikarstva)
- analizirati kiparsko djelo manirizma (stilske karakteristike manirističkoga kiparstva)
- analizirati arhitektonsko djelo manirizma (stilske karakteristike manirističke arhitekture)
- analizirati urbanizam manirizma (karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja manirističkoga urbanizma).

2.3.5. UMJETNOST BAROKA I ROKOKOA

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti porijeklo i značenje riječi barok
- odrediti društveno-povijesni kontekst barokne i rokoko umjetnosti
- objasniti poveznicu između barokne umjetnosti i znanstvenih postignuća baroknoga doba

- analizirati slikarsko djelo baroka i rokoka (karakteristike i kompozicijska načela, načine oblikovanja motiva, karakteristike svjetlosti, uporabu boja, privid volumena i prostora u baroknome i rokoko slikarstvu, odnos zidnoga slikarstva, arhitekture i skulpture, specifičnosti tematike, stilske razlike između renesansnoga i baroknoga slikarstva)
- analizirati kiparsko djelo baroka i rokoka (karakteristike i kompozicijska načela, načini oblikovanja motiva, stilske razlike između renesansne i barokne skulpture)
- analizirati arhitektonsko djelo baroka i rokoka (kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine barokne i rokoko građevine, konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente, stilske razlike između renesansne i barokne arhitekture)
- analizirati urbanizam baroka (karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja baroknoga urbanizma, dijelove baroknoga urbanoga prostora i njihovu namjenu, razlike između renesansnoga i baroknoga urbanizma).

2.3.6. UMJETNOST 19. STOLJEĆA

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti društveno-povijesni i kulturni kontekst umjetnosti 19. stoljeća
- analizirati slikarsko djelo 19. stoljeća (karakteristike klasicističkoga slikarstva, karakteristike slikarstva romantizma, realizma, impresionizma, postimpresionizma, secesije)
- analizirati kiparsko djelo 19. stoljeća (karakteristike klasicističkoga kiparstva, karakteristike kiparstva romantizma i impresionizma)
- analizirati arhitektonsko djelo 19. stoljeća (karakteristike klasicističke i historicističke arhitekture, karakteristike secesijske arhitekture i arhitekture novih konstrukcija)
- analizirati urbanizam 19. stoljeća (karakteristike urbanističkih rješenja klasicizma i historicizma)

- analizirati slikarstvo i kiparstvo 19. stoljeća i prijelaza iz 19. u 20. stoljeće u Hrvatskoj (karakteristike *zagrebačke šarene škole*, karakteristike slikarstva *Minhenskoga kruga*, karakteristike slikarstva secesije u Hrvatskoj, karakteristike skulpture secesije u Hrvatskoj).

2.4. Likovna umjetnost 20. stoljeća

2.4.1. SLIKARSTVO I KIPARSTVO PRVE POLOVINE 20. STOLJEĆA

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti društveno-povijesni kontekst umjetnosti prve polovine 20. stoljeća
- opisati utjecaj tehničkih izuma i dostignuća na umjetnost prve polovine 20. stoljeća
- imenovati umjetničke pravce i tendencije prve polovine 20. stoljeća
- analizirati primjere slikarstva prve polovine 20. stoljeća (karakteristike fovističkoga, kubističkoga, ekspresionističkoga slikarstva, slikarstva futurizma, metafizičkoga slikarstva i slikarstva magičnoga realizma, slikarstva ruske avangarde, slikarstva *De Stijla*/neoplasticizma, dadaizma, nadrealističkoga slikarstva)
- analizirati kiparstvo prve polovine 20. stoljeća (karakteristike skulptura C. Brâncușija i H. Matissea, karakteristike kubističke, futurističke, dadaističke, konstruktivističke i nadrealističke skulpture te skulpture B. Hepwortha i H. Moorea u prvoj polovini 20. stoljeća)
- analizirati slikarsko i kiparsko djelo u hrvatskoj umjetnosti prve polovine 20. stoljeća (utjecaji na slikarstvo međuratnoga razdoblja u Hrvatskoj, karakteristike kiparstva u prvoj polovini 20. stoljeća u Hrvatskoj).

2.4.2. ARHITEKTURA PRVE POLOVINE 20. STOLJEĆA

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- analizirati arhitekturu prve polovine 20. stoljeća (konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente arhitekture prve polovine 20. stoljeća, kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine

arhitekture prve polovine 20. stoljeća, pravce, škole i tendencije u arhitekturi prve polovine 20. stoljeća, odnos arhitekture prve polovine 20. stoljeća i ambijenta).

2.4.3. LIKOVNA UMJETNOST DRUGE POLOVINE 20. STOLJEĆA

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti društveno-povijesni i kulturni kontekst umjetnosti druge polovine 20. stoljeća
- odrediti umjetničke pravce i tendencije u drugoj polovini 20. stoljeća
- objasniti umjetničke pravce i tendencije u drugoj polovini 20. stoljeća (idejne i formalne karakteristike slikarstva apstraktnoga ekspresionizma, idejne i formalne karakteristike enformela/informela i njegovih podgrupa: tašizam i sirova umjetnost/ *art brut*, karakteristike monokromnoga slikarstva, karakteristike spacijalizma, uzori te ključne idejne i formalne karakteristike *pop-arta*, idejne i formalne karakteristike *op-arta*, karakteristike i nove vrste skulpture 50-ih, 60-ih i 70-ih godina 20. stoljeća, karakteristike kinetičke umjetnosti, idejne i formalne karakteristike minimalizma, karakteristike konceptualne umjetnosti, karakteristike *arte povera*/ siromašne umjetnosti, karakteristike *land arta*, karakteristike umjetnosti performansa/*performance*, umjetnosti tijela/*body art* i umjetnosti *happeninga*, karakteristike pokreta *Fluxus*, karakteristike video umjetnosti, te umjetnosti proširenih i novih medija).

2.4.4. ARHITEKTURA DRUGE POLOVINE 20. STOLJEĆA

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- analizirati arhitekturu druge polovine 20. stoljeća (namjenu arhitekture druge polovine 20. stoljeća, pravce, škole i tendencije u arhitekturi druge polovine 20. stoljeća, vrste konstrukcija u arhitekturi druge polovine 20. stoljeća, konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe te dekorativne elemente arhitekture druge polovine 20. stoljeća, kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine arhitekture druge polovine 20. stoljeća).

2.4.5. URBANIZAM 20. STOLJEĆA Pristupnik

treba znati, odnosno moći:

- analizirati urbanizam 20. stoljeća (karakteristike urbanističkih rješenja).

2.5. Dizajn, fotografija, film

2.5.1. DIZAJN

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- objasniti pojmove dizajn i industrijski dizajn
- objasniti društvenu ulogu dizajnera
- analizirati ključne značajke kvalitetno dizajniranih uporabnih predmeta
- objasniti značaj secesije i Bauhauasa u razvoju dizajna.

2.5.2. FOTOGRAFIJA

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- objasniti proces nastanka fotografije
- odrediti različite vrste fotografija
- objasniti rakurs i vrste rakursa u fotografiji
- analizirati utjecaj kadra, oštine motiva i osvjetljenosti na konačan izgled fotografije.

2.5.3. FILM

Pristupnik treba znati, odnosno moći:

- objasniti proces nastanka filma
- objasniti značenje i ulogu kadra, montaže, scenografije, kretanja kamere, osvjetljenosti i rakursa u filmu
- opisati vrste filmskih planova - imenovati filmske rodove.

3. Struktura ispita

3.1. Ispit iz Likovne umjetnosti sastoji se od dvije ispitne cjeline:

1. pismena provjera znanja (test)
2. usmena provjera znanja

3.1.1. Strukturu prve ispitne cjeline čine:

- zadatci višestrukog izbora
- zadatci povezivanja
- zadatci višestrukih kombinacija
- zadatci dopunjavanja i kratkih odgovora

Tabelarni prikaz

Trajanje ispita 90 minuta			
Prvi dio			
Nevezani zadatci	Tip zadatka	Broj zadatka	Broj bodova
	Zadatci višestrukog izbora	15	
	Zadatci višestrukih kombinacija	5	
	Zadatci povezivanja i sređivanja	5	

Grozdovi Zadataka (po tri ili četiri zadatka vezana uz jedan slikovni materijal)	Zadatci višestrukoga izbora	5	
	Zadatci višestrukih kombinacija		
	Zadatci povezivanja i sređivanja		
	Zadatci dopunjavanja i kratkih odgovora		
	Zadatci alternativnoga izbora		

3.1.2. Strukturu druge ispitne cjeline čine:

- teme iz teorije i povijesti likovnih umjetnosti određene područjima ispitivanja i obrazovnim ishodima

Tabela prikaza

Područja ispitivanja	Broj pitanja
Arhitektura i urbanizam	10-14
Slikarstvo, kiparstvo, grafika, dizajn i film	15-22

4. Tehnički opis ispita

4.1. Trajanje ispita

Ispit iz Likovne umjetnosti (test):

Prva ispitna cjelina traje ukupno **90 minuta** bez stanke.

Druga ispitna cjelina traje 30 minuta, 15 minuta pisanje koncepta i 15 minuta usmeno izlaganje po učeniku.

4.2. Izgled ispita i način rješavanja Prva ispitna cjelina

Važno je pažljivo pročitati tekst općih uputa i tekst uputa za rješavanje zadataka i označavanje točnih odgovora.

Primjeri uputa za rješavanje pojedinih vrsta zadataka nalaze se u poglavlju *Vrste zadataka*. U zadacima zatvorenoga tipa (zadatci višestrukoga izbora i zadatci povezivanja) pristupnik mora označiti točne odgovore znakom X na listu za odgovore. Ako pristupnik označi više od jednoga odgovora, zadatak će se bodovati s 0 (nula) bodova bez obzira na to što je među označenima i točan odgovor.

U zadacima otvorenoga tipa pristupnik mora označiti ili ucrtati traženi sadržaj na likovni primjer (zadatci dopunjavanja), odgovoriti kratkim odgovorom s jednom ili nekoliko riječi (zadatci kratkoga odgovora). Ako pristupnik pogriješi, treba prekrižiti netočan odgovor, staviti ga u zagradu, napisati točan odgovor i staviti skraćeni potpis pored točnoga odgovora. Pristupnici mogu rabiti list za koncept, ali na kraju moraju svoje odgovore čitko upisati na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Druga ispitna cjelina

Usmeni dio ispita sastoji se od ispitnih listića na kojima se nalaze tri pitanja – teme iz teorije i povijesti likovnih umjetnosti i to jedno pitanje iz područja urbanizma i arhitekture, a dva pitanja iz područja slikarstva, skulpture, grafike, dizajna i filma.

Uz izvučeni listić s pitanjima učenik će dobiti list sa bitnim vizualnim primjerima koji se odnose na postavljena pitanja.

Učenik će moći rabiti prazan list za ispisivanje teza.

4.3. Pribor

Tijekom pisanja obaju dijelova ispita iz Likovne umjetnosti dopušteno je upotrebljavati kemijsku olovku plave ili crne boje, ravnalo, trokut, olovku, gumicu, flomastere u boji i šestar.

5. Vrijednovanje ispitnih cjelina

5.1. Prva ispitna cjelina

Nevezani zadatci

U zadacima višestrukoga izbora i povezivanja svaki točno označen odgovor na listu za odgovore donosi 1 bod.

U zadacima višestrukih kombinacija gdje su dva odgovora točna, svaki točan odgovor donosi pola boda, a potpuno točno riješen zadatak 1 bod.

U zadacima povezivanja i sređivanja boduje se svaka ispravno povezana čestica pitanja s pola boda, a potpuno točno riješen zadatak donosi 2 boda. Netočni odgovori ne donose negativne bodove.

Grozdovi zadataka

U grozdovima zadataka nalaze se tri ili četiri zadatka vezana uz slikovni materijal. Svaki potpuno točno riješen grozd zadataka donosi četiri boda.

Grozd se može sastojati od zadataka višestrukoga izbora, višestrukih kombinacija, povezivanja i sređivanja te zadataka dopunjavanja.

- U zadacima višestrukoga izbora boduje se samo točan odgovor. Svaki točan odgovor donosi jedan bod.
- U zadacima višestrukih kombinacija, gdje su dva odgovora točna, svaki točan odgovor donosi pola boda, a potpuno točno riješen zadatak jedan bod.
- U zadacima povezivanja i sređivanja boduje se svaka ispravno povezana čestica pitanja s pola boda, a potpuno točno riješen zadatak donosi dva boda.
- U zadacima dopunjavanja i kratkih odgovora točan odgovor donosi jedan bod.

Netočni odgovori ne donose negativne bodove.

5.2. Druga ispitna cjelina

Svaki uspješan odgovor na izvučena pitanja, odgovor koji u sebi sadrži obrazovne ishode, osnovne pojmove i vizualne primjere ocjenjuje se maksimalnom ocjenom. Odgovor treba biti usklađen sa razradbom obrazovnih ishoda.

Kombinacija odgovora	Ocjena
Tri točna odgovora.	5
Dva točna odgovora i jedan nepotpun.	4
Dva točna odgovora. Jedan točan i dva nepotpuna.	3
Jedan točan odgovor. Jedan točan i jedan nepotpun odgovor. Tri nepotpuna odgovora.	2
Tri netočna odgovora.	1

Odgovore ispitanika vrjednuju osposobljeni nastavnici prema jedinstvenoj ljestvici.

6. Vrste zadataka

U ovome su poglavlju primjeri zadataka. Uz svaki primjer zadatka ponuđeni su uputa, točan odgovor, obrazovni ishod i način bodovanja.

6.1. Primjeri zadataka prve ispitne cjeline sa detaljnim pojašnjenjem

6.1.1. Primjer zadatka višestrukoga izbora

U sljedećemu zadatku od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore kemijskom olovkom. Točan odgovor donosi 1 bod.

Pozorno promotrite likovni primjer.

Koji je način oblikovanja motiva korišten na likovnome primjeru?

- A. idealizacija
- B. naturalizam
- C. realizam
- D. stilizacija

TOČAN ODGOVOR: D

OBRAZOVNI ISHOD: analizirati kiparstvo starohrvatskoga razdoblja (prepoznati načine oblikovanja motiva u starohrvatskome kiparstvu)

BODOVANJE:

1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor, izostanak odgovora ili je označeno više odgovora

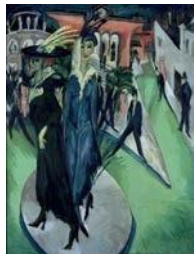
6.1.2. Primjer zadatka povezivanja

U sljedećemu zadatku svaki sadržaj označen brojem povežite **samo s jednim** odgovarajućim sadržajem koji je označen slovom.

Dva sadržaja označena slovom ne mogu se povezati.

Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore kemijskom olovkom. Svaki točan odgovor donosi 1 bod.

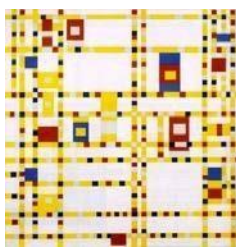
Pozorno promotrite likovne primjere.

1.

2.

3.

4.

Svaki likovni primjer povežite s odgovarajućim slikarskim pravcem.

- A. fovizam
- B. ekspresionizam
- C. futurizam
- D. neoplasticizam
- E. rajonizam
- F. suprematizam

TOČNI ODGOVORI: 1. B, 2. A, 3. D, 4. C

OBRAZOVNI ISHOD: odrediti civilizaciju ili kulturu te vremensko ili stilsko razdoblje odnosno umjetnički pravac kojemu likovni primjer pripada

BODOVANJE:

4 boda – svi točni odgovori

3 boda – 3 točna odgovora

2 boda – 2 točna odgovora

1 bod – 1 točan odgovor

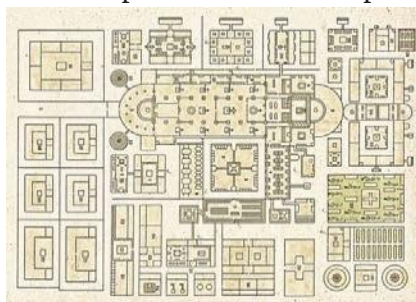
0 bodova – svi netočni odgovori, odgovori nisu označeni ili su označeni svi odgovori

6.1.3. Primjer zadatka dopunjavanja

U sljedećemu zadatku flomasterom označite ili ucrtajte traženi sadržaj na likovnome primjeru.

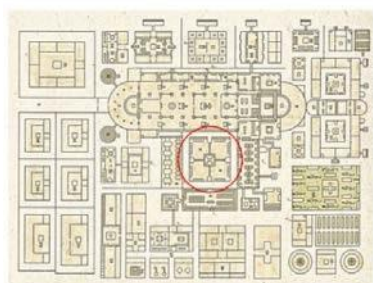
Točan odgovor donosi 1 bod.

Pozorno promotrite likovni primjer.

Na prikazanome tlocrtu zaokružite klaustar.

TOČAN ODGOVOR:

OBRAZOVNI ISHOD: analizirati arhitekturu pred-romanike

(crtežom označiti karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja predromaničkoga samostana) **BODOVANJE:**

1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor ili izostanak odgovora

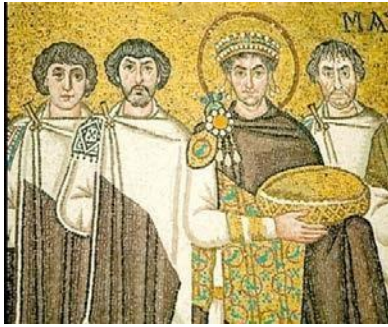
6.1.4. Primjer zadatka kratkoga odgovora

U sljedećemu zadatku odgovorite kratkim odgovorom (s jednom ili nekoliko riječi).

Odgovor upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici. Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

Točan odgovor donosi 1 bod.

Pozorno promotrite likovni primjer.

Kojom je tehnikom izvedena prikazana slika?

TOČAN ODGOVOR: mozaikom

OBRAZOVNI ISHOD: analizirati slikarsko djelo, crtež ili grafiku prema glavnim formalnim karakteristikama (odrediti vrste slikarstva i slikarske tehnike)

BODOVANJE:

1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor ili odgovor nije upisan

6.2. Primjer zadatka druge ispitne cjeline sa detaljnim pojašnjenjem

Primjer ispitnog listića s **tri pitanja**:

1. Tradicionalni i moderni materijali i elementi konstrukcija u arhitekturi.
2. Rana renesansa – slikarstvo.
3. Analitički i sintetički kubizam.

Obrazovni ishod:

1. Tradicionalni i moderni materijali i elementi konstrukcija u arhitekturi.

Prepoznati i razlikovati funkcije, tradicionalne i moderne materijale i elemente konstrukcija u arhitekturi.

Pojmovi:

- tradicionalni materijali (opeka, kamen, drvo)

- konstruktivni elementi (nosač, teret, zid, stup, greda, luk, arkada, kolonada, svodovi, kupole, pandantiv, trompa, kontraforni sustav)
- moderni materijali (lijevano željezo, beton, staklo, čelik, industrijski standardizirani materijali)
- konstruktivni elementi (montaža skeletne konstrukcije, montaža konzolne konstrukcije, vitoperna ljuska, inženjerska arhitektura) **Primjeri:**

Sv. Donat. Zadar

St. Foy. Conques

Hagia Sophia. Istanbul

Le Corbusier. Zgrada zajedničkog stanovanja (Unite d'Habitation). Marseilles

J. Paxton. Kristalna palača. London

G. Eiffel. Eiffelov toranj, Pariz

E. Saarinen, Aerodrom J. F. Kennedy(TWA), New York

F. L. Wright, Kuća Kaufmann (Fallinwater), Mill Run, Pennsylvania

J. Utzon, Operna kuća, Sidney

2. Rana renesansa – slikarstvo.

Obrazovni ishod:

- Prepoznati racionalna rješenja u renesansnoj slici
- Objasniti karakteristike i kompozicijska načela rano – renesansnog slikarstva (simetrija, preglednost, statičnost, uravnoteženost, piramidalnost i zlatni rez)
- Opisati načine oblikovanja motiva (realizam, idealizam, nauralizam, voluminoznost, plasticitet, skladne proporcije i linearizam)
- Imenovati karakteristični tretman svjetlosti (ravnomjerno, difuzno osvjetljenje) i uporabu boja u ranorenesansnom slikarstvu (realistična boja, modelacija, tonsko slikanje)
- Objasniti načine postizanja privida volumena i prostora u rano – renesansnom slikarstvu

(tonska modelacija, geometrijska/linearna perspektiva, zračna/atmosferska perspektiva, točka nedogleda, linije perspektivnog skraćanja, očište, horizont, kubni prostor, prostorni planovi)

Primjeri:

Masaccio, Presveto trojstvo

P. Francesca, Bičevanje Krista

A. D. Castagno, Posljednja večera

Sandro Boticelli, Rođenje Venere

3. Analitički i sintetički kubizam.

Obrazovni ishodi:

- Opisati i objasniti karakteristike kubističkog slikarstva:
 - analitički kubizam: utjecaj Cezannea; rastvaranje, analiziranje i geometrizacija oblika, fasete, rastakanje površine slike, poliperspektiva, iluzija prostorno – vremenstskog kontinuum, prigušena paleta boja, nerealne boje, interes za Afričku umjetnost; teme: akt, portret i mrtva priroda)
 - sintetički kubizam: tehnika kolaža, sažimanje oblika, afirmacija boje(intezivnije boje), plošnost, orfički kubizam, intezivne, transparentne boje, simultani i komplementarni kontrasti, kružni apstraktni oblici, motivi iz suvremenog života: Eiffelov toranj, Zrakoplovi...

Primjeri:

P. Picasso, Gospođice iz Avignona

G. Braque, L'estaque

P. Picasso, Tri muzičara

Robert Delaunay, U čast Bleriotu

7. Priprema za ispit

7.1. Savjeti nastavniku

Nastavnik treba pristupniku objasniti obrazovne ishode navedene u Ispitnome katalogu iz Likovne umjetnosti.

Prema tim obrazovnim ishodima trebaju se sastaviti zadatci za vježbu koji će pomoći pristupniku da primjenom postojećega znanja samostalno analizira likovne primjere. U poglavlju 8.1. nalazi se korisna razrada obrazovnih ishoda.

7.2. Savjeti pristupniku

Popis obrazovnih ishoda za svako područje ispitivanja pristupniku može služiti za provjeru usvojenoga znanja. Dobro poznavanje načina ispitivanja znatno će pomoći pristupniku da uspješno riješi zadatke u ispitu. Pristupniku se savjetuje:

- proučavanje područja ispitivanja te primjera zadataka
- rješavanje oglednih ispita.

7.3. Popis literature

Literaturu za pripremu ispita iz Likovne umjetnosti čine svi udžbenici koje je odobrilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta za rad u gimnazijama i strukovnim školama u proteklome četverogodišnjem razdoblju.

Literatura:

1. Stipetić-Čus, N.; Jurić-Avmedoski, Z.; Petrinc-Fulir, B.; Zubek, E. Likovna umjetnost(1,2,3,4)
2. Ivančević, R. *Likovni govor*. Zagreb: Profil, 2007.
3. Ivančević, R. *Stilovi i razdoblja, Život 1*. Zagreb: Profil, 2008. 4.
Ivančević, R. *Stilovi i razdoblja, Život 2*. Zagreb: Profil, 2008.
5. Ivančević, R. *Stilovi i razdoblja, Život 3*. Zagreb: Profil, 2008.
6. Damjanov, J. *Likovna umjetnost 1*. Zagreb: Školska knjiga, 2008. 7.
Damjanov, J. *Likovna umjetnost 2*. Zagreb:

Školska.knjiga, 2008.

8. Karaman, A. *Likovna umjetnost 2*. Zagreb: Školska.knjiga, 2008.
9. Mirenić, J.; Ratković, K. *Likovna umjetnost 20. stoljeća*. Zagreb: Školska knjiga, 2000.

8.1. Razradba obrazovnih ishoda U tablici 4. su uz svaki obrazovni ishod naznačeni bitni pojmovi i primjeri koji se na njega odnose.

Pristupnicima se savjetuje da dobro prouče sadržaj tablice, a mogu je rabiti i kao listu za provjeru usvojenih znanja.

Tablica 4. Razradba obrazovnih ishoda

ARHITEKTURA I URBANIZAM			
	OBRAZOVNI ISHODI	POJMOV	PRIMJER
1.	Prepoznati i razlikovati funkcije, tradicionalne i moderne materijale i elemente konstrukcija u arhitekturi	Tradicionalni I moderni materijali, nosač, teret, zid, stup, greda, luk, arkada, kolonada, svodovi, kupole, pandativ, trompa, kontraforni sustav, lijevano željezo, beton, staklo, čelik, skelet, industrijski standardizirani materijali, inženjerska arhitektura, montaža skeletne konstrukcije, montaža konzolne konstrukcije, vitoperna ljuska	Dioklecijanov palača, Split; Sv. Donat, Zadar; St. Gilles du Gard, Beauvais; St. Foy, Conques; Izidor iz Mileta i Antemije iz Trala, Hagia Sophia, Istanbul; Le Corbusier, Zgrada zajedničkog stanovanja (Unité d' Habitation), Marseilles; B. da Maiano, Palača Strozzi; Firenza J. Paxton, Kristalna palača, London; G. Eiffel, Eiffelov toranj, Pariz; L. Sullivan, Robna kuća, Chicago; H. Guimard, Metro stanica, Pariz; E. Saarinen, Aerodrom J. F. Kennedy (TWA), New.York; A. Ulrich, Vjesnikov neboder, Zagreb; F. L. Wright, kuća Kaufmann (Fallingwater), Mill Run, Pennsylvania; F. L. Wright, administrativne zgrade tvrtke Johnson Wax, Racine, Wisconsin; J. Utzon, Opera kuća, Sidney

2.	prepoznati arhitektonske odnose u megalitima i ranim nastambama	menhir, dolmen, kromleh, put, mjesto, naselje, funkcije	Stonehenge; Gavrinis; Carnac; Ur; Babilon; Knosos; Terozzo
3.	Prepoznati i crtežom označiti strukturu i funkcije pretpovijesnoga i antičkoga urbanoga prostora, rezidencijalne arhitekture i samostanskoga kompleksa	mreža, citadela, plansko, neplansko, granice, agora, forum, urbanistička koncepcija, stoa, oltar, hram, buleuterij, slavoluk, bazilika, palača, domus, atrij, zidine, insule, peristil, klaustar, cubiculum, dormitorij, skriptorij, mjesto, put	Barumin; Miken; Atena; Milet; Timgad; Zadar; San Gimignano; Panatenejski put, Atena;
4.	Prepoznati i crtežom naznačiti načela komponiranja u arhitekturi Egipta i Mezopotamije	kvadrat, pravokutnik, tlocrt, planiranje, ponavljanje, simetrija, osi, sakralni i urbani kompleks, mjesto, put, masa i prostor	Radničko naselje, Tell el Amarna; Amonov hram, Karnak; Grobnica kraljice Hatšepsut, Deir el-Bahari; Keopsova piramida, Giza; Kompleks u Gizi; Zigurat, Ur

5.	Prepoznati i crtežom naznačiti strukturu, dijelove i proporcije na tlocrtima, presjecima i pročeljima grčkih i rimskih hramova	Naos (cela), pronaos, opistodom, trijem, zlatni rez; dorski red, jonski red, korintski red, ehinus (ehin), abacus (abak), trup, kapitel, baza, volute, akantus (akant), arhitrav, triglifi, metope, friz, krepidoma, vijenac, akroterij, zabat, longitudinalno, centralno, statično, prostornost, kompozicija	Iktin i Kalikrat, Partenon, Atena; Posejdonov hram, Paestum; Panteon, Rim; Zeusov hram, Olimpija; Erehteion, Atena
6.	Uočiti povezanost kasnorimskih, ranokršćanskih i ranobizantskih građevina – prostor i konstrukcija	Longitudinalna građevina, bazilikalno osvjetljenje, brod, apsida, niša, plošna obradba zida, usmjerenje prostora, centralne građevine, piloni, pandantivi, kupola, polukupola, galerije	Maksencijeva bazilika, Rim; S. Sabina, Rim; S. Constanza, Rim; S. Apollinare in Classe, Ravenna; Sv. Sergije i Bakho, Istanbul; Eufrazijeva bazilika, Poreč; Izidor iz Mileta i Antemije iz Trala, Hagia Sophia, Istanbul

7.	Uočiti kontinuitet između Bizantske i islamske arhitekture	kupola, sinteza longitudinalnoga i centralnoga tipa, kvadratni tlocrt, jedinstveni prostor, stupnjevanje, galerije, nosači, pandantivi	Izidor iz Mileta I Antemije iz Trala, Hagia Sophia, Istanbul; Sinanova džamija, Istanbul; Džamija, Cordoba; Omerova džamija, Jeruzalem
8.	Prepoznati prostorne i konstruktivne elemente predromaničkih sakralnih građevina	westwerk, galerija, spolije, kolonada, arkada, tambur, stup, stub	Dvorska kapela Karla Velikoga, Aachen; Sv. Donat, Zadar; Sv. Spas, Cetina; Sv. Trojstvo, Split; Sv. Križ, Nin
9.	Razlikovati romanički i gotički okvir života	donjon, samostan, kuća, grad kao urbani sklop, obrambeni karakter, monocentričnost, policentričnost, podjela sadržaja, mreža komunikacija	San Gimignano; Lübeck; Palača Jacquesa Coeura, Bourges; romanička kuća u Poreču; donjon, Heddingham; Mont St -Michel; cistercijski samostan, Thoronet; Motovun

10.	Razlikovati konstruktivne i prostorne elemente te elemente raščlambe romaničkih, gotičkih i renesansnih sakralnih i profanih građevina i njihovu kompoziciju s obzirom na strukturu i masu	Masivnost zida, podupirači, rasterećenje, luk, svod, triforij, kontrafori, kontraforni sistem; brod, transept, apsida, ophod, apsidiola, kor, križište, zidna dekoracija, kupola, arkade, šiljasti luk, polukružni luk, prozori, figuralni portal, rozete, slijepe arkade, galerije, bifore, trifore, kvadrifore, lođa, mrežište, fijale	St..Foy, Conques;. Sv. Krševan, Zadar; St. Sernin, Toulouse; St. Maria Laach; St. Anna, AnnabergBuchholz; Sv. Stošija, Zadar; St. Etienne, Bourges; Katedrala, Reims; Katedrala, Milano; Notre Dame, Pariz; Katedrala sv. Jakova, Šibenik; Divona, Dubrovnik; Palača Cipiko, Trogir; Ca'd Oro, Venecija; Knežev dvor, Dubrovnik
11.	Razlikovati I crtežom naznačiti gotičku, renesansnu, manirističku i baroknu koncepciju grada i trga	urbanizam, organičko, simetrija, osi, planiranje, proporcioniranje, statičnost, preglednost, jednoznačnost, višeznačnost, individualno, opće	Piazza del Campo, Siena; A. Filarete, Sforzinda; Palmanova; Dubrovnik; F. Brunelleschi, Piazza S S. Annunziata, Firenza; Michelangelo, Campidoglio, Rim; M. Gambon, Karlovac; G. Bernini, Trg svetoga Petra, Rim
12.	Razumijeti i crtežom naznačiti antičke i renesansne arhitektonske elemente i načela komponiranja na renesansnim građevinama	Kupola, arhitrav, stup, kolonada, trijem, zabat, arkada, friz, krepidoma, niša, pilastar, balustrada, zlatni rez, simetrija, osi, proporcioniranje, statičnost, preglednost	F. Brunelleschi, Kapela Pazzi, Firenza; B. da Maiano, Palača Strozzi, Firenza; M. Michelozzi, Palača Medici - Riccardi, Firenca; G. da Sangallo I Michelangelo, Palača Farnese, Rim; Ljetnikovac Sorkočević, Lapad(Dubrovnik). Bramante, Tempietto, Rim

13.	Prepoznati i crtežom naznačiti složenost i višesmislenost graditeljskoga rješenja manirističke arhitekture	ponavljanje, zrcalna simetrija, funkcija, antički elementi, srednjovjekovni elementi	A. Palladio, Vila Rotonda, Vicenza; Dvorac Chambord; G. Vasari, Palača Uffizi, Firenza
-----	--	--	--

14.	Prepoznati elipsu i načelo jedinstvenosti u baroknome graditeljstvu	Geometričnost i simetrija, konveksno, konkavno, tlocrt, pročelje, zabat, volute, vijenac, svod, kupola, jadro, rebro, gesamtkunstwerk, cinktor, iluzionizam	G. B. da Vignola i G. della Porta, Il Gesù, Rim; Sv. Katarina, Zagreb; F. Borromini, S. Carlo alle Quattro Fontane, Rim; G. Bernini, Trg sv. Petra, Rim; M. Gropelli, Sv. Vlaho, Dubrovnik; P. Passalacqua, Stube ispred isusovačkog samostana, Dubrovnik; G. Guarini, Capella della Santissima Sindone, S. Lorenzo, Torino; B. Neumann, Vierzehnheiligen; J. F. von Erlach, Karlskirche, Beč; Klaustar franjevačkoga samostana, Slavonski Brod; Sv. Marija Snježna, Belec
-----	---	---	--

15.	Razlikovati i usporediti načela slaganja prostora renesansne i barokne arhitekture	Statično i dinamično, hijerarhija i centar, granica i beskonačno, policentričnost, monocentričnost, kapele	Brunelleschi, S. Spirito, Firenza; B. Neumann, Vierzehnheiligen; G. da Sangallo I Michelangelo, Palača Farnese, Rim; G. Guarini, Palača Carignano, Torino; dvorac Veliki Tabor; dvorac Gornja Bistra; Dvorac Versailles
-----	--	--	---

16.	Prepoznati i imenovati nove materijale na konstruktivnim rješenjima graditeljstva XIX. stoljeća	Lijevano željezo, beton, staklo, čelik, skelet, industrijski standardizirani materijali, inženjerska arhitektura, montaža neogotičke arhitekture	J. Paxton, Kristalna palača, London; G. Eiffel, Eiffelov toranj, Pariz; L. Sullivan, Robna kuća, Chicago; H. Guimard, Metro stanica, Pariz; F. Hitzig, Natkrivena tržnica, Berlin
17.	Imenovati i objasniti elemente historijskih stilova na snimkama pročelja arhitekture XIX. stoljeća	neogotika, neorenesansa, neobarok	H. Helmer i F. Fellner, Hrvatsko narodno kazalište (HNK), Zagreb; C. Garnier, Opera, Pariz; H. Bollé, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (HAZU), Zagreb; H. Bollé, Mirogoj, Zagreb; H. Bollé, katedrala, Zagreb; H. Bollé, Muzej za umjetnost i obrt (MUO), Zagreb
18.	Usporediti organska i funkcionalistička djela stambene arhitekture XX. stoljeća s obzirom na tlocrtno rješenje i odnos prema okolini	Razvedeni tlocrt, jednostavni tlocrt, složeni tlocrt, međudjelovanje unutrašnjega i vanjskoga prostora	F. L. Wright, kuća Kaufmann (Fallingwater), Mill Run, Pennsylvania; L. M. van der Rohe, Kuća Farnsworth, Plano, Illinois; Le Corbusier, Vila Savoy, Poissy-sur-Seine; W. Gropius, Bauhaus, Dessau

19.	Prepoznati ulogu višekratnika u urbanizmu XX. stoljeća	Jednostavnost, ekonomičnost, namjena, umnožavanje, serijska proizvodnja, stan, kvart, ulica, mreža, komunikacije, centar	L. M. van der Rohe, Seagram building, New York; Le Corbusier, Zgrada zajedničkog stanovanja (Unité d' Habitation), Marseilles; D. Galić, stambeni objekti u Vukovarskoj ulici, Zagreb; Manhattan
20.	Usporediti arhitekturu moderne, postmoderne i dekonstruktivizma s obzirom na oblikovne mogućnosti novih građevinskih materijala	Prednapregnuti beton, armatura, ljuska, slobodno komponiranje prostora, plastičnost, organičnost, čelik, staklo, titan	E. Saarinen, Aerodrom J. F. Kennedy (TWA), New York; K. Tange, sportske dvorane, Tokio; Le Corbusier, Kapela Notre Dame du Haut, Ronchamp; J. Utzon, Operna kuća, Sidney; F. L. Wright, Muzej Guggenheim, New York; M. Pei, piramida od čelika i stakla, Louvre, Pariz; F. Gehry, Muzej Guggenheim, Bilbao
21.	Usporediti stambenu arhitekturu secesije, moderne, postmoderne i dekonstruktivizma s obzirom na funkciju	Sloboda oblikovanja, prostorni raspored, citati prijašnjih stilova	A. Gaudí, Casa Milà, Barcelona; L. M. van der Rohe, kuća Tugendhat, Brno; F. Hunderdtwasser Haus, Beč; P. Eisenman; V. Kovačić, kuća Frank, Zagreb; S. Planić, Okrugla vila Furhmann, Gornje Prekrižje

22.	Prepoznati glavne karakteristike svjetskih kretanja u hrvatskoj arhitekturi javne namjene XX. stoljeća	Kontinuitet historicizma, funkcionalizma, organske arhitekture i postmoderne	V. Kovačić, zgrada Burze, Zagreb; S. Planić, Napretkov neboder, Zagreb; V. Penezić I K. Rogina, zgrada Velebit, Zagreb
-----	--	--	--

SLIKARSTVO, KIPARSTVO, GRAFIKA, DIZAJN I VIDEO

	OBRAZOVNI ISHODI	POJMOVI	PRIMJERI
1.	Razlikovati i imenovati slikarske, crtačke i grafičke tehnike na primjerima	akvarel, tempera, ulje, pastela, enkaustika, freska, mozaik, vitraj, tapiserija, kolaž, olovka, ugljen, kreda, tuš, trska, drvorez, linorez, litografija, bakropis, bakrorez, otiskivanje matrice	P. Cézanne, <i>Mont St. Victoire</i> , akvarel; Giotto, <i>Judin poljubac</i> (kapela degli Scrovegni, Padova), freska; Katedrala u Otrantu, mozaik; Katedrala u Chartresu, vitraj; <i>Tapiserija kraljice Matilde</i> (<i>Tapiserija iz Bayeuxa</i>); Fajumski portreti, enkaustika; F. Benković, <i>Žrtvovanje Izaka</i> , ulje na platnu; K. Schwiters, <i>Merzbau</i> , kolaž; E. Degas, <i>Plesačice</i> , pastela; P. della Francesca, <i>Bičevanje Krista</i> , tempera; Rembrandt, <i>Krist na Maslinskoj gori</i> , bakropis; N. Pisanello, studija ženskih likova, srebrenka; M. Schongauer, <i>Iskušenja sv. Antuna</i> , bakrorez; T. Chi, <i>Krajolik</i> , tuš i trska; H. Daumier, <i>Rue Transnonain</i> , litografija; E. Nolde, <i>Prorok</i> , drvorez;

			M. Kraljević, <i>U vrtu</i> , tuš i pero
2.	Razlikovati vrijednosti boja i njihove odnose	Dimenzije boja (svjetlina, čistoća/ton, valer), kontrasti (toplo – hladno, svjetlosni, komplementarni)	H. Matisse, <i>Žena sa šeširom</i> ; A. Derain, <i>Put</i> ; Lj. Ivančić, <i>Akt</i>

3.	Prepoznati I imenovati skulpturu izvedenu tradicionalnim kiparskim tehnikama	glina, gips, kamen, drvo, terakota, bronca, bjelokost, plastika, tesanje, rezbarenje klesanje, modeliranje, lijevanje	G. Bernini, <i>David</i> , mramor; G. Bernini, <i>Blažena Ludovica Albertoni</i> , mramor; I. Meštrović, <i>Zdenac života</i> , bronca; F. Laurana, <i>Eleonora Aragonaska</i> , mramor; N. dell' Arca, <i>Oplakivanje</i> , terakota; N. Gabo, <i>Bista</i> , plastika; Škrinjica Veroli, bjelokost; I. Meštrović, <i>Majka</i> , gipsani odljev
4.	Prepoznati i razlikovati apstraktne I figurativne oblike u slikarstvu I skulpturi pretpovijesti	apstrakcija, figuracija, realizam, symbol ili znak, masa I privid mase, kompozicija	Oslik špilje, Lascaux; oslik špilje, Altamira; Venera iz Wilendorfa; Venera iz Lespuguea; Dipilonska vaza
5.	Prepoznati I razlikovati stilizaciju I naturalizam na reljefnim prikazima staroga vijeka	kadar, visoki reljef, niski reljef, uleknuti reljef, obris, plošnost, plastičnost, ponavljanje, uzorak, variranje	Niniva, <i>Lav na umoru</i> , reljef; Suza, <i>Friz s lavovima</i> , reljef; Pergamski žrtvenik, reljef

6.	Prepoznati I crtežom naznačiti odnos dinamike I statike kod egipatske I antičke statue	osi, obris, površina, kontrapost, simetrija, asimetrija, blok mramora, arhaika, klasika, helenizam	Skulptura Kefrena iz Gize, diorit; skulptura pisara Kaia, oslikani vapnenac; portret Ehnatona, pješčenjak; skulptura svećenice Imeret-Nebes, drvo; skulptura Here sa Samosa, mramor; Nosač teleta (Moskofor), mramor; Vozač kola (Auriga iz Delfa), bronco ; Apolon sa zabata Zeusovoga hrama u Olimpiji, mramor; Poliklet, Kopljonoša (Dorifor), mramor; Lošinjski Apoksiomen, bronca; Ratnici iz Riacea, bronca; Karijatide s Erehteiona, mramor; Nika sa Samotrake, mramor; Laokontova skupina, mramor
7.	Razlikovati i objasniti načine oblikovanja unutar formata: friz, metopa i zabat (timpanon)	hijerarhija, zatvorenost (statičnost), prilagođenost formatu, armature (kompozicijske osi), pozadina I likovi (odijeljeno, spojeno - planovi), zakon kadra, sagledavanje, proporcije (glava : tijelo = 1 : 7, 1 : 4), kanon	Mlada žena s lotosom (reljef, V. dinastija, Egipat); Zeusov hram u Olimpiji (zabat, metope); Partenon (zabat, friz, metope); Poliklet, Kopljonoša (Dorifor); Trajanov stup (reljefi); Ara Pacis (reljefi); Sarkofag Junija Basa (reljef)

8.	Razlikovati odnos lika i pozadine na antičkim grčkim slikama (plošnost, linearnost)	figura, pozadina, plošnost, linearnost, ornament, stilizacija, meandar, privid mase	Dipilonska vaza; Eksekijeva amfora (Ahilej i Ajaks, Povratak Dioskura); Lekit s djevojkom koja iskazuje počast grobu junaka, oko 440. pr. n. e.; Mozaik iz Pele
9.	Razlikovati prostorne planove u zidnom slikarstvu egipatskih, rimskih i bizantskih građevina (negacija zidne plohe, ikonografska i vertikalna perspektiva, simbolika)	Ploha i negacija plohe zida, registar i iluzionizam, apsida, konha, kupola, ikonografija, motiv, znak (janje, križ), obrnuta i vertikalna perspektiva, simbol i tematski element	Ramosov grob (Teba), freske; Vila Misterija (Pompeji), freske; S. Vitale (Ravena), mozaici; S. Apollinare in Classe (Ravena), mozaici; Eufrazijeva bazilika (Poreč), mozaici; samostanski kompleks, Dafni, mozaici
10.	Prepoznati i crtežom naznačiti ornamentalne karakteristike reljefnog pletera	linearnost, geometrija, beskonačna traka, simetrije, pozadina/lik, ispuna plohe, ljudski lik, plošnost	Plutej iz Koljana; oltarna pregrada iz sv. Nediljice u Zadru; ciborij iz sv. Marije iz Biskupije kod Knina; zabat s imenom kneza Mutimira iz Uzdolja, Kod Knina; Plutej s likom hrvatskoga vladara iz krstionice u Splitu; Bašćanska ploča; ploča s natpisom kralja Držislava, Kapitul Kod Knina; Zabat oltarne pregrade iz Zvonimirove krunidbene crkve u Solinu; Sigwaldova ploča iz Cividalea; križ iz Moone

11.	Prepoznati i crtežom naznačiti. Hijerahijske odnose, zakon kadra i karakteristike plošnoga oblikovanja na reljefu i minijaturi predromanike i romanike	Podređenost arhitekturi, portal, kapitel, timpan, luneta, reljef (visoki, niski), zatvorenost, ornament, stilizacija, simetrija, hijerarhija, ikonografija, kadar, format, horror vacui	Luneta portala, St. Pierre, Moissac; luneta portala, St. Madelaine, Vézelay; <i>Vaganje duša</i> (luneta portala), St. Lazare, Autun; reljef <i>Nevjerni Toma</i> , benediktinski samostan, Santo Domingo de Silos; Majstor Radovan, portal katedrale sv. Lovre u Trogiru; A Buvina, vratnice katedrale u Splitu; neznani irski slikar, <i>Posljednji sud</i> (rukopis iz St. Gallena); <i>Evangelistar iz Lindisfarna</i>
12.	Prepoznati i objasniti podređenost cjelini u slikarstvu romanike	stilizacija, geometrizacija, zrcaljenje, hijerarhija, vertikalna perspektiva, ikonografija	<i>Krist u slavi</i> , S. Clemente u Tahullu; podni mozaik, katedrala u Otrantu; <i>Tapiserija kraljice Matilde</i> (Tapiserija iz Bayeuxa); Iluminacije <i>Komentara Apokalipse</i> Beatusa iz Liébane
13.	Prepoznati i objasniti načelo pojave oslobađanja sculpture od arhitekture	simetrija, osi, jasnoća, dovratnik, nadvratnik, arhivolt, timpan, stup, reljef, stupnjevanje, zakon kadra, prostorni zakon kadra, statua, S-krivulja	<i>Apokalipsa</i> , katedrala u Chartresu; <i>Vizitacija</i> , katedrala u Reimsu; <i>Uta</i> , katedrala u Naumburgu; <i>Sinagoga</i> , katedrala u Strasbourgu

14.	Prepoznati I crtežom naznačiti rekonstrukciju prostora na gotičkoj slici	Privid volumena, chiaroscuro, modelacija, motrišta, obrnuta ili inverzna perspektiva, idealni prostor; geometrijska ili linearna perspektiva, geometrijska tijela, ptičji pogled	Rajnski majstor, <i>Rajski vrt</i> ; Braća iz Limbourga, <i>Les Très Riches Heures du duc de Berry</i> (prikaz mjeseca listopada, XV..st.); Giotto, Sv. <i>Franjo istjeruje zle duhove iz Assisija</i> ; A. Lorenzetti, <i>Dobra i loša vlada</i> ; J. van Eyck, <i>Zaručnici Arnolfini</i>
-----	--	--	--

15.	Objasniti odnos prema temi I kadru u gotičkome slikarstvu Istre I Hrvatske	naturalizam, doslovno prikazivanje, ikonografija, sumarnost likova	Freske iz crkve Sv. Marije na Škrilinah; B. J. Trogiranin, Poliptih (Bogorodica sa svecima), Korčula
16.	Interpretirati slikarsko djelo s obzirom na iluzionističke I ikonografske elemente	prostor, kubni prostor, linearna ili geometrijska perspektiva, motrište, horizont, prostorni planovi, volumen, modelacija, arhitektonski elementi (stup, pilastar, luk, svod, niša), tema, profano, sakralno	Masaccio, Sv. Trojstvo, S. Maria Novella, Firenca; Masaccio, Izgon iz Raja, Kapela Brancacci, S. Maria del Carmine, Firenca; Masaccio, Porezni novčić, Kapela Brancacci, S. Maria del Carmine, Firenca; P. Uccello, <i>Legenda o hostiji</i> ; P. Uccello, <i>Bitka kraj San Romana</i> ; P. Uccello, <i>Portret mlade žene</i> ; P. della Francesca, <i>Krštenje Krista</i> , P. della Francesca, <i>Bičevanje Krista</i> , P. della Francesca, <i>Portret Federica da Montefeltra</i> ; L. Laurana, <i>„Idealni grad“</i> ; P. di. Cosimo, <i>Simonetta Vespucci</i> ; S. Boticelli, <i>Rođenje Venere</i> ; Rafael, <i>Atenska škola</i> ; Donatello, <i>Reljef sv. Jurja</i> ; N. Božidarević, <i>Navještenje</i>

17.	Prepoznati I crtežom naznačiti racionalna rješenja u renesansnoj slici I reljefu	format, zračna perspektiva, razmjeri, zlatni rez	A. Mantegna, <i>Mrtvi Krist</i>; P. della Francesca, <i>Krštenje Krista</i>; P. della Francesca, <i>Bičevanje Krista</i>; L. Laurana, <i>Idealan grad</i>; Donatello, <i>Reljef sv. Jurja</i>; Rafael, <i>Atenska škola</i>; L. da Vinci, <i>Posljednja večera</i>; A. Dürer, <i>Autoportret</i>; N. Božidarević, <i>Navještenje</i>; N. Božidarević, triptih u kapeli Bundić (model Dubrovnika u rukama sv. Vlaha), Dubrovnik; L. Dobričević, Poliptih Krštenja Kristova
-----	--	--	---

18.	Prepoznati simultani prikaz u slikarskim djelima	Istodobnost (simultanost), format, kadar, prostorni planovi, vremenski raspon radnje, značenje, tema, statua, visoki reljef, niski reljef, dovršenost, nedovršenost	Masaccio, <i>Porezni novčić</i>, Kapela Brancacci, S. Maria del Carmine, Firenca; L. Ghiberti, <i>Rajska vrata</i> (<i>Stvaranje Adama</i>, <i>Stvaranje Eve</i>, <i>Pad u grijeh</i>, <i>Izgon iz Raja</i>)
-----	--	---	---

19.	Prepoznati I objasniti karakteristike renesanse na djelima hrvatskih renesansnih kipara	stup, luk, vijenac, girlanda, reljef, dekoracija, portret, naturalizam, individualnost, izražaj	A. Aleši, pročelje krstionice katedrale u Trogiru; A. Aleši I N. Firentinac, Kapela Bl. Ivana Ursinija u Trogiru; J. Dalmatinac, frizz s 72 glave I sjeverni zid transept katedrale sv. Jakova u Šibeniku; N. Firentinac, <i>Putto bakljonoša</i> ; F. Vranjanin, <i>Princeza</i> ; I. Duknović, Sv. Ivan; I. Duknović, Sv. Toma
20.	Razlikovati vrste skulptura u renesansi i manirizmu s obzirom na stupnjeve plastičnosti i obradbu površine	statua, visoki reljef, niski reljef, planovi, stav, osi, dovršenost i nedovršenost	L. Ghiberti, <i>Rajska vrata</i> (istočna vrata krstionice u Firenci); Donatello, <i>Prorok Jeremija</i> ; Donatello, <i>Čudo hostije</i> ; Donatello, <i>Reljef sv. Jurja</i> ; Donatello, <i>Marija Magdalena</i> ; Donatello, <i>David</i> ; L. della Robbia, <i>Anđeli koji pjevaju</i> ; Michelangelo, <i>David</i> ; Michelangelo, <i>Oplakivanje</i> u bazilici sv. Petra u Rimu; Michelangelo, <i>Oplakivanje Rondanini</i> ; Michelangelo, <i>Oplakivanje iz Palestrine</i> ;

			Michelangelo, <i>Oplakivanje s Nikodemom</i>
--	--	--	--

21.	Razlikovati I crtežom naznačiti odnose arhitekture I sculpture na kompoziciji cjeline u gotici I renesansi	arhitektura, skulptura, granice, otvoreno, zatvoreno, simetrija, osi, prostorni planovi	<i>Abraham i Melkisedek</i> , katedrala u Reimsu; J. della Quercija, <i>.Ilaria del Carretto</i> ; Michelangelo, <i>Grobnica Medici</i> , Firenza
22.	Prepoznati narativno nabranje kao motiv	Portret odnosi: naracija, tema, višesmislenost oblika	G. Arcimboldo, <i>Ljeto</i> ; H. Bosch, triptih <i>Posljednji sud</i> ; P. Brueghel, <i>Uspon na Kalvariju</i>
23.	Prepoznati novu dinamičnost u skulpturi I slici manirizma	Mnoštvo motrišta, rotacija, proporcije, deformacija, izduženost, portret, odnos figura - pozadina, naracija, tema, višesmislenost oblika, figura serpentinata	Giambologna, <i>Otmica Sabinjanki</i> ; Parmigianino, <i>Autoportret u konveksnom zrcalu</i> ; J. Pontormo, <i>Skidanje s križa</i>

24.	Prepoznati i objasniti iluzionizam u spoju slikarstva i arhitekture renesanse, manirizma i baroka	Negacija zida, skulpturalni elementi, arhitektonski elementi, slikarski elementi, iluzionizam, kontrast, otvorenost	Michelangelo, <i>Stvaranje svijeta</i> , svod Sikstinske kapele, Rim; A. Palladio, Vila Rotonda (unutrašnjost); A. Pozzo, svod crkve S. Ignazio, Rim; C. D. Asam i E. Q. Asam, glavni oltar samostanske crkve sv. Jurja u Weltenburgu; Sv. Marija Snježna, Belec; P. da Cortona, <i>Alegorija Božje Providnosti</i> , Palača Barberini, Rim
25.	Usporediti privid prostora na renesansnim, manirističkim i baroknim slikarskim djelima	horizontala, simetrija, planovi, osi, očište, dijagonala, kubni prostor, zatvoreno – otvoreno, modelacija, focus (središte), linearna ili geometrijska perspektiva	A. dell Castagno, <i>Posljednja večera</i> ; L. da Vinci, <i>Posljednja večera</i> ; J. Tintoretto, <i>Posljednja večera</i> ; D. Velázquez, <i>Las Meninas (Dvorske dame)</i> ; Caravaggio, <i>Narcis</i> ; P. P. Rubens, <i>Podizanje križa</i>
26.	Objasniti ulogu svjetla u baroknome slikarstvu	kontrast, dijagonala, otvorenost, središte, nejasnoća granica	Caravaggio, <i>Pozivanje Sv. Mateja</i> ; Rembrandt, <i>Uskrsnuće Lazara</i> ; F. Benković, <i>Žrtvovanje Izaka</i> ; G. de la Tour, <i>Sv. Irena oplakuje sv. Sebastijana</i> ; G. de la Tour, <i>Rođenje Kristovo</i>

27.	Razlikovati teme u. slikarstvu baroka I rokoka	portret, pejzaž, interijer, mrtva priroda	C. Lorrain, <i>Pejzaž sa žrtvovanjem Apolonu</i> ; Rembrandt, <i>Autoportret</i> ; Rembrandt, <i>Noćna straža</i> ; J. Vermeer, <i>Geograf</i> ; Caravaggio, <i>Mrtva priroda</i> ; A. Watteau, <i>Ukrčavanje na Kiteru</i> ; P. P. Rubens, <i>Parisov sud</i> , P. P. Rubens, <i>Skidanje s križa</i> ; J. Vermeer, <i>Pogled na Delft</i> ; J. I. van Ruisdael, <i>Olujno more s jedrenjacima</i> ; D. Velázquez, <i>Stara žena peče jaja</i> ; N. Poussin, <i>Rustični pejzaž</i> ; J. Fragonard, <i>Ljuljačka</i>
28.	Usporediti klasicističku i romantičarsku koncepciju slike s obzirom na tretman boje I odnos prema formatu	otvoreno, zatvoreno, vertikalne, horizontale, dijagonale, modelacija, kontrast	J. David, <i>Zakletva Horacija</i> ; E. Delacroix, <i>Sloboda predvodi narod</i> ; T. Géricault, <i>Splav Meduza</i> ; J. M. W. Turner, <i>Kiša, para i brzina – velika zapadna željeznica</i>
29.	usporediti djela realizma i impresionizma s obzirom na uporabu boja	Kromatska ljestvica boja, tonska ljestvica boja, akromatska ljestvica boja, kontrasti boja, impasto, lazurni namaz	H. Daumier, <i>Pralja</i> ; É. Manet, <i>Doručak na travi</i> ; P. Renoir, <i>Pod sjenicom u Moulin de la Galette</i> ; G. Courbet, <i>Slikar u svom atelieru</i> ; C. Monet, <i>Katedrala u Rouenu</i>
30.	Istražiti nove karakteristike kompozicije, rukopisa, boje I linije u ekspresionizmu I njegovim pretečama	impasto, gradbeni karakter poteza, pomaknutost očista, deformacija oblika I prostora	V. van Gogh, <i>Noćna kavana</i> ; E. Munch, <i>Tri djevojke na mostu</i> ; E. Nolde, <i>Duhovi</i>

31.	Uočiti promjene u hrvatskome slikarstvu s kraja XIX. I prve polovine XX. stoljeća	Šarena slikarska škola, simbolizam, ekspresionizam, secesija, Minhenski slikarski krug	V. Bukovac, C. Medović, M. Kraljević, M. Rački, J. Račić, B. Č. Sesija, E. Vidović, O. Herman, V. Becić.
32.	Uočiti odnos između. Postimpresionizma i kubizma	Poliperspektivnost (više očišta), ploha, usitnjavanje, geometrijska tijela, geometrijski likovi, obris, modulacija, modelacija	P. Cézanne, <i>Mrtva priroda s Kupidom</i> ; P. Cézanne, <i>Brdo SainteVictoire</i> ; P. Picasso, <i>Autoportret</i> ; P. Picasso, <i>Gospođice iz Avignona</i> ; Maska iz Dogona
33.	Razlikovati figuraciju i apstrakciju te lirsku i geometrijsku apstrakciju u slikarstvu i skulpturi	Otvoreno-zatvoreno, tema, iluzija prostora, znak, realitet boja, linija, ploha, geometrijski likovi, tekstura, tašizam, geometričnost, ekspresivnost	P. Mondrian, <i>Kompozicija.u crvenom, žutom i plavom</i> ; W. Kandinsky, <i>S crnim lukom</i> ; M. Detoni, <i>Fantazija oronulog zida II</i> ; Jo Klek (Josip Seissel), <i>Pafama</i> ; E. Murtić, <i>Highway</i> ; I. Picelj, <i>Kompozicija</i> ; J. Knifer, <i>Meandar</i> ; C. Brancusi, <i>Riba</i> ; C. Brancusi, <i>Plavokosa crnkinja</i>
34.	Prepoznati elemente kubizma u umjetničkim pravcima XX. stoljeća	plohe, geometrija, usitnjavanje, geometrijska tijela, lik – pozadina	R. Delaunay, <i>U čast Bleriotu</i> ; U. Boccioni, <i>Jedinstveni oblici kontinuiteta u prostoru</i> ; M. Duchamp, <i>Akt silazi niz stepenice</i> ; J. Lipchitz, <i>Čovjek s gitarom</i> ; F. Marc, <i>Pejzaž</i>
35.	razlikovati.apstrakciju.i.figuraciju. u.slikarstvu	boja, ploha, linija, iluzija prostora, planovi, tema, znak, realitet	P. Gauguin, <i>Dekoratívni pejzaž</i> ; W. Kandinsky, <i>S crnim lukom</i> ; K. Maljevič, <i>Crvena konjica</i>

36.	Razlikovati apstrakciju I figuraciju u kiparstvu	osi, obris, konveksnokonkavna masa, površina, linijski istanjena masa, prošupljenost, tema	H. Moore, <i>Ležeća figura</i> ; A. Giacometti, <i>Šetač</i> ; C. Brancusi, <i>Plavokosa crnkinja</i> ; C. Brancusi, <i>Narcis</i> ; C. Brancusi <i>Riba</i> ; H. Arp, <i>Konkreција</i>
37.	Prepoznati glavne karakteristike slikarskih I kiparskih djela futurizma, nadrealizma, metafizičkog slikarstva I kinetičke skulpture	Kontinuitet prostora I aktivnosti, destrukcija I kreacija, sloboda I određenost, simultanost, sukcesivnost, pokret, motor, mobil, apstraktno – figurativno	G. Balla, <i>Djevojčica trči</i> ; G. de Chirico, <i>Tajne sata</i> ; P. Klee, <i>Zaštitnica</i> ; M. Chagall, <i>Crveno sunce</i> ; S. Dalí, <i>Trajnost sjećanja</i> ; G. Severini, <i>Plesačica u baru Tabarin</i> ; A. Calder, <i>Mobil</i> ; J. Tinguely, Fontana u Baselu; N. Schöffer, <i>Spaciodinamički toranj</i>
38.	Prepoznati načelo montaže materijala u umjetnosti XX. stoljeća	Umjetnički proces, zadani ili gotovi materijali, značenje, oblik, spajanje, ready-made, kolaž, asamblaj	H. Gris, <i>Fantomas</i> ; M. Duchamp, <i>Fontana</i> ; D. Spoerri, <i>Odaliska u dijelovima (Lažni buvljak)</i> ; César, <i>Kompresija</i> ; M. Stilinović, <i>Crveni kruh</i>
39.	Usporediti sličnosti I razlike između fotografije I slikarskoga djela	kadar, vrijeme, pokret, faze, obris, lik-pozadina, stupnjevanje, geometrija, simetrija, fotografija, ploha, svjetlosna mrlja	M. Duchamp, <i>Akt koji silazi niz stepenice</i> ; E. Muybridge, <i>Čovjek silazi</i> ; H. CartierBresson, <i>Iza sv. Lazara</i>

40.	Analizirati uporabu likovnih elemenata i postupaka na djelima fovizma i ekspresionističkih pravaca XX. Stoljeća (Most, Plavi jahač, nova objektivnost i apstraktni ekspresionizam)	boja, figuracija, deformacija, potez (gesta), lik – pozadina, granice, kontrast, modulacija, ploha, otvoreno-zatvoreno	H. Matisse, <i>Crvena soba</i> ; E. L. Kirchner, <i>Žene na ulici</i> ; A. Macke, <i>Izlog</i> ; G. Grosz, <i>Grad</i> ; W. de Kooning, <i>Žena</i> ; J. Pollock, <i>Krava</i> ; J. Pollock, <i>Broj 1</i> ; J. Pollock, <i>Broj 8</i>
-----	---	--	--

41.	Prepoznati sličnosti između stripa, fotografije i filma	kadar, vremenski tijek, translacija, tema, naracija, značenje, preoblikovanje	A. Maurović, <i>Crni mačak</i> ; J. Ford, <i>Poštanska kočija</i> ; L. Buñuel i S. Dalí, <i>Andaluzijski pas</i> ; H. Pratt, <i>Corto Malteze</i> ; M. Ilić, <i>Okomito i vodoravno</i> ; A. Stieglitz, <i>Dorothy Norman</i>
42.	Objasniti način uključivanja promatrača u likovno djelo na primjeru pop-arta i oparta	sitotisak, multipliciranje, transformacija, optičke varke, utjecaj dizajna	A. Warhol, <i>Campbel juha</i> ; R. Rauschenberg, <i>Krevet</i> ; R. Liechtenstein, <i>Šalica i tanjurić II</i> ; V. Vasarely, <i>Zebre</i> ; A. Warhol, <i>Marilyn Monroe</i>
43.	Uočiti povezanost sveukupnoga vizualnoga okruženja u djelima konceptuale, happening i performansa	idejnost, sveukupnost, transformacija svakidašnjice, video	N. J. Paik, <i>TV Buddha</i> ; S. Iveković, D. Martinis, <i>Priča o čaju</i> ; D. Martinis, <i>Pogled na drugi pogled</i> ; C. Sherman, <i>Bez naziva #96</i> ; J. Vaništa, <i>Beskonačni štap</i> ; J. Kosuth, <i>Jedna i tri stolice</i>
44.	Objasniti odnos landarta i okoliša	krajolik, priroda, preobrazba, kolektivno pamćenje	R. Smithson, <i>Spiral Jetty</i> , Great Salt Lake, Utah; D. Rakoci, <i>Akvarel</i>

OGLEDNI TEST

I. Zadatci višestrukoga izbora

UPUTA: U sljedećim zadatcima samo je jedan odgovor točan. Na listu za odgovore trebate zaokružiti samo jedan od četiriju ponuđenih odgovora.

1. Najmanja dinamička jedinica filma je:

- a) Rakurs
 - b) Fotografija
 - c) Kadar
 - d) Piktogram 1 bod
-

2. Kojoj drevnoj civilizaciji pripada prikazana skulptura:

- a) Kreta
- b) Babilon
- c) Asir
- d) Egipat

1 bod

3. Kako se zove autor prikazane slike :

- a) P. Sezan
- b) P. Picasso
- c) P. Gauguin
- d) A. Matisse

1 bod

4. Kako se naziva svod na prikazanoj građevini:

- a) Kalota
- b) Bačvasti
- c) Križni
- d) Križno-rebrasti

1 bod

5. Kojem stilskom razdoblju pripada prikazana građevina:

6. Kako se zove autor prikazane slike:

a) P. Mondrian

a) Romanika

b) Manirizam

c) Barok

d) Rokoko

1 bod

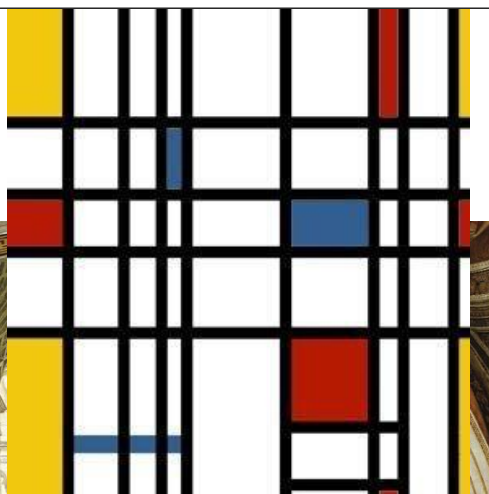
b) V. Kandinski

b) Linearna

c) Atmosferska

c) O. Kokoschka

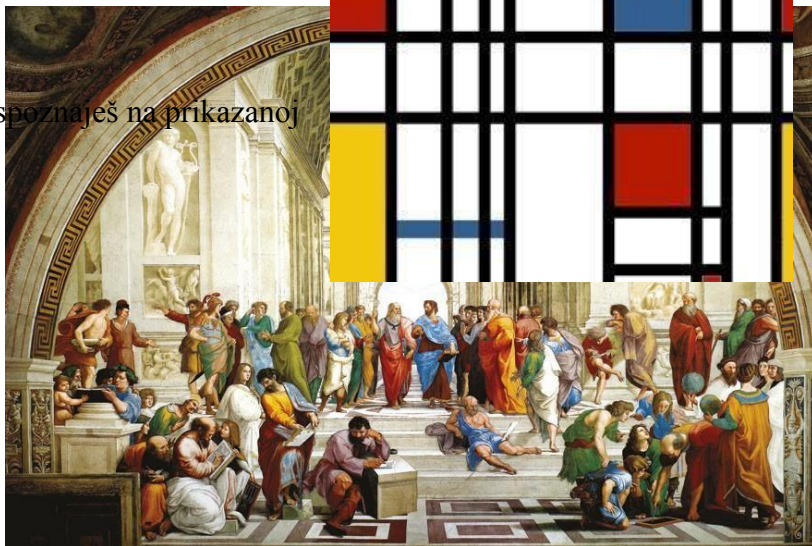
d) J. Miro

1 bod

7. Koju vrstu perspektive raspoznaješ na prikazanoj slici:

a) Vertikalna

d) Poliperspektiva

1 bod

8. Koja je vrsta teme prikazana na slici:

a) Mitološka

b) Žanr scena

c) Sakralna

d) Povijesna

1 bod

9. Kojom je slikarskom tehnikom izveden likovni primjer:

a) Mozaik

- b) Vitraj
- c) Tapiserija
- d) Freska

Klesanje

- b) Lijevanje
- c) Graviranje
- d) Iskucavanje

1 bod

10. Koji je postupak obrade materijala korišten na prikazanoj skulpturi: a)

- b) Deformacija
- c) Realizam
- d) Naturalizam

1 bod

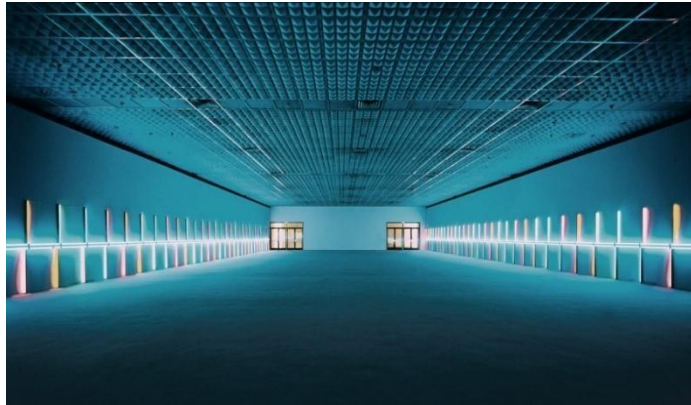
12. Kako se naziva prikazana vrsta skulpture:

11. Koji je način oblikovanja primijenjen na prikazanoj slici: a) Stilizacija

- a) Asamblaž
- b) Objekt
- c) Statua

- d) Mobil

13. Kako se naziva prikazana vrsta skulpture:

- a) Instalacija
- b) Ready made
- c) Objekt
- d) Asamblaž

1 bod

14. Kako se zove autor prikazanog primjera:

- a) Marcel Duchamp
- b) Paul Klee
- c) Pablo Picasso
- d) Salvador Dali

1 bod

15. Koji pojam se odnosi na prikazanu skulpturu:

- a) Pointilizam
- b) Impresionizam
- c) Realizam
- d) Ekspresionizam

1 bod

II. Zadaci višestrukih kombinacija

UPUTA: U sljedećim zadacima dva su odgovora točna. Na listu za odgovore trebate zaokružiti samo dva od četiriju ponuđenih odgovora.

43. Koje vrste perspektiva se odnose na prikazanom reljefu:

- a) Horizontalna
- b) Vertikalna
- c) Hijerarhijska

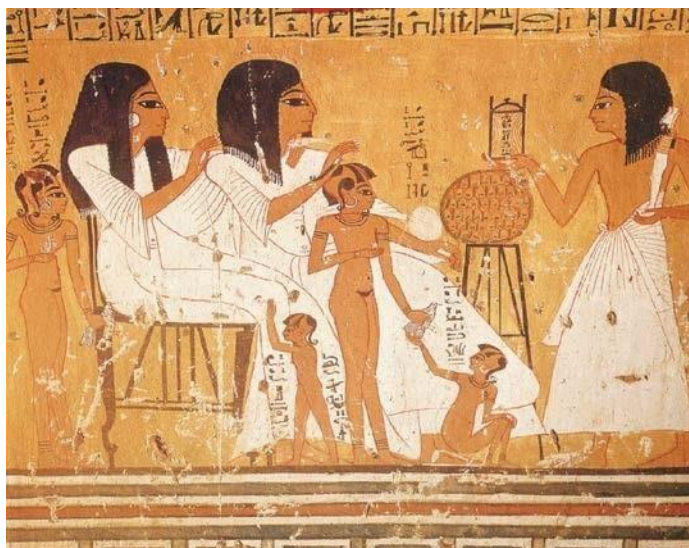
- d) Obrnuta

1 bod

44. Koje od navedenih stilskih karakteristika se odnose na prikazanu sliku: a)

Plošnost

- b) Linearnost
- c) Perspektivnost
- d) Naturalizam

1 bod

45. Zaokružite odgovore koji se odnose na slikarsku fakturu:

- a) Pastoznost
- b) Trodimenzionalnost
- c) Plošnost
- d) Lazurnost

1 bod

46. Zaokružite odgovore koji se ne odnose na dobivanje privida slikarsko trodimenzionalnosti oblika: a) Ciaro - scuro b) Rakurs
c) Kontrast

1 bod d) Tonska gradacija

47. Koje su od navedenih prostornih cijelina dijelovi rimskog domusa: a)

Klaustar

b) Atrij

c) Peristil

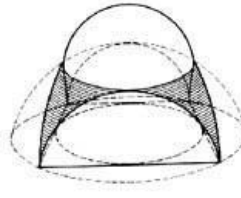
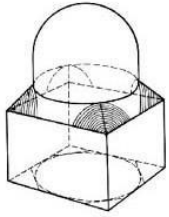
d) Kolonade

1 bod

III. Zadaci povezivanja i sređivanja

UPUTA: U sljedećim zadatcima svakomu pojmu označenom brojem možete pridružiti samo jedan pojam označen slovom. U svakome zadatku dva su pojma višak.

61. Prikazima konstrukcija pridružite njihove nazive.

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ a) Strop b) Bačvasti

svod sa pojasnicama

c) Križni svod

d) Križno rebrasti svod

e) Pandantivi

f) Trompe 2 bod

62. Reproduciranim djelima pridružite navedene pravce u umjetnosti 20. st.

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ a) Futurizam b) Kubizam

c) Dadaizam

d) Apstrakcija

e) Fovizam ⁵⁹

f) Ekspresionizam 2 bod

63. Navedene pojmove povežite s prikazanim slikama:

a) Plošnost

b) Ciaro scuro

c) Koloristička tekstura

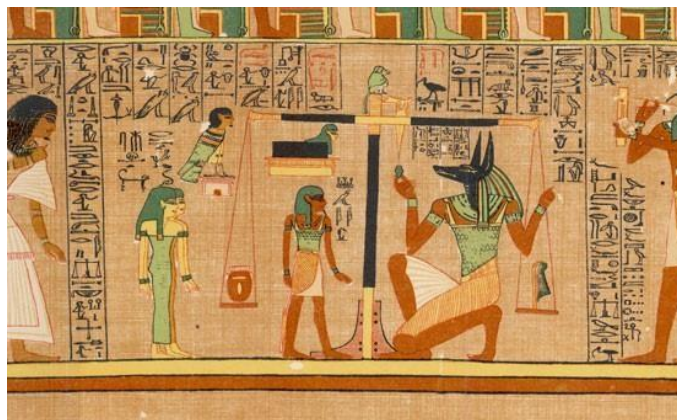
d) Koloristička perspektiva

e) Koloristička modulacija

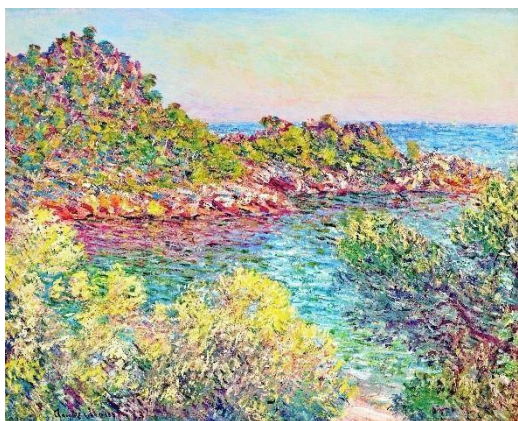
f) Svijetlo-tamno

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

2 bod

64. Navedene pravce umjetnosti 20. st povežite s prikazanim slikama: a) Pop art

b) Apstraktni ekspresionizam

c) Land art

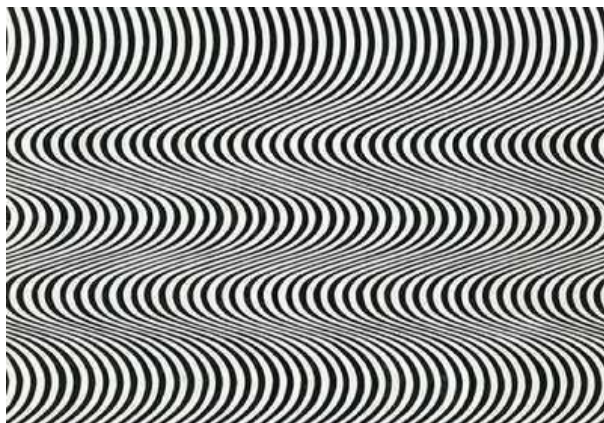
d) Op art

e) Body art

f) Neodadaizam

1. _____

2. _____

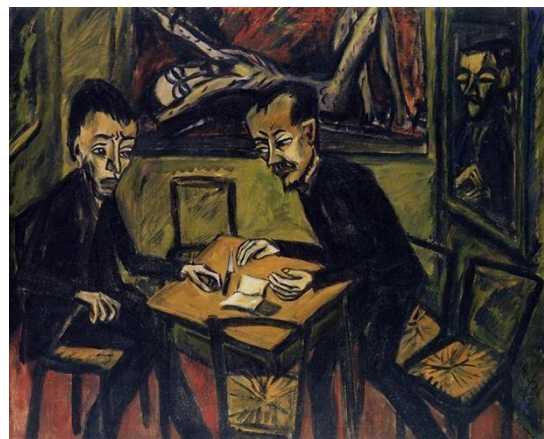
3. _____

4. _____

2 bod

65. Navedene stilove umjetnosti 20. st povežite s prikazanim slikama:

- a) Geometrijska apstrakcija
- b) Lirska apstrakcija
- c) Analitički kubizam
- d) Sintetički kubizam
- e) Ekspresionizam
- f) Apstraktni ekspresionizam

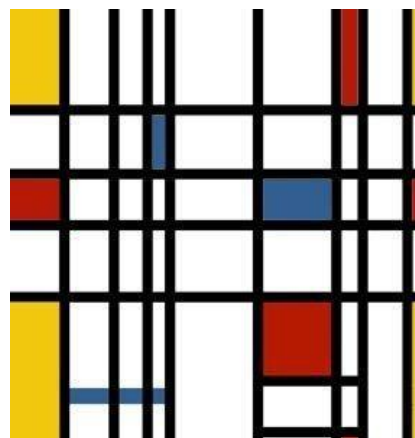

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

2 bod

IV. Grozdovi zadataka

UPUTA: Grozdovi zadataka sadrže tri ili četiri zadatka vezana za jedan slikovni materijal. Zadatci mogu biti višestrukoga izbora, višestrukih kombinacija, povezivanja i sređivanja te zadatci dopunjavanja.

78. Pažljivo pogledajte reproducirani primjer.

M. Buanoroti, Svod Sikstinske kapele, Detalj

78.1. Koji se pojam odnosi na reproducirani primjer?

- a) Divizionizam
- b) Kolorizam

- c) Iluzionizam
- d) Linearizam

1 bod

78.2. Kako je postignut privid trodimenzionalnosti oblika na reproduciranome djelu? a)

Tonskom modelacijom

- b) Impastom
- c) Simultanim kontrastom
- d) Niskim reljefom 1 bod

78.3. Kojom je likovnom tehnikom izvedeno djelo?

- a) Akvarelom
- b) Temperom
- c) Freskom
- d) Uljem

1 bod

78.4. Kojemu stilskomu razdoblju pripada prikazano djelo?

- a) Kasna gotika
- b) Klasicizam
- c) Renesansa
- d) Barok

1 bod

79. Pažljivo pogledajte reproducirani primjer.

Honore Daumiere, Vagon treće klase, 1862.

79.1. Koji od pojmova se odnosi na reproducirani primjer?

- a) Groteska
- b) Idealizacija
- c) Stilizacija
- d) Simetrija 1 bod

79.2. Kojem stilskom pravcu pripada prikazano djelo?

- a) Ekspresionizam
- b) Romantizam
- c) Realizam
- d) Simbolizam

1 bod

79.3. Daumiere-ov ekspresivni virtuoзни crtež ostvaren

je **(dva su odgovora točna)**: a) Krivudavom linijom b)

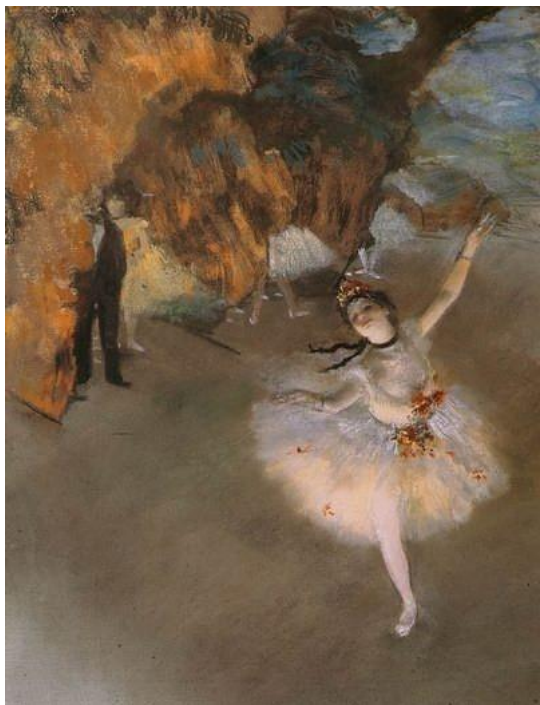
Kontrastom svjetla i tame

c) Tonskim stupnjevanjem

d) Sfumatom 2 bod

Ukupno: 4 boda

80. Pažljivo pogledajte reproducirani primjer.

Edgar Degas, Primabalerina, 1876.

80.1. Koje dvije značajke se odnose na reproducirani primjer?

- a) Asimetrična kompozicija
- b) Kontrast svijetlo – tamno
- c) Ptičija perspektiva
- d) Snažan kolorit 2 boda

80.2. Kojom tehnikom je realizirano reproducirano djelo?

- a) Ulje
- b) Tempera
- c) Akvarel
- d) Pastel 1 bod

80.3. Kojem pravcu pripada reproducirani primjer?

- a) Impresionizam
- b) Romantizam
- c) Klasicizam

Realizam

1 bod d)

81.1. Kojoj vrsti skulpture pripada primjer?

- A) reljef
- B) mobil
- C) statua
- D) bareljef 1 bod

81.2. Od kojih je materijala napravljena skulptura?

- A) Mramor
- B) Drvo
- C) Metal
- C) Bronca

1 bod

81.3. Na reprodukciji linijom označite osi skulpture oko kojih se grupira masa.

1 bod

Uk
up
no:
4
bo
da

81.4. Što čini skulpturu dinamičnom?

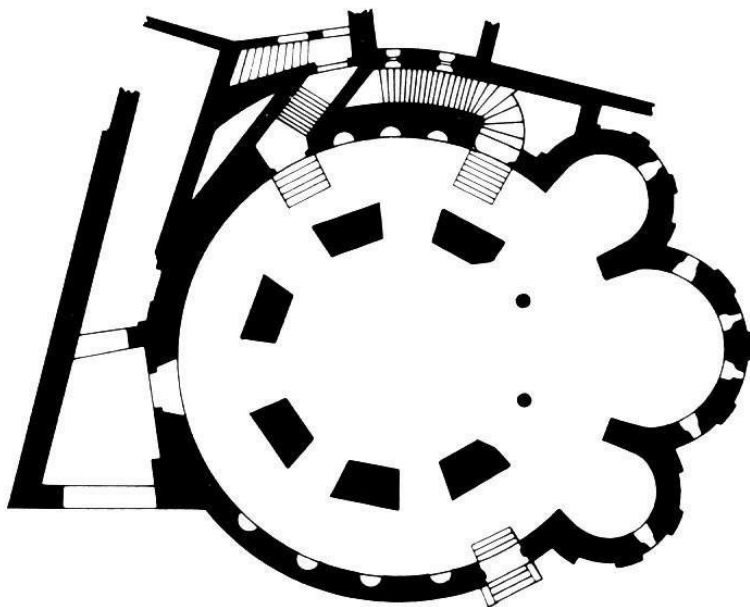
- A) grupiranje mase u različitim smjerovima
- B) linijski istanjene mase
- C) stupnjevanje plasticnosti na površini
- D) statički postav

1 bod

Ukupno: 4 boda

82.1. Koje elemente raščlanjenja zida prepoznajete na tlocrtu?

- A) stup
- B) greda
- C) pilastar
- D) stub

1

bod

82.2. Kakva je gornja granica središnjega prostora?

- A) križni svod
- B) križno-rebrasti svod
- C) otvoreno krovšte
- D) bacvasti svod

1 bod

82.3. Kako je oblikovan prostor gradevine?

- A) križno
- B) centralno
- C) uzdužno
- D) slobodno

1 bod

82.4. U kojem je razdoblju izgrađena gradevina?

- A) predromanici
- B) romanici
- C) gotici
- D) renesansi

1 bod Ukupno:

4 boda

PRVA ISPITNA CJELINA

I. Zadatci višestrukoga izbora

UPUTA: U sljedećim zadatcima samo je jedan odgovor točan. Na listu za odgovore trebate zaokružiti samo jedan od četiriju ponuđenih odgovora.

1. Najmanja dinamička jedinica filma je:

- a) Rakurs
 - b) Fotografija
 - c) Kadar
 - d) Piktogram 1 bod
-

2.Kojodrevnojcivilizaciji pripadaprikazanaskulptura:

- a) Kreta
- b) Babilon
- c) Asir
- d) Egipat

1 bod

3.Kakosezoveautorprikazaneslike :

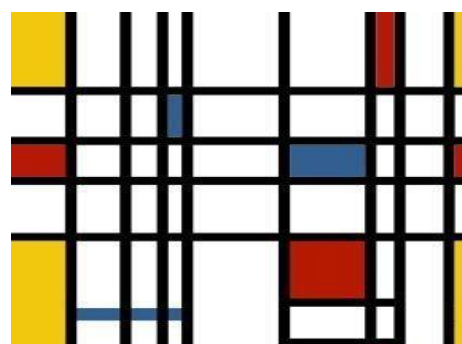
- a) P.Sezan
- b) P.Picasso
- c) P.Gauguin
- d) A.Matisse

1 bod

5. Kojem stilskom razdoblju pripada prikazana građevina:

- a) Romanika
- b) Manirizam
- c) Barok

4. Kako se naziva svod na prikazanoj građevini:

- a) Kalota
- b) Bačvasti
- c) Križni
- d) Križno-rebrasti

1 bod

d) Rokoko

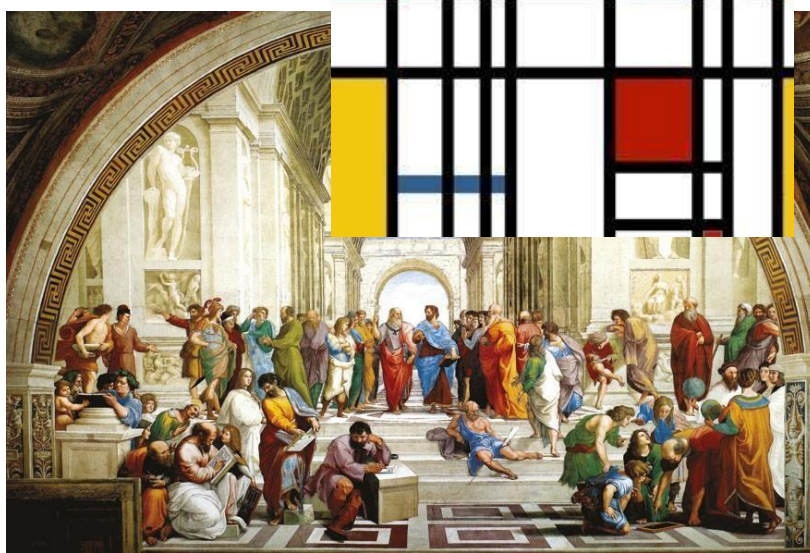
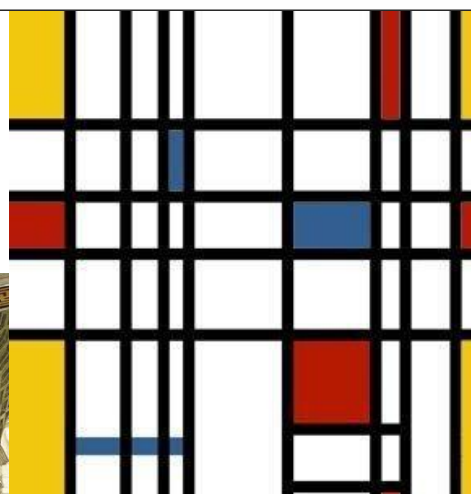
1 bod

7. Koju vrstu perspektive raspoznaješ na prikazanoj slici:

- a) Vertikalna
- b) Linearna
- c) Atmosferska

6. Kako se zove autor prikazane slike:

- a) P. Mondrian
- b) V. Kandinski
- c) O. Kokoschka
- d) J. Miro

1 bod

d) Poliperspektiva

1 bod

8. Koja je vrsta teme prikazana na slici:

a) Mitološka

b) Žanr scena

c) Sakralna

d) Povijesna

1 bod

9. Kojom je slikarskom tehnikom izveden likovni primjer:

a) Mozaik

- b) Vitraj
- c) Tapiserija
- d) Freska

Klesanje

- b) Lijevanje
- c) Graviranje
- d) Iskucavanje

1 bod

10. Koji je postupak obrade materijala korišten na prikazanoj skulpturi: a)

- b) Deformacija
- c) Realizam
- d) Naturalizam

1 bod

12. Kako se naziva prikazana vrsta skulpture:

1 bod

11. Koji je način oblikovanja primijenjen na prikazanoj slici: a) Stilizacija

- a) Asamblaž
- b) Objekt
- c) Statua

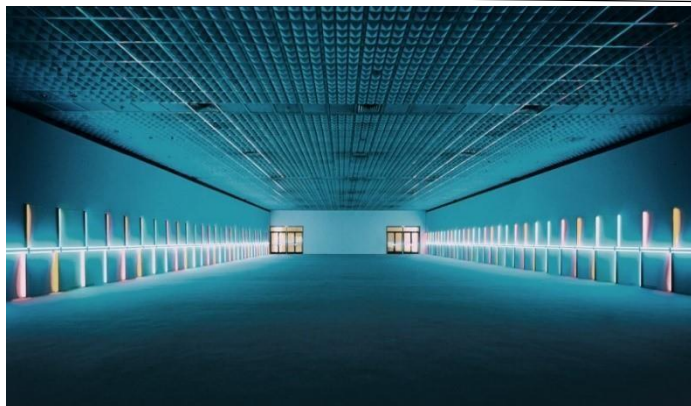

d) Mobil

1 bod

13. Kako se naziva prikazana vrsta skulpture:

- a) Instalacija
- b) Ready made
- c) Objekt
- d) Asamblaž

1 bod

14. Kako se zove autor prikazanog primjera:

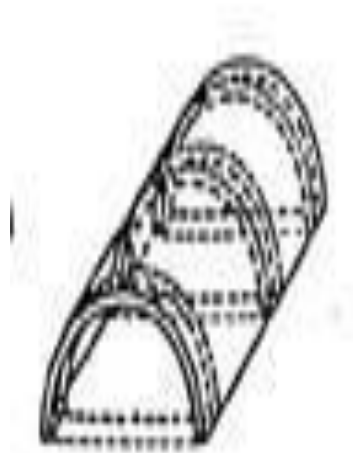
- a) Marcel Duchamp
- b) Paul Klee
- c) Pablo Picasso
- d) Salvador Dali

1 bod

15. Koji pojam se odnosi na prikazanu skulpturu:

- a) Pointilizam
- b) Impresionizam
- c) Realizam
- d) Ekspresionizam

1 bod

16. Koji od navedenih pojmova ne pripada prikazanom interijeru: a) Pokret

- b) Scenografski efekti
- c) Dinamizam

d) Klasicizam

1 bod

17. Što od navedenog nije dimenzija boje:

a) Kromatska kvaliteta

b) Zasićenost

c) Svjetlina (ton)

d) Toplina

18. Koja vrsta perspektive se odnosi na prikazanu sliku:

a) Vertikalna

b) Semantička

c) Obrnuta

d) Poliperspektiva

1 bod

19. Koja je od navedenih grafička tehnika:

1 bod

- a) Olovka
- b) Ugljen
- c) Tuš – pero
- d) Linorez

1 bod

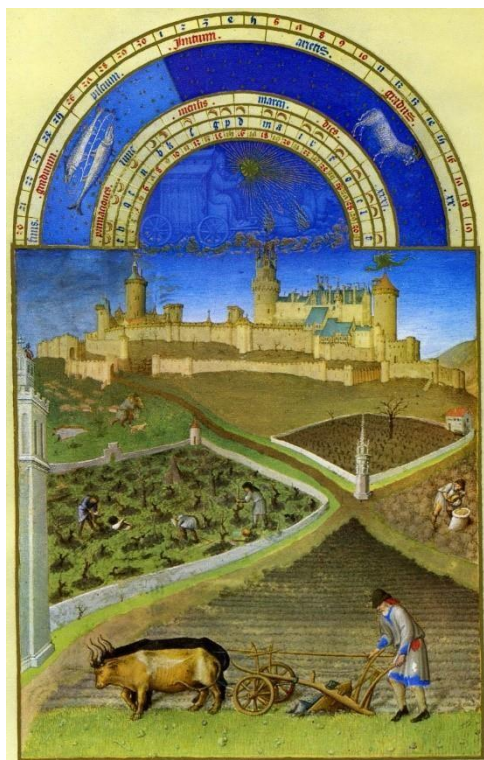
20. U postavu figure prepoznamo stav koji ujedinjuje mirovanje i pokret. Kako se zove taj stav:

- a) Kompozicija
- b) Kontrapunkt
- c) Kontrapost
- d) Kontrast

21. Na prikazanoj slici ovisno orakursu prepoznamo:

- a) Obrnutu perspektivu
- b) Žablju perspektivu
- c) Vertikalnu perspektivu
- d) Ptičiju perspektivu

1 bod

1 bod

22. Koji pojam najpotpunije objašnjava prostor na prikazanoj slici:

- a) Zatvoren
- b) Nejasan
- c) Plitak
- d) Pregledan

1 bod

23. Koji od navedenih nosača tradicionalne arhitekture se odnosi na prikazani primjer: a)

Stub

- b) Stup
- c) Svod
- d) Arkada

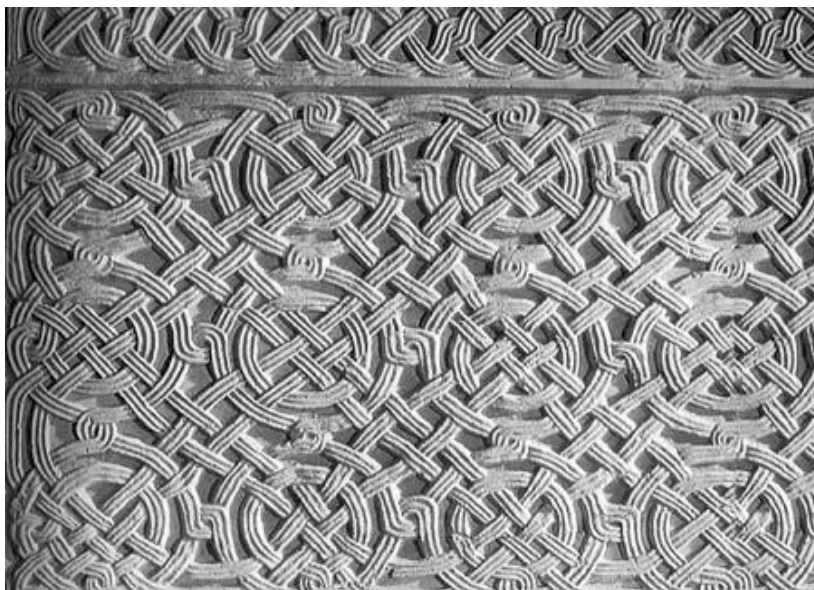
1 bod

24. Koji pojam možemo uporabiti pri opisivanju reproduciranoga primjera: a)

Beskonačna traka

b) Registri

c) Asimetrija

d) Naturalizam

1 bod

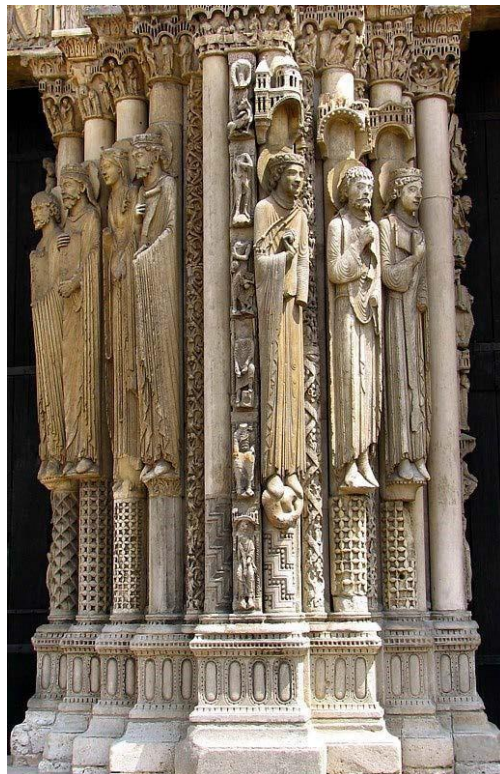
25. Koje se od kompozicijskih određenja ne može primijeniti na reproducirani skulpturalni primjer: a)

Zakon kadra

b) Stupnjevanje plastičnosti

c) Simetrija

d) Prostorni zakon kadra

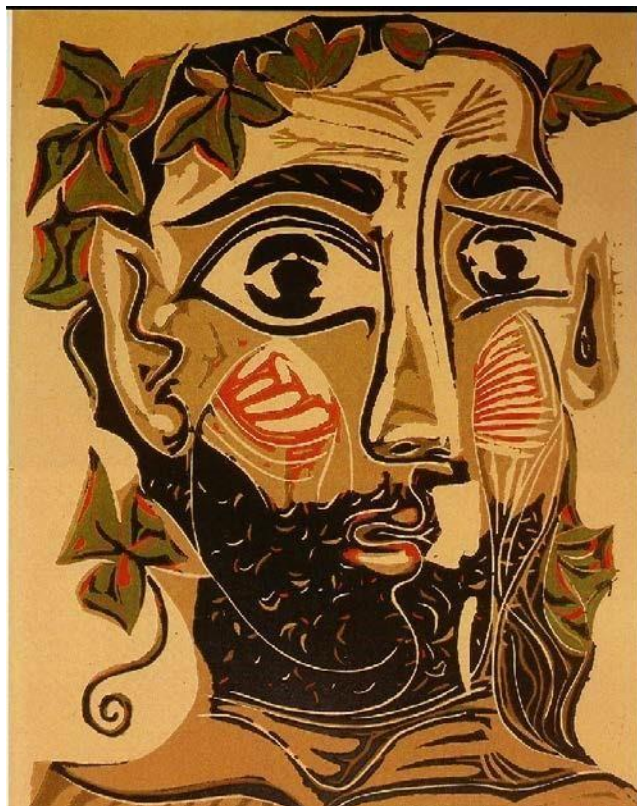
1 bod

crtanjem

b) slikanjem

c) otiskivanjem

d) lijepljenjem

1 bod

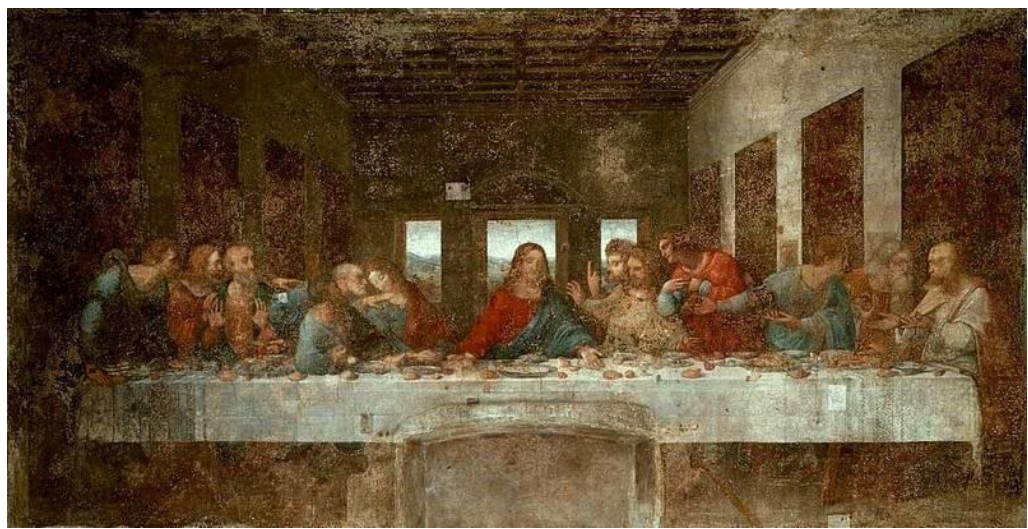
26. Kojom je likovnom tehnikom izvedeno reproducirano djelo? a)

27. Pažljivo pogledajte reprodukciju. Koji kompozicijski zakon je primijenjen na prikazanoj slici? a)

zakon kadra b) simetrija

c) ritam

d) ton

1 bod

28. Pažljivo pogledajte reprodukciju. Ikonografske metode bave se načinom pretvaranja teksta u sliku.

Koja vrsta metode je primjenjena na

Metoda

simulacije

- b) Metoda redukcije
- c) Simbolične scene
- d) Narativna metoda

reproduciranoj slici? a)

1 bod

29. Koji pojam najbolje opisuje kompozicijsku os reproducirane skulpture? a)

- Vertikala
- b) Dijagonala
- c) Spirala
- d) Krivulja

1 bod

30. Tačkama i crtama možemo postići privid volumena na plohi. Pažljivo promotrite reproducirani crtež.

Kojom od navedenih

karakteristika je postignut privid volumena na prikazanom crtežu? a) Regulacija gustoće crta b)

Promjena karaktera crte

c) Plošni raster

d) Tonska skala

1 bod

31. Koji se pojam odnosi na prikazani crtež:

- a) Profil
- b) Kroki
- c) Poluprofil
- d) Anfas

1 bod

32. Koji od navedenih pojmova se ne odnosi na izražajna sredstva fotografije: a)

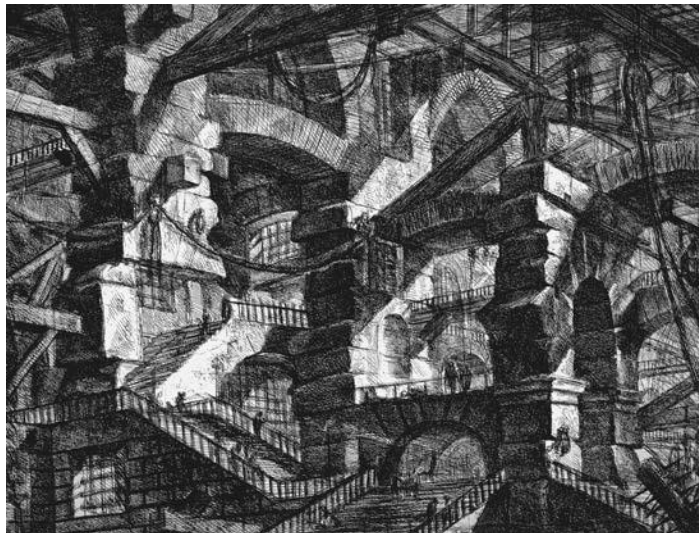
Kompozicija

- b) Oblikovanje
- c) Stil
- d) Odnos svjetlosti i sjene

1 bod

33. Koji se pojam odnosi na reproducirani primjer:

- a) Kontura
- b) Arhitektura
- c) Grafika
- d) Drvorez

1 bod

34. Koja se vrsta tiska odnosi na reproducirani primjer:

- a) Visoki tisak

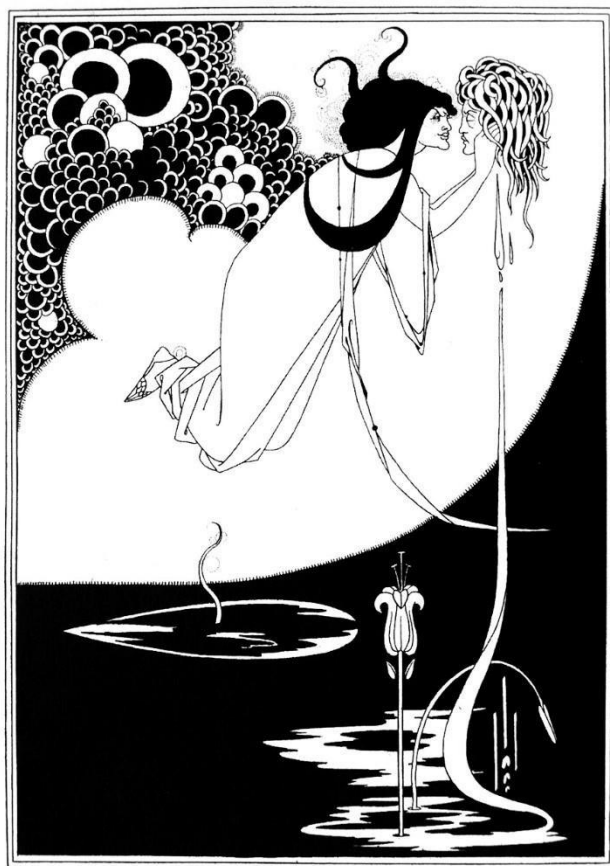
- b) Plošni tisak
- c) Duboki tisak
- d) Plitki tisak

1 bod

35. Koji od navedenih pojmova se ne odnosi na prikazani primjer:

- a) Ploha
- b) Ilustracija
- c) Crta
- d) Ton

1 bod

36. Koji pojam ne možemo primijeniti pri opisivanju reproducirane građevine? a) Simetriju

- b) Zatvorenost
- c) Manirizam

d) Ponavljanje

1 bod

37. Kojem stilskom razdoblju pripada reproducirani primjer?

- a) Barok
- b) Romanika
- c) Renesansa
- d) Manirizam

1 bod

38. Koji pojam se odnosi na

- a) Deformacija
- b) Stilizacija
- c) Idealizacija

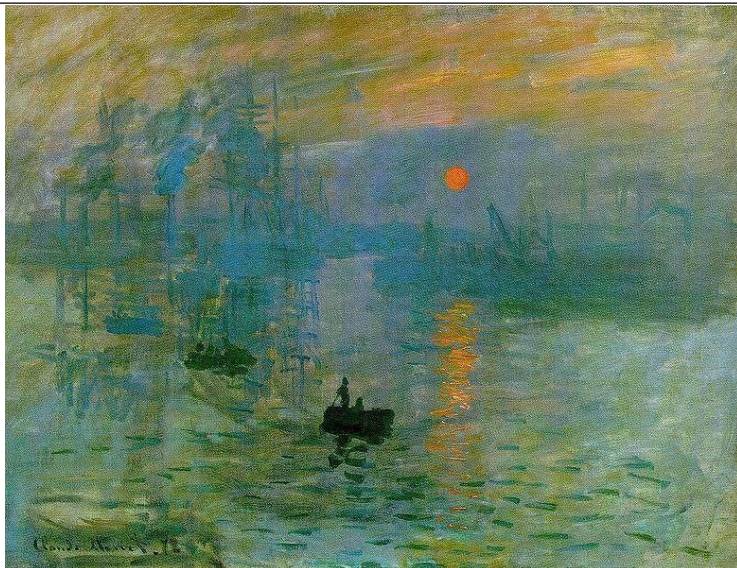
reproducirano djelo?

d) Groteska

1 bod

39. Jednu od navedenih karakteristika povežite s reproduciranim djelom.

- a) Neprekidna mjena, nestalna promjenjiva vizualna zbilja
- b) Oslanjanje na emocionalno, a ne na objektivno i intelektualno
- c) Veličanje prosvjetiteljskih ideala izraženih kroz teme klasične umjetnosti s tendencijom odgajanja naroda kroz slike

1 bod

40. Kojoj civilizaciji pripada reproducirani objekt?

- a) Egiptu
- b) Mezopotamiji
- c) Kreti
- d) Mikeni

1 bod

41. Kojoj civilizaciji pripada reproducirani primjer?

- a) Egiptu
- b) Mezopotamiji
- c) Kreti
- d) Mikeni

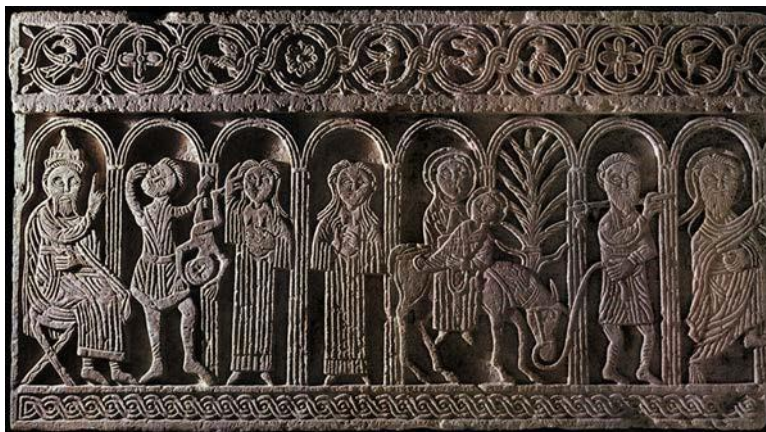

1 bod

42. Koja se vrsta oblikovanja ne odnosi na reproducirani reljef?

- a) Apstrakcija
- b) Deformacija

- c) Linearnost
- d) Naturalizam

1 bod

II. Zadatci višestrukih kombinacija

UPUTA: U sljedećim zadatcima dva su odgovora točna. Na listu za odgovore trebate zaokružiti samo dva od četiriju ponuđenih odgovora.

43. Koje vrste perspektiva se odnose na prikazanom reljefu:

- a) Horizontalna
- b) Vertikalna
- c) Hijerarhijska
- d) Obrnuta

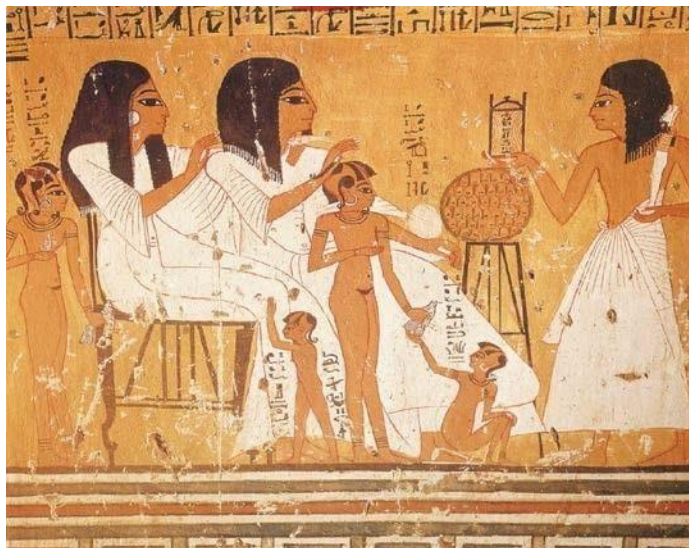
1 bod

44. Koje od navedenih stilskih karakteristika se odnose na prikazanu sliku: a)

1 bod

Plošnost

- b) Linearnost
- c) Perspektivnost
- d) Naturalizam

45. Zaokružite odgovore koji se odnose na slikarsku fakturu:

- a) Pastoznost
- b) Trodimenzionalnost
- c) Plošnost
- d) Lazurnost

1 bod

46. Zaokružite odgovore koji se ne odnose na slikarsko dobivanje privida trodimenzionalnosti oblika: a) Ciaro - scuro b) Rakurs

c) Kontrast

d) Tonska gradacija 1 bod

48. Koje su kiparske tehnike korištene kako bi se izvelo reproducirano djelo: a)

Modeliranje

- b) Klesanje
- c) Lijevanje

d) Tesanje

1 bod

49. Koje oblike međusobnog odnosa mase i prostora prepoznajete na reproduciranoj skulpturi: a)

Zbijena masa

b) Linijski istanjena masa

47. Koje su od navedenih prostornih cijelina dijelovi rimskog domusa: a)

Klaustar

b) Atrij

c) Peristil

d) Kolonade

50. Koji se pojmovi ne odnose na prikazanu građevinu:

a) Simetrija

b) Dinamizam

c) Red

1 bod

c) Plošno istanjena masa

d) Penetrirana masa

1 bod

d) Asimetrija

51. Koji se pojmovi odnose na reproducirani primjer?

a) Simetrija

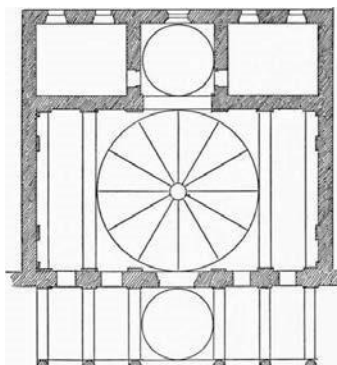
b) Dinamičnost

1 bod

c) Ponavljanje

d) Organičnost

b) Snažna modelacija likova

c) Jasni valoviti obrisi

52. Koja obilježja najpotpunije opisuju reproducirani primjer?

a) Elegancija

- a)
- b)
- c) Dinamičan i statičan
- d) Dinamičan ili statičan

1 bod

55. Koja dva pojma se odnose na reproducirano djelo?

- a) Dvosmislenost
- b) Naturalizam
- c) Stilizacija
- d) Idealizam

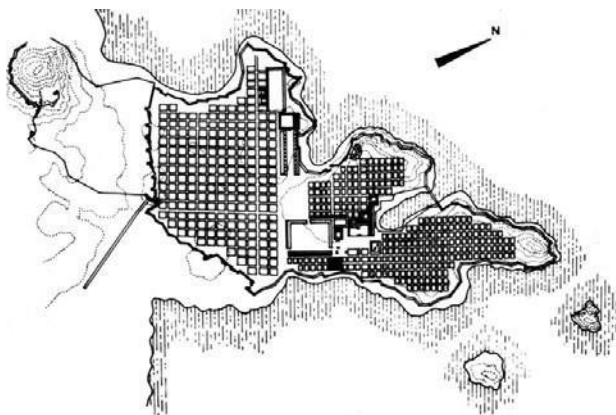

54. Ovaj trg predstavlja oživotvorenje Barokne ideje o prostoru koji je:

- Otvoren ili zatvoren
- Otvoren i zatvoren

56. Koji se pojmovi ne odnose na reproducirani primjer?

- a) Planiranje
- b) Akumulacija
- c) Ortogonalnost
- d) Organičnost

Milet, 5. st. 1 bod

57. Koje se vrste oblikovanja odnose na reproducirani primjer?

- a) Apstrakcija
- b) Naturalizam
- c) Izokefalija
- d) Linearnost

- a) Deformacija
- b) Naturalizam
- c) Idealizam
- d) Stilizacija

Rampin, 6. st. Pr. Krista

1 bod

58. Kojisepojmovi odnose na reproducirani primjer?

Car Justinijan sa pratnjom

1 bod

59. Zaokružite pojmove koji se odnose na arhitekturu Gotike! (dva su odgovora točna)

- a) Vertikalno usmjerenje
- b) Kupola
- c) Slijepa galerija
- d) Šiljati luk

1 bod 60.

Koji od navedenih pojmova se odnose na reproducirani primjer? (dva su odgovora točna)

- a) Adicija
- b) Subordinacija
- c) Vertikalizam
- d) Jedinstvo

prostora

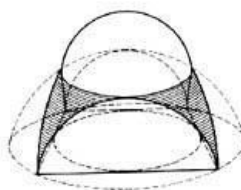
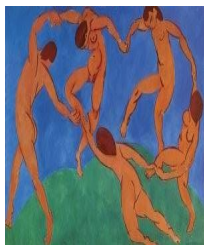
1 bod

III. Zadatci povezivanja i sređivanja

UPUTA: U sljedećim zadatcima svakomu pojmu označenom brojem možete pridružiti samo jedan pojam označen slovom. U svakome zadatku dva su pojma višak.

61. Prikazima konstrukcija pridružite njihove nazive.

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ a) Strop b) Bačvasti

svod sa pojasnicama

c) Križni svod

d) Križno rebrasti svod

e) Pandantivi

f) Trompe 2 bod

62. Reproduciranim djelima pridružite navedene pravce u umjetnosti 20. st.

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ a) Futurizam b) Kubizam

c) Dadaizam

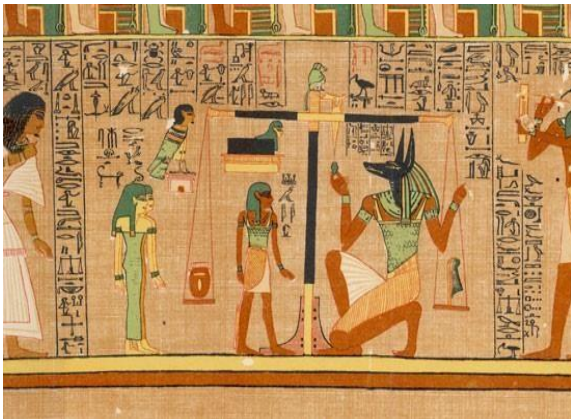
d) Apstrakcija

e) Fovizam ⁹⁶

f) Ekspresionizam 2 bod

63. Navedene pojmove povežite s prikazanim slikama:

- a) Plošnost
- b) Ciaro scuro
- c) Koloristička tekstura
- d) Koloristička perspektiva
- e) Koloristička modulacija
- f) Svijetlo-tamno

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

2 bod

64. Navedene pravce umjetnosti 20. st povežite s prikazanim slikama: a)

Pop art

b) Apstraktni ekspresionizam

c) Land art

d) Op art

e) Body art

f) Neodadaizam

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

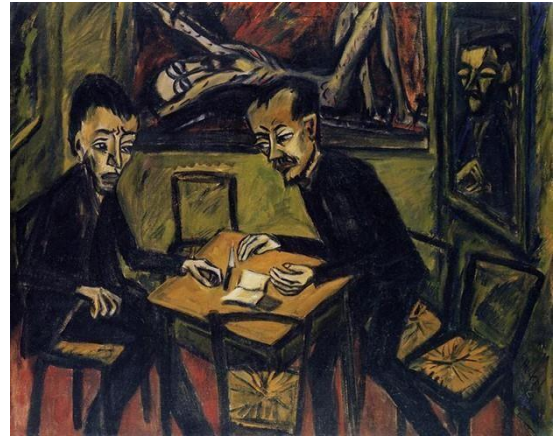
2 bod

65. Navedene stilove umjetnosti 20. st povežite s prikazanim slikama:

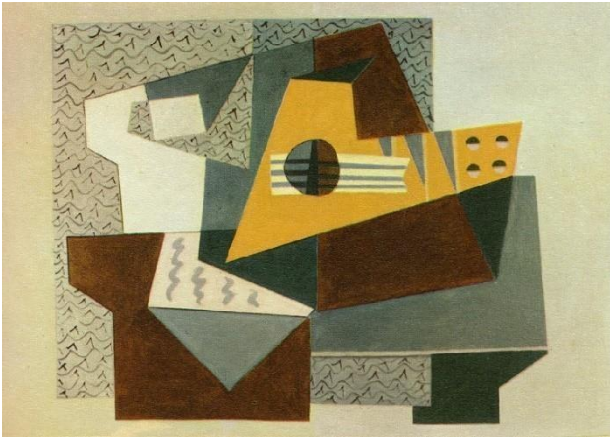
- a) Geometrijska apstrakcija
- b) Lirska apstrakcija
- c) Analitički kubizam
- d) Sintetički kubizam
- e) Ekspresionizam
- f) Apstraktni ekspresionizam

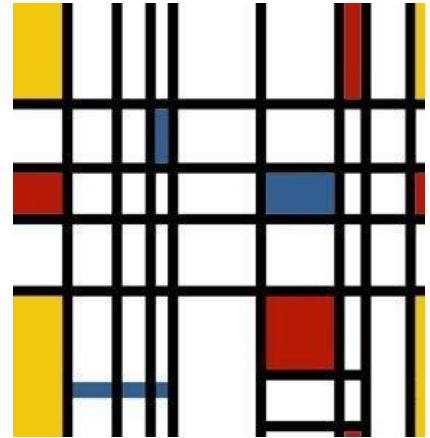
1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

2 bod

66. Navedene slikarske tehnike povežite sa prikazanim primjerima:

- a) Mozaik
- b) Freska
- c) Tapiserija
- d) Vitraj
- e) Tempera

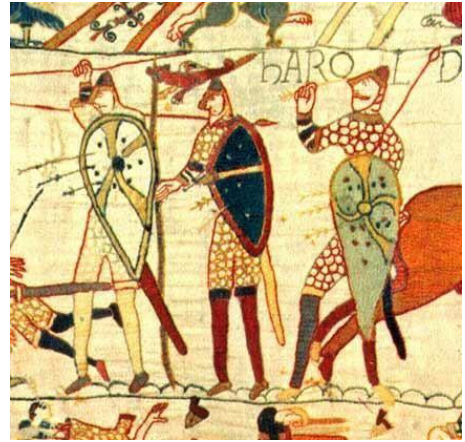

1. _____

f) Enkaustika

2. _____

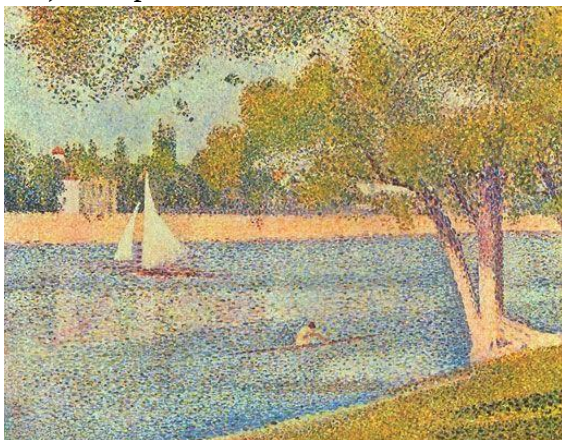
3. _____

4. _____

2 bod

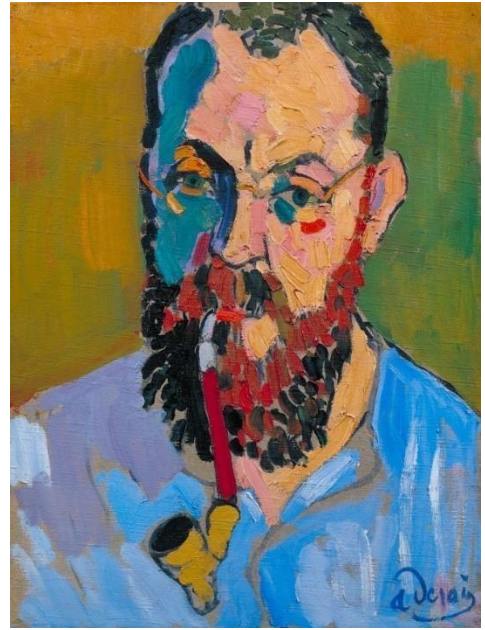
67. Navedene pravce povežite sa prikazanim slikama:

- a) Impresionizam
- b) Pointilizam
- c) Barok
- d) Fovizam
- e) Kubizam
- f) Ekspresionizam

1. _____

2. _____

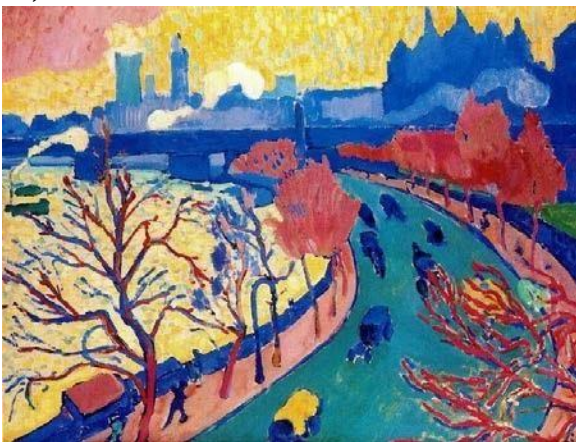
3. _____

4. _____

2 bod

68. Navedene pojmove povežite sa prikazanim slikama:

- a) Dinamičko svojstvo boje
- b) Kromatska dekompozicija
- c) Koloristička tekstura
- d) Tonska modelacija
- e) Ciaro – scuro
- f) Divizionizam

1. _____

2. _____

4. _____

2 bod

3. _____

69. Navedene autore povežite sa prikazanim skulpturama:

- a) U. Boccioni
- b) C. Brancussi
- c) A. Calder
- d) A. Giacometti
- e) N. Gabo
- f) N. Pevsner

1. _____

2. _____

3. _____

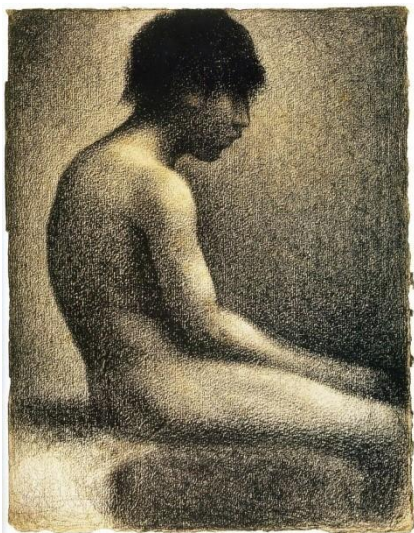
4. _____

2 bod

70. Navedene crtaće tehnike povežite sa reproduciranim crtežima:

- a) Tuš – pero
- b) Tuš – kist
- c) Srebrenka
- d) Olovka

- e) Ugljen
- f) Flomaster

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

2 bod

71. Crta može imati različite uloge, pa tako razlikujemo:

- a) Obrisnu
- b) Teksturnu
- c) Strukturnu

d) Dekorativnu

e) Stilizirajuću

f) Konstruktivnu

Navedene funkcije crta povežite sa prikazanim crtežima!

1 _____

2 _____

3 _____

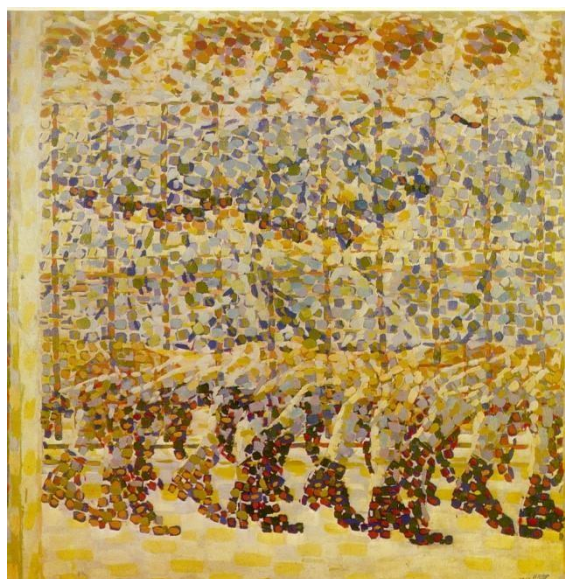

2 bod 4 _____

72. Načela oblikovanja, principe gradnje, komponiranja likovnog djela:

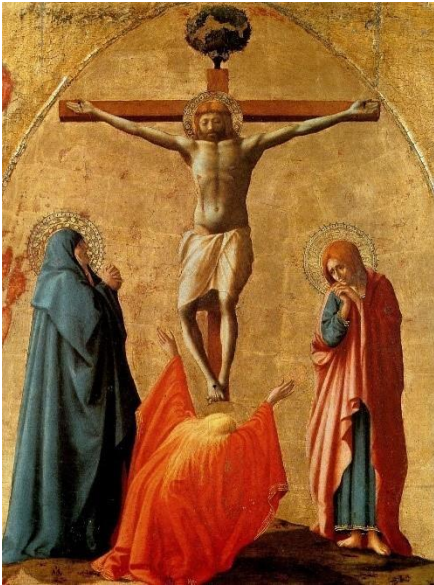
- a) Skupljeno – raspršeno
- b) Kontrast
- c) Varijacija
- d) Proporcija
- e) Simetrija
- f) Harmonija

Povežite sa prikazanim slikama!

1 _____

2 _____

4 _____

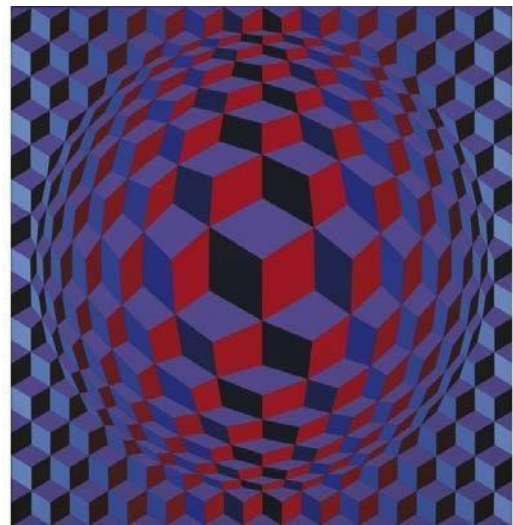
2 bod 3 _____

73. Navedene vrste kompozicija povežite s prikazanim primjerima:

- a) Vodoravna
- b) Okomita
- c) Dijagonalna (kosa)
- d) Piramidalna
- e) Kružna
- f) Ovalna

1 _____

2

3

4

2 bod

74. Navedene perspektive povežite sa prikazanim slikama:

- a) Ikonografska
- b) Vertikalna
- c) Atmosferska

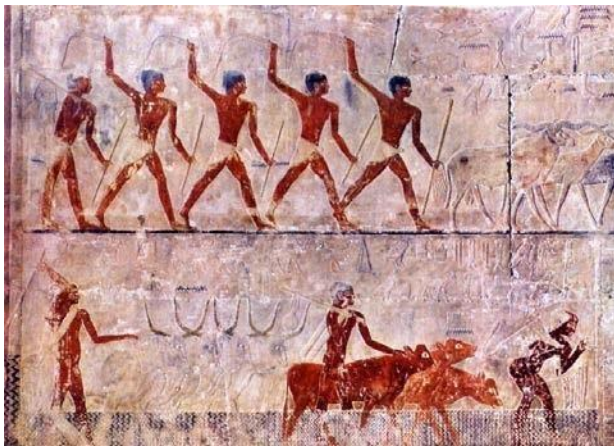
- d) Koloristička
- e) Geometrijska
- f) Poliperspektiva

1 _____

2 _____

3 _____

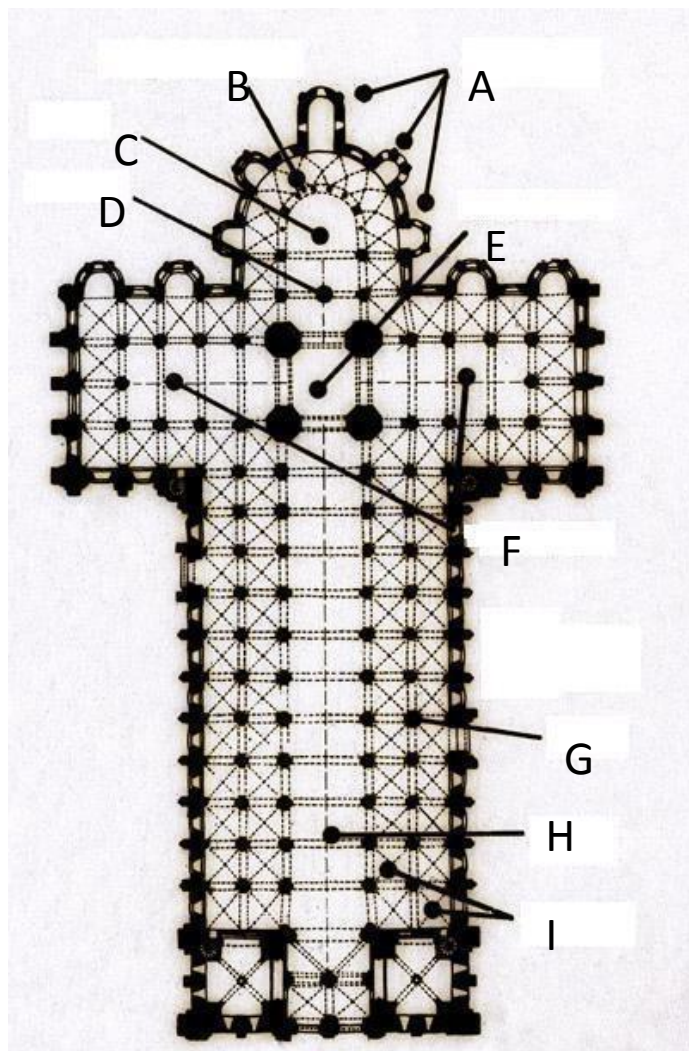

4 _____

2 bod

75. Nazivima arhitektonskih elemenata pridružite slova kojima su označeni elementi na tlocrtu!

- 1) Bočni brodovi ____
- 2) Transept ____
- 3) Apsidiole ____
- 4) Križište ____

2 bod

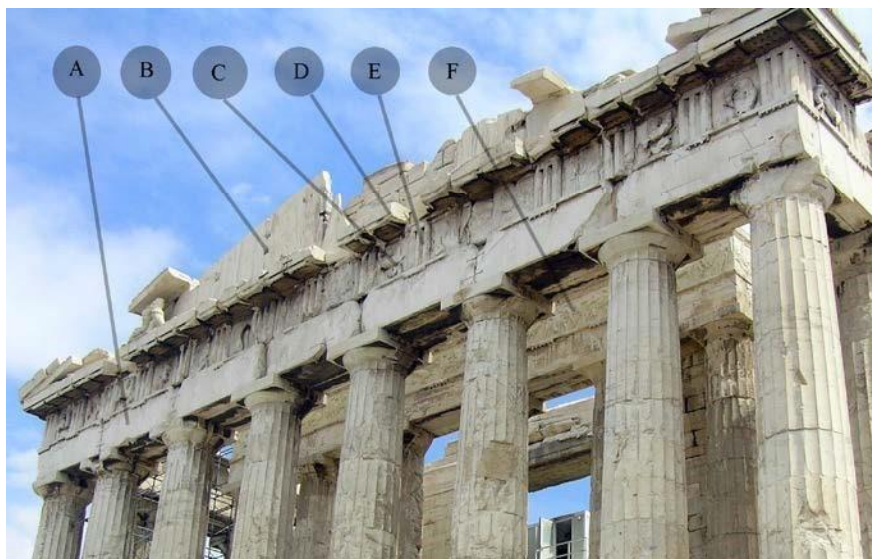
76. Nazivima pridružite skulpturalne okvire označene na reproduciranome primjeru. 1

timpanon

2. triglif

3 metopa

4. Friz

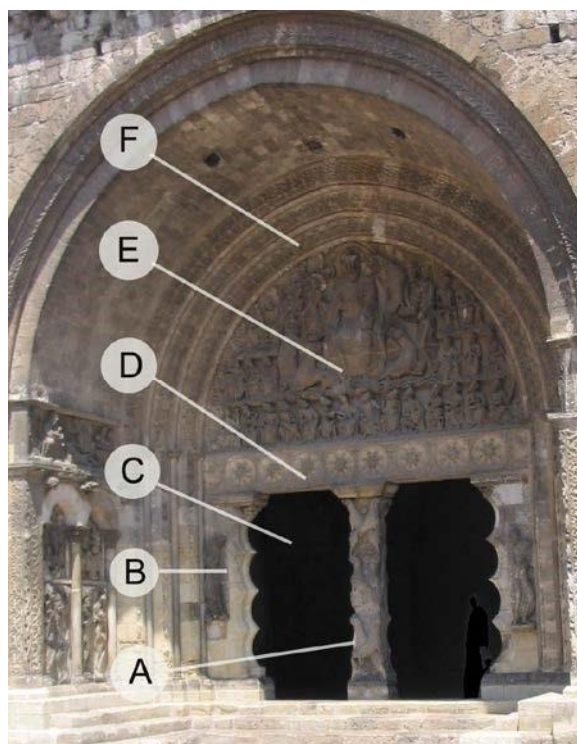
2 bod

77. Nazivima pridružite dijelove portala označene na reproduciranome primjeru.

1. luneta

2. nadvratnik

3. luk

IV. Grozdovi zadataka

UPUTA: Grozdovi zadataka sadrže tri ili četiri zadatka vezana za jedan slikovni materijal. Zadatci mogu biti višestrukoga izbora, višestrukih kombinacija, povezivanja i sređivanja te zadatci dopunjavanja.

78. Pažljivo pogledajte reproducirani primjer.

M. Buanoroti, Svod Sikstinske kapele, Detalj

78.1. Koji se pojam odnosi na reproducirani primjer?

a) Divizionizam

- b) Kolorizam
- c) Iluzionizam
- d) Linearizam

1 bod

78.2. Kako je postignut privid trodimenzionalnosti oblika na reproduciranome djelu? a)

Tonskom modelacijom

- b) Impastom
- c) Simultanim kontrastom
- d) Niskim reljefom 1 bod

78.3. Kojom je likovnom tehnikom izvedeno djelo?

- a) Akvarelom
- b) Temperom
- c) Freskom
- d) Uljem

1 bod

78.4. Kojemu stilskomu razdoblju pripada prikazano djelo?

- a) Kasna gotika
- b) Klasicizam
- c) Renesansa
- d) Barok

1 bod

79. Pažljivo pogledajte reproducirani primjer.

Honore Daumiere, Vagon treće klase, 1862.

79.1. Koji od pojmova se odnosi na reproducirani primjer?

- a) Groteska
- b) Idealizacija
- c) Stilizacija
- d) Simetrija 1 bod

79.2. Kojem stilskom pravcu pripada prikazano djelo?

- a) Ekspresionizam
- b) Romantizam
- c) Realizam
- d) Simbolizam

1 bod

79.3. Daumiere-ov ekspresivni virtuozni crtež ostvaren

je **(dva su odgovora točna):** a) Krivudavom linijom b)

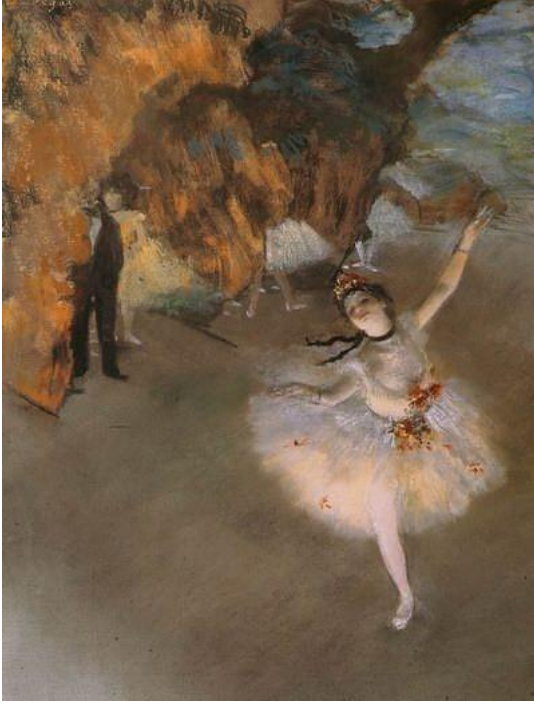
Kontrastom svjetla i tame

c) Tonskim stupnjevanjem

d) Sfumatom 2 bod

Ukupno: 4 boda

80. Pažljivo pogledajte reproducirani primjer.

Edgar Degas, Primabalerina, 1876.

80.1. Koje dvije značajke se odnose na reproducirani primjer?

- a) Asimetrična kompozicija
- b) Kontrast svijetlo – tamno
- c) Ptičija perspektiva
- d) Snažan kolorit 2 boda

80.2. Kojom tehnikom je realizirano reproducirano djelo?

- a) Ulje
- b) Tempera
- c) Akvarel
- d) Pastel 1 bod

80.3. Kojem pravcu pripada reproducirani primjer?

- a) Impresionizam
- b) Romantizam
- c) Klasicizam

1 bod d)

Realizam

Uk
up
no:
4
bo
da

81.1. Kojoj vrsti skulpture pripada primjer?

- A) reljef
- B) mobil
- C) statua
- D) bareljef 1 bod

81.2. Od kojih je materijala napravljena skulptura?

- A) Mramor
- B) Drvo
- C) Metal
- C) Bronca

1 bod

81.3. Na reprodukciji linijom označite osi skulpture oko kojih se grupira masa.

1 bod

81.4. Što čini skulpturu dinamičnom?

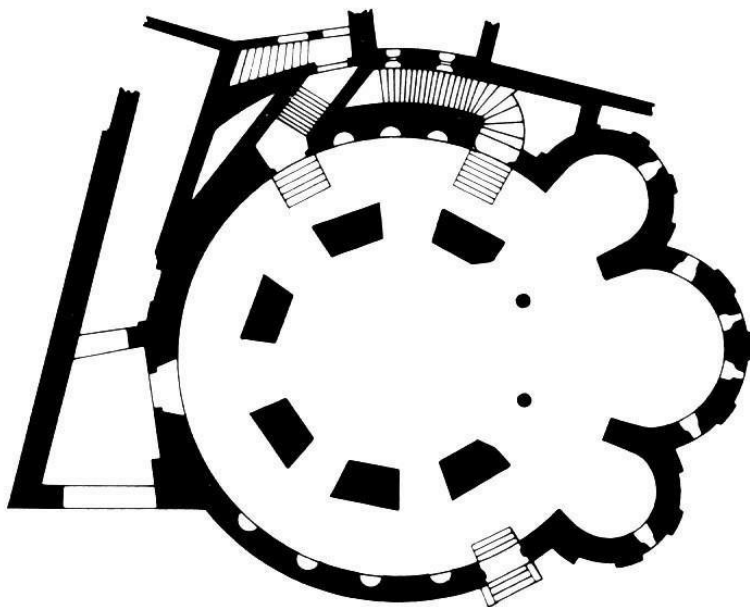
- A) grupiranje mase u različitim smjerovima
- B) linijski istanjene mase
- C) stupnjevanje plasticnosti na površini
- D) statički postav

1 bod

Ukupno: 4 boda

82.1. Koje elemente raščlanjenja zida prepoznajete na tlocrtu?

- A) stup
- B) greda
- C) pilastar
- D) stub

1

bod

82.2. Kakva je gornja granica središnjega prostora?

- A) križni svod
- B) križno-rebrasti svod
- C) otvoreno krovništvo
- D) bacvasti svod

1 bod

82.3. Kako je oblikovan prostor gradevine?

- A) križno
- B) centralno
- C) uzdužno
- D) slobodno

1 bod

82.4. U kojem je razdoblju izgrađena gradevina?

- A) predromanici
- B) romanici
- C) gotici
- D) renesansi

1 bod

Ukupno: 4 boda

83.1. Kojemu razdoblju pripada reproducirana slika?

- A) visokoj gotici
- B) ranoj renesansi
- C) visokoj renesansi
- D) manirizmu

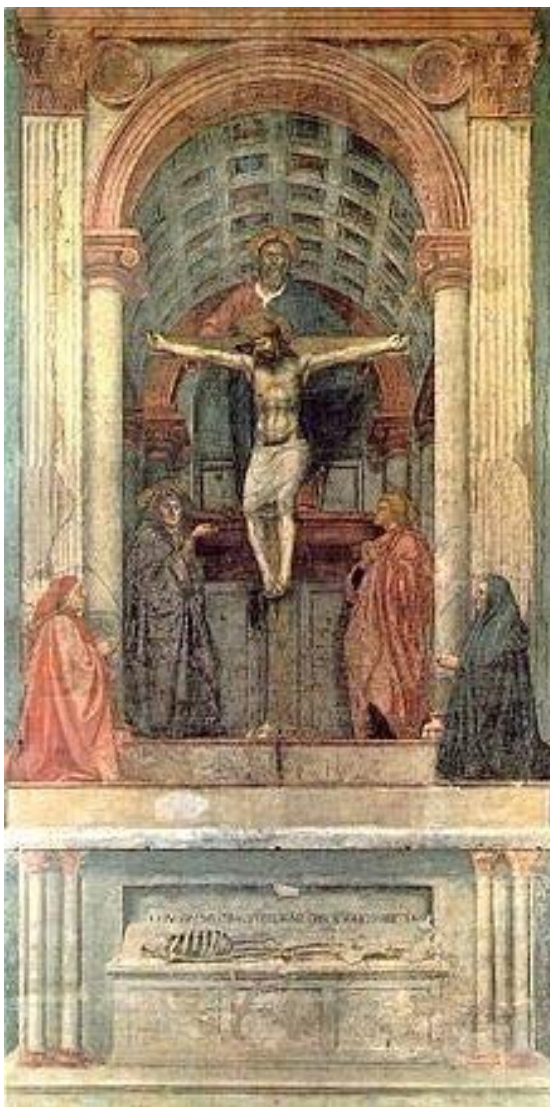
1 bod

83.2. Koja je tema prikazana na primjeru?

- A) zagrobni život
- B) donatori s prikazom svetih likova

C) Sveto trojstvo i Bogorodica sa Sv. Ivanom

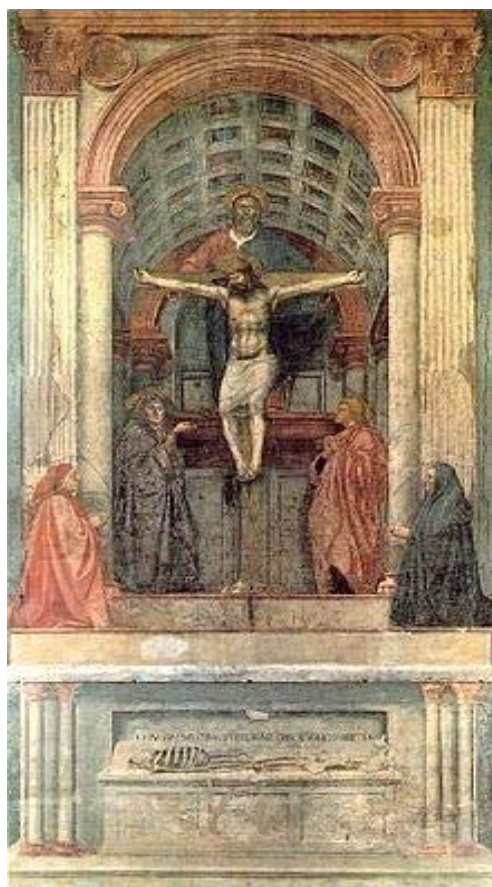
D) razapinjanje Isusa

1 bod

83.3. Na reprodukciji brojem jedan označite očište slike.

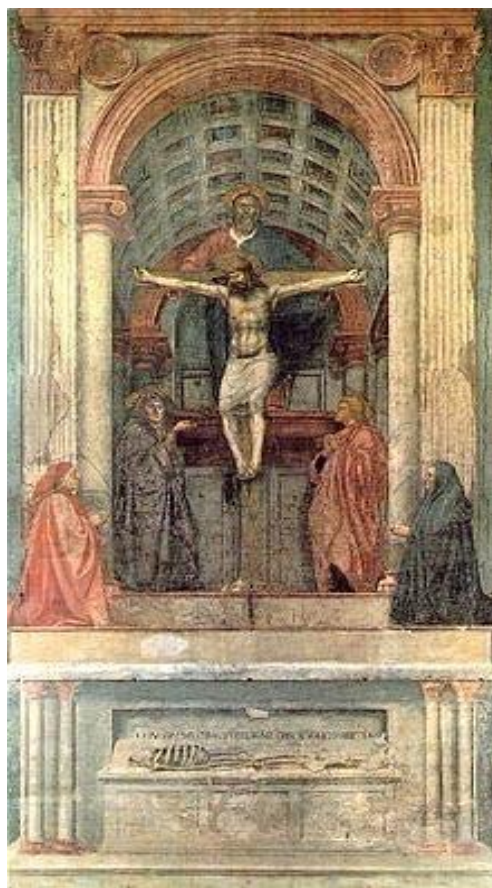
1 bod

83.4. Na reprodukciji linijom zaokružite svjetovne likove.

1 bod

Ukupno: 4 boda

84.1. Na svakoj reprodukciji crtežom naznacite i zasjenite onaj dio mase kipa gdje horizontalni presjekima najveću površinu.

1 bod

84.2. Kakvo je oblikovanje skulpturalnih primjera?

- A) proporcionalno
 - B) apstraktno
 - C) realistično
 - D) simbolično
- 1 bod

84.3. Kojoj vrsti skulpture pripadaju prikazani primjeri?

- A) bisti
 - B) sitnoj plastici
 - C) statueti
 - D) torzu
- 1 bod

84.4. Kojemu razdoblju pripadaju prikazani primjeri?

- A) razdoblju paleolitika
- B) razdoblju mezolitika
- C) razdoblju neolitika
- D) razdoblju eneolitika

1 bod

Ukupno: 4 boda

85. Pažljivo promotrite reproducirani primjer. Zaokružite točan odgovor.

85.1. Koja se vrsta kompozicije odnosi na reproducirani primjer:

- a) Okomita
- b) Kosa
- c) Piramidalna
- d) Kružna 1 bod

85.2. Privid trodimenzionalnosti likova postignut je

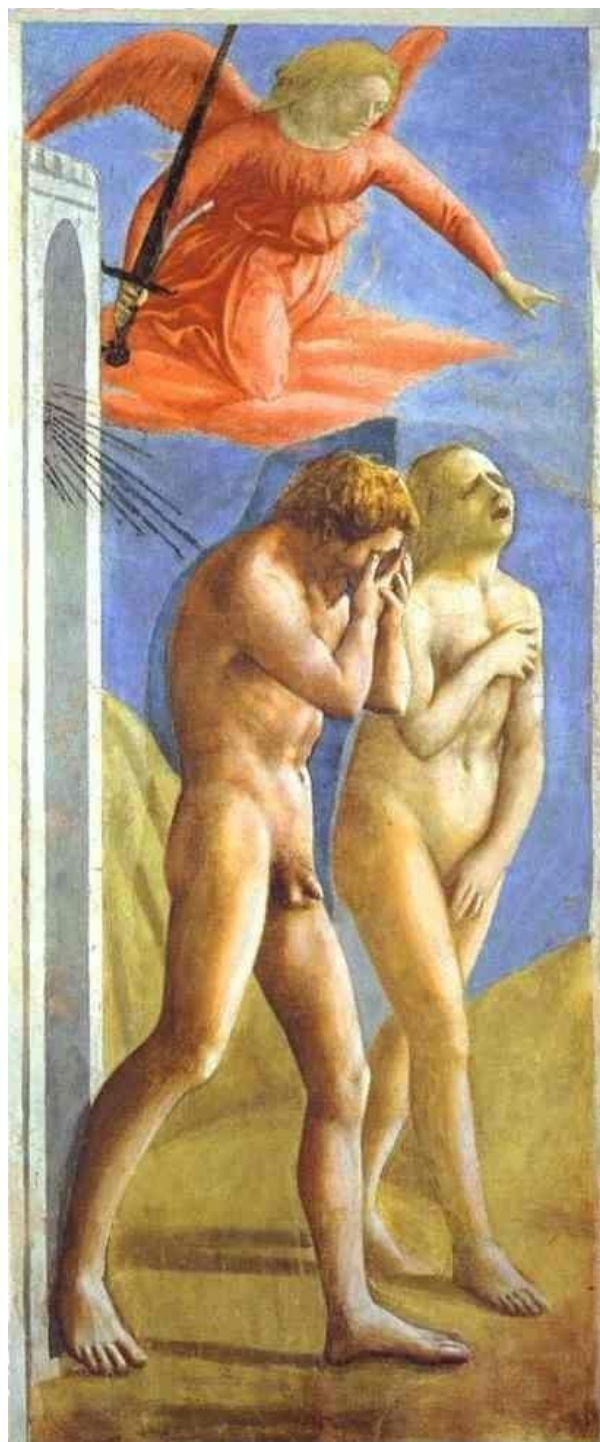
- a) Kolorističkom modelacijom
- b) Komplementarnim kontrastom
- c) Simultanim kontrastom
- d) Odnosom svijetlo-sjena 1 bod

85.3. Koji se pojam odnosi na reproducirano djelo?

- a) chiaro-scuro
- b) Iluzionizam
- c) Linearizam
- d) simultanizam 1 bod

85.4. Kojem stilskom razdoblju pripada prikazana slika?

- a) Pozna Gotika
- b) Visoka Renesansa
- c) Manirizam
- d) Rana Renesansa

1 bod

Ukupno: 4 boda

86.1. Pažljivo pogledajte reprodukciju. Nazivima elemenata sheme pridružite slova kojima su oni označeni na reprodukciji.

- 1) Očište
- 2) Horizont
- 3) Dijagonala 4) Zadnji plan

2 boda

86.2. Koja shema nije naznačena na reprodukciji?

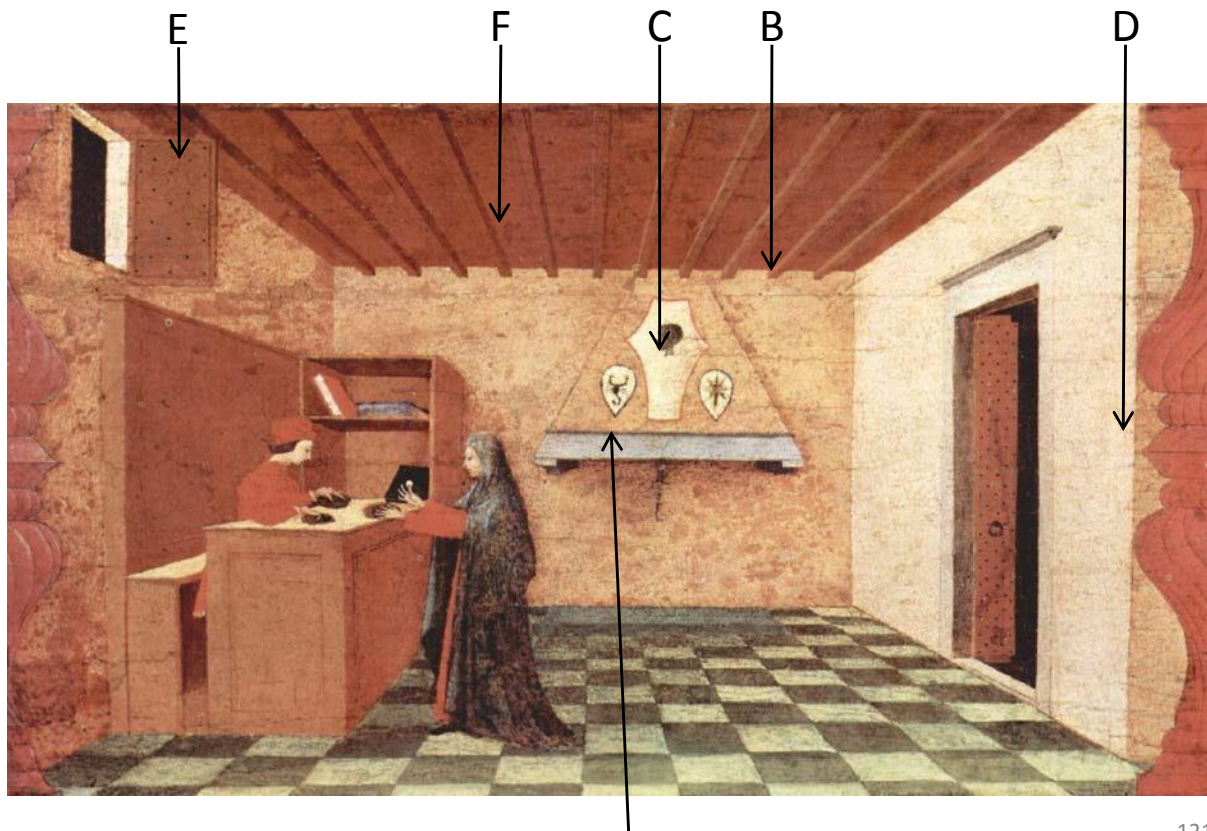
- a) Shema zlatnog reza
- b) Shema linearne perspektive
- c) Shema geometrijske perspektive
- d) Shema centralne perspektive

1 bod

86.3. Na koje stilsko razdoblje se odnosi reproducirana slika?

- a) Romanika
- b) Gotika
- c) Renesansa
- d) Barok

1 bod

121

A

Ukupno: 4 boda

87. Pozorno promotrite reproducirani primjer.

87.1. Kako se naziva vrsta otvora na prikazanom detalju zida?

- a) Okulus
- b) Kazeta
- c) Medaljon

1 bod d)

Rozeta

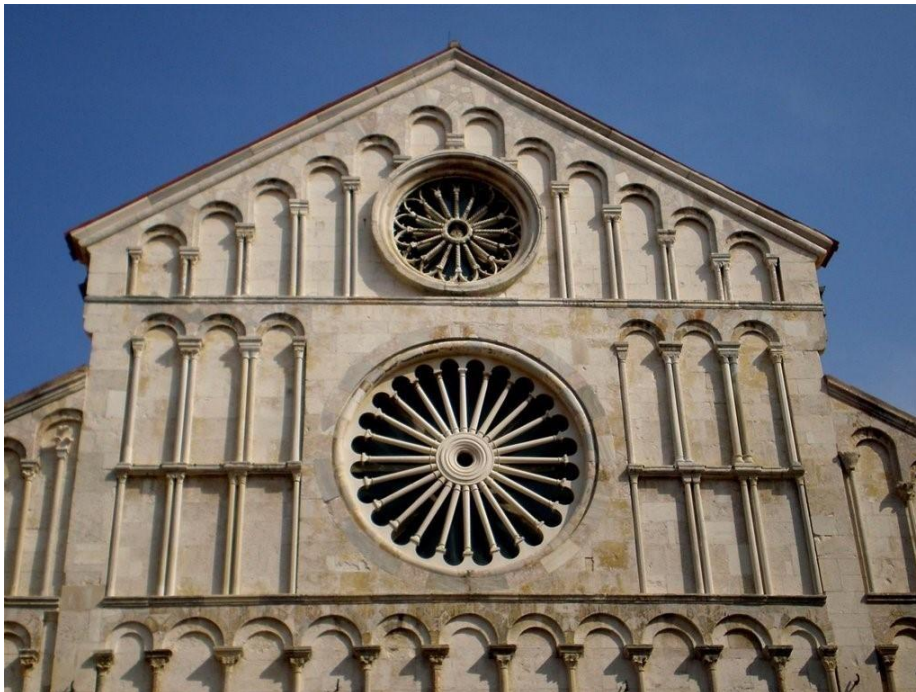
87.2. Kako se naziva vrsta arhitektonske raščlambe zida na prikazu?

- a) Slijepa galerija
- b) Viseće arkade
- c) Slijepe arkade
- d) Slijepe viseće arkade

1 bod

87.3. Kojemu razdoblju pripada reproducirana građevina?

- a) Predromanici
- b) Romanici
- c) Gotici 1 bod d) Renesansi

Ukupno: 3 boda

KLJUČ ZA ODGOVORE

Nevezani zadatci

Zadatci višestrukoga izbora

BROJ	TOČAN ODGOVOR	BOD	UKUPNO
1.	C	1	1
2.	D	1	1
3.	B	1	1
4.	B	1	1
5.	C	1	1
6.	A	1	1
7.	B	1	1
8.	B	1	1
9.	A	1	1
10.	A	1	1
11.	C	1	1
12.	D	1	1
13.	A	1	1

14.	A	1	1
-----	---	---	---

15.	D	1	1
16.	D	1	1
17.	D	1	1
18.	D	1	1
19.	D	1	1
20.	C	1	1
21.	D	1	1
22.	C	1	1
23.	D	1	1
24.	A	1	1
25.	D	1	1
26.	C	1	1
27.	B	1	1
28.	D	1	1
29.	D	1	1

30.	A	1	1
31.	C	1	1
32.	C	1	1
33.	C	1	1
34.	C	1	1
35.	D	1	1
36.	B	1	1
37.	C	1	1
38.	C	1	1
39.	A	1	1
40.	B	1	1
41.	D	1	1
42.	D	1	1
			42

Zadatci višestrukih kombinacija

BROJ	TOČAN ODGOVOR	BOD	UKUPNO
43.	B; C	1/2	1
44.	A; B	1/2	1
45.	A; D	1/2	1
46.	A; D	1/2	1
47.	C; B	1/2	1
48.	A; C	1/2	1
49.	C; D	1/2	1
50.	B;D	1/2	1
51.	A; C	1/2	1
52.	A; C	1/2	1

53.	B; C	1/2	1
54.	B; C	1/2	1
55.	A; B	1/2	1
56.	B; D	1/2	1
57.	C; D	1/2	1
58.	C; D	1/2	1
59.	A; D	1/2	1
60.	A; B	1/2	1
			18

Zadatci povezivanja i sređivanja

BROJ	TOČAN ODGOVOR	BOD	UKUPNO
61.	1- F 2- B 3- E 4- D	1/2	2
62.	1- E 2- C 3- B 4- F	1/2	2
63.	1- B 2- A 3- C 4- D	1/2	2
64.	1- B 2- D 3- C 4- A	1/2	2
65.	1- B 2- E 3- D 4- A	1/2	2

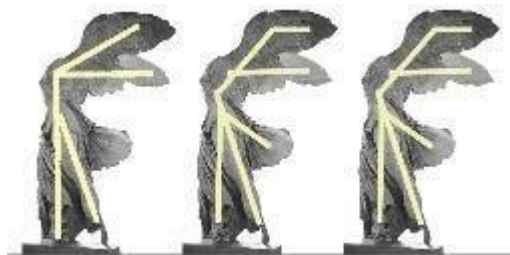
66.	1- D 2- A 3- B 4- C	1/2	2
67.	1- B 2- C 3- A 4- D	1/2	2

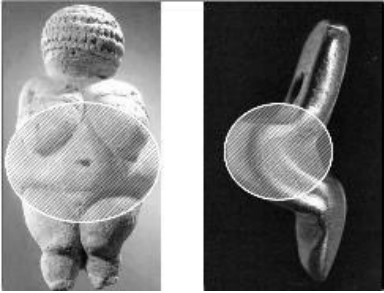
68.	1- A 2- D 3- E 4- B	1/2	2
69.	1- A 2- D 3- B 4- C	1/2	2
70.	1- E 2- D 3- B 4- C	1/2	2
71.	1- B 2- C 3- A 4- D	1/2	2
72.	1- B 2- A 3- E 4- C	1/2	2

73.	1- A 2- C 3- D 4- E	1/2	2
74.	1- D 2- C 3- B 4- E	1/2	2
75.	1- I 2- F 3- A 4- E	1/2	2
76.	1-B 2-E 3-C 4-F	1/2	2
77.	1-E 2-D 3-F 4-A	1/2	2
			34

Grozdovi zadataka

BROJ	TOČAN ODGOVOR	BOD	UKUPNO
78.	1- C 2- A 3- C 4- C	1	4
79.	1- A 2- C 3- A; B	1 2	4
80.	1- A; C 2- D 3- A	2 1	4

81.	1- C 2- A 3- 4- A	1	4
82.	1- D 2- C 3- B 4- A	1	4

83.	1- B 2- C 3- 4-	1	4
84.	1- 2- B; D 3- B; C 4- A	1	4
85.	1- A 2- D 3- A 4- D	1	4

86.	1- A 2- D 3- E 4- B	1	4
87.	1- D 2- C 3- B	1	3
			39

DRUGA ISPITNA CJELINA

ARHITEKTURA I URBANIZAM

1. TRADICIONALNI I MODERNI MATERIJALI I KONSTRUKCIJA

Imenovati i opisati tradicionalne i moderne materijale u arhitekturi (drvo, opeka, kamen, beton, željezo, staklo, čelik, armirani beton, prednapregnuti beton, industrijski standardizirani materijali) i tehniku gradnje (neobrađeni, grubo obrađeni, precizno obrađeni materijali).

Prepoznati razlikovati i objasniti konstruktivne elemente u arhitekturi (nosač i teret, zid ravan, savijen, valovit, stup, polustup, stub, baza, trup, kapitel, greda, arhitrav, luk: polukružni, šiljasti itd. kolonada, arkada, svod: križni, križno-rebrasti, trompe, pandantivi, kupola, kontrafori).

Prepoznati razlikovati i objasniti različite tipove konstrukcija u arhitekturi (konstrukcije tradicionalnih materijala, moderne konstrukcije: skeletna, konzolna, ljuskasta).

Prepoznati razlikovati i objasniti prostorne elemente u arhitekturi (atrij, nartek, glavni brod, bočni brodovi, transept, križište, apsida itd).

Prepoznati razlikovati i objasniti raspored i ritam konstruktivnih elemenata (uzdužni kružni, polukružni, miran, pravilan, promjenjiv, stupnjevit itd.)

Prepoznati razlikovati i objasniti karakteristike konstruktivnih i prostornih elemenata (monolitnost, monumentalnost, skeletnost, masivnost, jednostavnost, zatvorenost, otvorenost)

2. ARHITEKTURA EGIPTA I MEZOPOTAMIJE

Imenovati tipove, namjenu i strukture mezopotamske i egipatske arhitekture (zigurat, egipatske grobnice, piramide, hramovi...)

Objasniti konstruktivne, prostorne i dekorativne elemente mezopotamske i egipatske arhitekture (Mezopotamija: puni nadzemni volumen, polukružni luk, bačvasti svod; Egipat: piramide, puni nadzemni volumen, neznatan unutarnji prostor, hramovi, terasa, platoi, rampe, hipostilna dvorana)

Objasniti kompozicijska načela i karakteristike tlocrta unutrašnjosti i vanjštine mezopotamske i egipatske arhitekture (geometričnost, simetrija, statičnost, longitudinalnost) **Likovni**

primjeri: •

Zigurat u Uru

- Ištara vrata
- mastaba
- Velike piramide kod Gize
- Amonov hram u Karnaku
- Hram kraljice Hatšepsut, Deir el-Bahari
- Hram Ramzesa II. u Abu Simbelu

3. ARHITEKTURA I URBANIZAM EGEJSKIH KULTURA

Objasniti karakteristike egejske arhitekture i urbanizma (Kreta: palača-grad, otvorenost/neutvrđenost, razveden, nepravilan tlocrt, slobodan, asimetričan raspored građevina i prostorija, gradnja u kamenu i drvu, polikromnost/obojanost arhitekture, Miken: zatvorenost/utvrđenost, obrambeni karakter, kiklopske zidine, akropola, megaron, nekropola, gradnja u kamenu, gradnja bez vezivnoga tkiva).

Imenovati konstruktivne i prostorne elemente egejske arhitekture i urbanizma (zid, stup, stub, kretska stup, strop, ravan krov, rasteretni trokut, nadvratnik, dovratnik, lažna kupola, akropola, megaron, nekropola, tumulus, dromos).

Likovni primjeri:

- Palača u Knososu
- Mikenska akropola
- Atrejeva riznica

4. ARHITEKTURA ANTIČKE GRČKE

Imenovati grčke hramove prema stilu ili redu (dorski, jonski, korintski).

Objasniti karakteristike i kompozicijska načela tlocrta, unutrašnjosti i vanjšine grčke arhitekture (statičan i dinamičan prostor, masa dominira nad prostorom koji je rastvoren stupovima/trijemom, zlatni rez, tlocrt: longitudinalan/uzdužan, centralan, pravilan, razveden).

Imenovati konstruktivne, prostorne i dekorativne elemente grčkoga hrama (cela/naos, pronaos, opistodom, kolonada, ophodni trijem, krepidoma, stilobat, trijem, reljefi na metopama, frizu i timpanu, polikromnost).

Objasniti korekcije radi optičkih učinaka kod grčkoga hrama (entazis, zakrivljenost horizontalnih linija, različiti razmak između stupova).

Prepoznati dijelove grčkoga kazališta (gledalište, orkestra, skena, proskenij/ paraskenij). **Likovni primjeri:**

- Posejdonov hram, Paestum
- Partenon, Atena
- Erehteion (Erehtejon), Atena
- Apolonov hram, Delfi (tlocrt)
- Kazalište u Epidauru

5. ARHITEKTURA I URBANIZAM ANTIČKOG RIMA

Imenovati namjenu i tipove građevina u antičkome Rimu (sakralna: hram, mauzolej, profana: domus, insula, amfiteatar, kazališta, akvedukt, slavoluk, terme, bazilika, palača)

Objasniti karakteristike i kompozicijska načela tlocrta, unutrašnjosti i vanjšine arhitekture antičkoga Rima (simetrija, preglednost, longitudinalnost, centralnost, eliptičnost, geometričnost, zatvorenost; uzor u grčkoj i etrurskoj arhitekturi: arhitektonski redovi, oblik hrama, polukružni luk, bačvasti svod, bazilikalno osvjetljenje, naglasak na oblikovanju glavne fasade i unutrašnjosti, gradnja opekom, kamenom i betonom).

Prepoznati konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente arhitekture antičkoga Rima (stup, polustup, pilastar, arhitrav, polukružni luk, vijenac, bačvasti svod, križni svod, kasetirani svod, kupola, okul/oculus, atrij, tablinum, peristil, predvorje, svetište, niša, lažni prozori, arena, platneni krov/ velum, scaenae frons, brodovi, apsida, vestibul, protiron).

Likovni primjeri:

- Panteon, Rim
- Koloseum, Rim
- Karakaline terme, Rim
- Dioklecijanova palača, Split
- Pont du Gard, Nimes

Objasniti karakteristike i kompozicijska načela oblikovanja rimskoga urbanizma (slobodan raspored i nepravilan oblik Foruma Romanuma, pravilni oblik Cezarova i carskih foruma, pravilan raster/mreža ulica, ortogonalan raster ulica, geometričnost).

Likovni primjeri:

- Forum Romanum i Carski forumi (Augustov, Vespazijanov, Nervin i Trajanov), Rim
- Zadar

6. RANOKRŠĆANSKA I RANOBIZANTSKA ARHITEKTURA

Prepoznati tipove ranokršćanskih građevina prema namjeni (bazilika, mauzolej, krstionica/baptisterij).

Prepoznati kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjšine ranokršćanskih sakralnih građevina (longitudinalnost, centralnost, simetričnost, preglednost, statičnost, geometričnost, veliki prozori).

Objasniti i odrediti konstruktivne i prostorne elemente ranokršćanske sakralne arhitekture (bazilika: podjela na neparni broj brodova, viši i širi glavni brod, bočni brodovi, bazilikalno osvjetljenje, glavna apsida, bočne apside, transept, atrij, narteks, centralne građevine: središnji prostor, ophod/deambulatorij, niše, narteks, vanjski ophodni trijem).

Odrediti elemente raščlambe zida te dekorativne elemente ranokršćanske sakralne arhitekture (zid, stupovi, dvostruki stupovi, kanelire, polukružni luk, arkade, drveni strop, bačvasti svod, tambur, kupola, mozaik). **Likovni primjeri:**

- Sv. Constanza, Rim
- Sv. Sabina, Rim

Imenovati tipove ranobizantskih građevina prema namjeni (bazilika, baptisterij/krstionica, memorijalna kapela, biskupski dvor).

Prepoznati kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjšine ranobizantske arhitekture (monumentalnost, negiranje masivnosti konstrukcije, stupnjevanje volumena, konstruktivno rasterećenje, ekspanzija središnjega prostora, preglednost, uravnoteženost, igra svjetlosti, longitudinalnost, centralnost, sinteza/kombinacija centralnoga i longitudinalnoga tlocrta, simetrija, asimetrija).

Prepoznati konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente ranobizantskih građevina (stup, stub, perforirani kapiteli, arkade, pandantivi, kupola, polukupola, prozorski otvori, atrij, narteks, brodovi, niše, galerije, apsida: polukružna i poligonalna, bogatstvo materijala: mramorne oplata, mozaici).

Likovni primjeri:

- Antemije iz Trala i Izidor iz Mileta, Hagia Sophia, Istanbul
- crkva S. Vitale, Ravena [P/S**/A]
- Eufrazijeva bazilika, Poreč

7. ISLAMSKA ARHITEKTURA

Imenovati ključne pojmove islamske arhitekture (džamija/mošija, kibla, mihrab, minbar, maksura, minaret, ivan, bajt, harem).

Odrediti namjene građevina u islamskoj arhitekturi (džamije, medresa, vojna utvrda, logor, palača, tvrđava, hamam, karavansaraj, grobnica).

Objasniti kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjšine islamskih građevina (nesagledivost, nepreglednost, raskošni materijali i dekoracija vanjšine i unutrašnjosti: mozaici, pozlata, fajansa, stucco, longitudinalnost, centralnost, geometričnost, simetričnost, nepravilnost, razdijeljenost unutrašnjega prostora).

Likovni primjeri:

- Velika džamija u Damasku
- Kupola na stijeni/ Omarova džamija, Jeruzalem
- Velika džamija u Samari, Irak (IX. st.)
- Velika džamija u Cordobi
- Alhambra, Granada
- Hajredin, Most preko Neretve, Mostar

- Kraljevska džamija u Isfahanu (XVI. st.)
- Sinan, Džamija Selima II, Edirne

8. ARHITEKTURA ROMANIKE

Objasniti kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjšine romaničke arhitekture (longitudinalan tlocrt u obliku latinskoga križa, prostorna raščlanjenost, načelo subordinacije i adicije, bazilikalno osvjetljenje, masivnost, zatvorenost).

Imenovati konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente romaničke arhitekture (masivan zid, mali prozorski otvori, polukružni luk, svod: bačvasti svod, bačvasti svod s pojasnicama, pojasnice, križni svod, polukupola, kupola; travej, glavni brod, bočni brodovi, transept, deambulatorij, apsida, apsidiole, arkade, galerija/triforij, zvonik, zapadni zvonici, kor, kripta, klaustar, skulpturalno ukrašen portal, stupnjevito uvučen portal, slijepe arkade, prozori, rozeta, monofore, bifore, trifore, kvadrifore, dijelovi portala: luneta, trimo/trumeau, arhivolte, dovratnik, nadvratnik/arhitrav).

Prepoznati tipove samostalnih arhitektonskih objekata obrambenog i stambenog karaktera u romaničkoj arhitekturi (zamak, donjon, kuća).

Likovni primjeri:

- Saint Sernin u Toulouseu
- St. Foy u Conquesu
- crkva Maria Laach
- katedrala u Pisi
- pročelje Notre-Dame-la-Grande u Poitiersu
- crkva u Borgundu
- klaustar u Moissacu
- San Miniato al Monte u Firenci
- Ste. Madeleine, Vézelay – glavni brod
- kripta katedrale u Worcesteru
- kupola San Vicente en el Castillo, Cardona
- donjon u Hedinghamu
- Sv. Stošija u Zadru
- Sv. Krševan u Zadru
- romanička kuća u Poreču

9. ARHITEKTURA GOTIKE

Prepoznati tipove gotičkih građevina prema namjeni (bazilike, dvoranske crkve, utvrde, plemićki burgovi, palača).

Odrediti kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjšine gotičke arhitekture (jedinstven, pregledan prostor, veliki prozorski otvori, bazilikalno osvjetljenje, vertikalnost, otvorenost, prozračnost, usmjereno, ritmizirano, jednoznačno kretanje građevinom, zlatni rez).

Odrediti konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente gotičke arhitekture (šiljasti luk, kontrafori sustav: kontrafor, lebdeći luk, fijale, svežnjasti stupovi, križno-rebrasti svod, lepezasti svod, mrežasti svod, travej, brodovi, transept, deambulatorij, apsida,

kapela, križište, arkade, galerija/triforij, prozorski pojas, vertikalna raščlamba fasade: portal, galerije, prozori, mrežišta, rozeta, zvonici/tornjevi, fijale, vodorige/gargouille).

Likovni primjeri:

- svetište opatijske crkve St.-Denis u Parizu
- Notre-Dame u Parizu
- Notre-Dame u Amiensu
- St. Etienne u Bourgesu
- St. Mary u Salisburyju
- kapela King's College u Cambridgeu
- Sv. Ana u Annabergu
- katedrala (Santa Maria del Fiore) u Firenci
- Castel del Monte
- Ca d'Oro, Venecija
- Palazzo Publico, Siena
- katedrala sv. Lovre, Trogir

10. ROMANIČKI, GOTIČKI I RENESANSNI URBANIZAM

Prepoznati karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja romaničkoga urbanizma (nepravilnost, organičnost, nesagledivost cjeline trga, mnogolikost, dinamičnost, vanjske granice urbanoga prostora, obrambeni karakter). **Likovni primjer:**

- San Gimignano

Prepoznati karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja gotičkoga grada, burga, samostana (policentričnost grada, podjela na četvrti, različite funkcije, trg: zatvoren, nepravilan). **Likovni primjeri:**

- Lübeck
- Mont-Saint-Michel
- Piazza del Campo, Siena

Odrediti karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja renesansnoga urbanizma (idealni grad, oslonac na antički urbanizam, planiranost, geometričnost, preglednost, ortogonalnost, radijalnost, simetrija, oblik zvijezde, zatvorenost, utvrđenost, bastion).

Imenovati dijelove renesansnoga grada i njihovu namjenu (trg, glavni trg, ulica, zidine, kula, gradska vrata, kanal, luka, fontana/česma).

Likovni primjeri:

- A. Filarete, Sforzinda
- Dubrovnik
- F. Brunelleschi, Trg Navještenja (Piazza SS. Annunziata), Firenza
- M. 2. 1. Odrediti Gambon, Karlovac

11. ARHITEKTURA I URBANIZAM MANIRIZMA

Odrediti stilske karakteristike manirističke arhitekture (antički arhitektonski elementi, odsutnost jedne fasade kao glavne, dvosmislenost/dvoznačnost u organizaciji prostora, zakrivljenost pročelja, atektonski raspored masa na pročelju, efekt labilnosti, simetričnost, složenost).

Odrediti karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja manirističkoga urbanizma (dvosmislenost/dvoznačnost, dinamičnost, kompleksnost, geometričnost, bizarnost, osjećaj nestabilnosti). **Likovni primjeri:**

- A. Palladio, Vila Rotonda, Vicenza
- B. Peruzzi, Palača Massimo, Rim
- Dvorac Chambord
- Michelangelo, Campidoglio, Rim
- park vile Orsini, Bomarzzo

12. ARHITEKTURA BAROKA I ROKOKOA

Odrediti kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjšnine barokne i rokoko arhitekture (konkavnost/ udubljenost, konveksnost/ispupčenost, valoviti zid, pokrenutost mase, protočnost prostora, oslonac na antičku arhitekturu, kompleksni svjetlosni efekti; geometričnost, dinamičnost, simetrija, oval/elipsa, spoj centralnoga i longitudinalnoga tlocrta, složenost, načelo jedinstvenosti prostora, razvedenost).

Objasniti konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente baroknih i rokoko građevina (stup, pilastar, vijenac, travej, brod, apsida, kapele, transept, tambur, kupola, polukupola, lanterna, toranj, bel étage/étage noble, stubište, krilo dvorca, cinktor, niša, erker, volute, vijenac, akant, kasete, stucco/ štuko dekoracija).

Likovni primjeri:

- G. B. da Vignola i G. della Porta, Il Gesù, Rim
- F. Borromini, S. Carlo alle Quattro fontane, Rim
- G. Guarini, kupola kapele Svetoga Pokrova (Capella della Santissima Sindone), S. Lorenzo, Torino
- G. Guarini, Palača Carignano, Torino
- B. Neumann, crkva Vierzehnheiligen
- J. F. von Erlach, Karlskirche (crkva sv. Karla Boromejskog), Beč
- L. le Vau, A. Le Notre, J. Hardouin-Mansart, Dvorac Versailles
- B. Longhena, crkva Santa Maria della Salute, Venecija
- crkva sv. Katarine, Zagreb

13. ARHITEKTURA I URBANIZAM HISTORICIZMA

Objasniti karakteristike historicističke arhitekture (oslonac na antičku, srednjovjekovnu, novovjekovnu i orijentalnu arhitekturu preuzimanjem njihovoga repertoara motiva, pojava novih materijala i konstrukcija, razjedinjenost konstrukcije i forme, pseudoarhitektura, kulisna pročelja, montaža samonosivih konstrukcija, željezna konstrukcija, sklad s urbanističkom regulacijom i okolišem, simetričnost, preglednost, statičnost, dinamičnost).

Prepoznati karakteristike i kompozicijska načela urbanizma historicizma (planiranost, reprezentativnost, geometričnost, preglednost, simetričnost, radijalnost).

Imenovati dijelove urbanoga prostora historicizma i njihovu namjenu (široki bulevi, avenije, trijumfalni lûk, perivoji, trgovi, parkovi, javne zgrade izvedene kao samostojeći objekti, javna skulptura, fontane).

Likovni primjeri:

- J. Nash, Kraljevski paviljon, Brighton, Engleska
- Ch. Garnier, Opera, Pariz

- C. Barry, A. Pugin, The Houses of Parliament i Big Ben, London
- H. Labrouste, Bibliothèque Ste.-Genevieve
- H. Bollé, groblje Mirogoj, Zagreb
- H. Bollé, zgrada Obrtne škole i Muzeja za umjetnost i obrt
- H. Helmer i F. Fellner, Hrvatsko narodno kazalište, Zagreb
- H. Helmer i F. Fellner, Umjetnički paviljon, Zagreb
- G.-E. Haussmann, Place de l'Etoile, Rue de la Paix / Place Charles de Gaulle, Pariz
- M. Lenuzzi i suradnici, Zelena 2. 1. Prepoznati potkova, Zagreb

14. ARHITEKTURA NOVOG DOBA (19. STOLJEĆE)

Objasniti kompozicijska načela i karakteristike organizacije prostora u arhitekturi i graditeljstvu novoga doba (vizualna otvorenost, slobodnije organizirani, veliki, široki unutrašnji prostori, vizualna povezanost unutrašnjega i vanjskoga prostora, vidljiva konstrukcija svedena na vertikalne i horizontalne elemente).

Odrediti konstruktivne i prostorne elemente te materijale u arhitekturi i graditeljstvu novoga doba (skeletna čelična konstrukcija, nenosiva staklena ovisna fasada, piloni, lukovi, montažna gradnja, pravilan niz velikih prozorskih otvora, standardizirani, industrijski proizvedeni dijelovi: I-profil nosača, željezne cijevi, vijci, zakovice, međurazmaci – šuplji ili staklene oplata umjesto zidova).

Odrediti novi tipovi i namjena arhitekture novoga doba (neboderi, robne kuće, izložbeni paviljoni).

Likovni primjeri:

- G. Eiffel, Toranj, Pariz
- J. Paxton, Kristalna palača, London
- Adler i Sullivan, zgrada tvrtke Guaranty, Buffalo, New York
- L. Sullivan, Robna kuća Carson-Pirie-2. 1. Odrediti Scott, Chicago

15. ARHITEKTURA PRVE POLOVINE 20. STOLJEĆA

Odrediti konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente arhitekture prve polovine 20. stoljeća (masa svedena na minimum, jednostavan oblik određen horizontalnim i vertikalnim elementima, kompozicija strukturalnih jedinica, montaža istovjetnih jedinica od skeletne konstrukcije, zid gubi konstrukcijsku ulogu, zid kao pregrada, slobodan tlocrt/slobodno postavljanje zidova, ravni i zaobljeni zidovi bez arhitektonske dekoracije, staklena stijena, staklena opna, upotreba novih materijala: staklena cigla, industrijske cijevi za ograde, upotreba prirodnih materijala: kamen, drvo, čelični nosači križnoga presjeka, horizontalan/ravan krov, dekorativnost svedena na karakteristike materijala pregrada, refleksije na površini stakla).

Odrediti kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine arhitekture prve polovine 20. stoljeća (funkcionalnost prostora i oblika, jedinstvo konstrukcije i forme, vanjski izgled izveden iz konstrukcije, čistoća arhitektonskoga oblika, geometrijski oblici/ geometričnost, radikalna geometrijska čistoća, povezivanje tradicionalnih i suvremenih oblika, minimalizam, stroge linije, povezivanje vanjskoga i unutrašnjega prostora, kombinacija glatkih površina zida i velikih staklenih površina, stakleni zid u ulozi povezivanja prostora, razvedena masa, mnogostrukost i različitost fasada, funkcionalna raščlanjenost, različiti tlocrti po etažama, naglasak na ambijentu, udobnosti i intimnosti privatnih kuća: niske, duguljaste kuće, prostor se širi i razmotava prema rubovima prostora/ središte kuće je prostor s kaminom, istaknute horizontalne linije streha, asimetrija, otvorena, povezana i prohodna struktura prostora, otvoren tlocrt, funkcionalna podjela prostora,

stupovi/stubovi u prizemlju, rampe i stube, obilno osvjetljenje, utjecaj japanske arhitekture i američkih tradicionalnih kolonijalnih kuća; Le Corbusierovih 5 načela nove arhitekture).

Likovni primjeri:

- A. Perret, stambena zgrada u Rue Franklin, Pariz
- P. Behrens, Tvornica turbina AEG, Berlin
- A. Loos, Kuća Steiner, Beč
- W. Gropius i A. Mayer, Tvornica Fagus, Alfeld
- W. Gropius, zgrada Bauhausa, Dessau
- G. Rietveld, Kuća Schröder, Utrecht
- F. L. Wright, Kuća Robie, Chicago
- F. L. Wright, Kuća na slapovima/Kuća Kaufmann, Bear Run, Pennsylvania
- F. L. Wright, Helio laboratorij/Kompleks Johnsons Wax, Racine, Wisconsin
- M. van der Rohe, Njemački paviljon, Barcelona
- M. van der Rohe, Kuća Tugendhat, Brno
- M. van der Rohe, Kuća Farnsworth, Plano Illinois

16. ARHITEKTURA DRUGE POLOVINE 20. STOLJEĆA

Imenovati namjenu arhitekture druge polovine 20. stoljeća (privatna kuća, kapela, muzej, dom kulture, terminal zračne luke, katedrala, opera, sportski objekt, stambeni objekt, poslovne zgrade). Prepoznati pravce, škole i tendencije u arhitekturi druge polovine 20. stoljeća (brutalizam, funkcionalizam, arhitektura plastične invencije, dekonstruktivizam, tzv. high-tech arhitektura). Imenovati vrste konstrukcija u arhitekturi druge polovine 20. stoljeća (armiranobetonska konstrukcija, zidovi od tankog betonskog panela, tanke betonske ljuske/vitoperne ljuska/ljuskasta konstrukcija, prednapregnuti beton, čelični dijelovi konstrukcija, čelični kablovi).

Objasniti konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe te dekorativne elemente arhitekture druge polovine 20. stoljeća (konstrukcija skrivena unutar zida, konstrukcija vidljiva na vanjskome plaštu, nestaje klasična podjela na vertikalne i horizontalne elemente, konstruktivni elementi svedeni na linijske i plošno istanjene mase, armiranobetonski stupovi i čelični kablovi koji nose krovnu konstrukciju, računalna proizvodnja dijelova, spoj napredne tehnologije i modernih materijala, računalno projektiranje, slobodan tlocrt: slobodno postavljanje zidova, staklena stijena, staklena opna, upotreba različitih materijala, pilon, „Y“ nosači, spiralna rampa, staklena kupola, plitka kupola od tanke ljuske prednapregnutog betona, horizontalni/ravni krov, ravni i zaobljeni zidovi, refleksije na površini stakla, različite teksture zida, sirovi beton/béton brut, funkcionalni akustični elementi postaju elementi dekoracije, površine plastičnih i slikarskih vrijednosti, vitraj, infrastruktura i instalacijski sustavi vidljivi na fasadi i naglašeni bojama).

Likovni primjeri:

- Le Corbusier, Unité d'Habitation /Kuća zajedničkog stanovanja, Marseille
- Le Corbusier, kapela Notre Dame, Ronchamp
- F. L. Wright, Muzej Guggenheim, New York
- A. Aalto, Dom kulture, Helsinki
- E. Saarinen, Terminal zračne luke TWA, New York
- O. Niemeyer, Katedrala, Brazilija
- J. Utzon, Opera, Sydney

- K. Tange, Sportska dvorana, Tokyo
- P. L. Nervi, Mala dvorana sportova, Rim
- P. Eisenman, Kuća III (Kuća Miller), Lakeville
- D. Liebeskind, Židovski muzej, Berlin,
- F. Gehry, Muzej Guggenheim, Bilbao
- R. Piano, Centar Georges Pompidou, Pariz
- M. Pei, Staklena piramida, Pariz
- M. van der Rohe, Lake Shore Drive, Chicago
- M. van der Rohe i P. Johnson, zgrada Seagram, New York

SLIKARSTVO I KIPARSTVO

1. SLIKARSTVO – VRSTE SLIKARSTVA I SLIKARSKE TEHNIKE

Odrediti vrste slikarstva (štafelajno slikarstvo, zidno slikarstvo, oltarne slike, diptih, triptih, poliptih, slike na vazama/posudama, iluminacije/minijature, vitraj, tapiserija) i slikarske tehnike (akril, akvarel, enkaustika, freska, gvaš, inkrustacija, kolaž, mozaik, pastela, vez, tempera, uljene boje, vitraj, sintetske boje/akril, novi mediji).

Odrediti format (položeni pravokutnik, uspravljeni pravokutnik, lučno ili segmentno zaključen pravokutnik, okrugli, ovalni, kvadratični format) i kadar slikarskoga djela (figure ispunjavaju kadar cijelom visinom, kadar reže figure u visini pojasa, širok, približen, udaljen kadar).

2. SLIKARSTVO – KOMPOZICIJA, PRIKAZ VOLUMENA I KARAKTER SVJETLOSTI

Objasniti kompoziciju i njezine karakteristike (horizontalna, vertikalna, dijagonalna, kružna, ovalna, trokutna, spiralna, piramidalna, simetrična, asimetrična, zlatorezna, otvorena, zatvorena, plošna, prostorna, jednostavna, složena, statična, dinamična), kompozicijska pravila (zlatni rez, zakon kadra, horror vacui, simetrija), ritam (pravilan, nepravilan, jednostavan, složen, ponavljanje/repeticija, izmjenjivanje/alternacija, stupnjevanje/ gradacija, varijacija, zrakastost/radijalnost, nadređenost/dominacija) i ravnotežu slikarskoga djela (simetrična, asimetrična, statična, dinamična).

Objasniti prikaz volumena u slikarskome djelu (modelacija, modulacija, grafička modelacija: promjena karaktera linije, promjena gustoće linije, raster).

Objasniti prikaz i karakter svjetlosti u slikarskome djelu (izvor svjetlosti: umjetan, prirodan, zaklonjen, vidljiv, difuzno/ ravnomjerno, fokusirano, frontalno, pozadinsko, simbolično, kontrastno svjetlo, chiaro-scuro).

3. SLIKARSTVO – PERSPEKTIVE, MOTIVI I NAČINI OBLIKOVANJA

Odrediti karakteristike i načini prikaza prostora u slikarstvu (pregledan, jasan ili nejasan, nečitak, idealan, kubni, zatvoren, otvoren, stvarni ili nestvarni, deformirani, plitak, dubok, pomaknuti, preklapanje), perspektive (geometrijska ili linearna, obrnuta ili inverzna, vertikalna ili okomita, zračna ili atmosferska, koloristička, poliperspektiva, povišena linija horizonta/pogled odozdo/“žablja perspektiva“, snižena linija horizonta/ pogled odozgo/“ptičja perspektiva“, planovi, linija

obzora/horizont, nedogled, očište, linije perspektivnoga skraćanja/linije konvergencije i linije divergencije).

Odrediti načine oblikovanja motiva u slikarstvu (realizam, naturalizam, stilizacija, idealizacija, deformacija, apstrakcija/apstrahiranje, geometrizacija, plošnost, plastičnost).

4. IKONOGRAFIJA – IKONOLOGIJA

Objasniti sadržaj (figurativni, apstraktni prikaz), teme (profana, sakralna, mitološka, alegorijska, povijesna), i ikonografiju likovnih primjera (atributi, ikonografska perspektiva, ikonografska topografija, ikonografske metode: simboli, simbolične scene, metoda redukcije, narativna metoda, metoda simulacije, načini prevođenja teksta u sliku: sukladna interpretacija, slobodni prijevod, doslovna interpretacija).

5. SLIKARSTVO – ANALIZA

Objasniti elemente grafičke analize slikarskoga djela (format, kadar, kompozicija, kompozicijska linija, zlatnarezna linija, vodoravna simetrala, vertikalna simetrala, planovi, granice planova, ritam, tematski elementi, motivi, pojedini likovi ili skupine likova, izdvojeni detalj, usmjerenje elemenata na slici: pokret, pogled, osvjetljenje, kut osvjetljenja/upad svjetlosti, obrisne/konturne linije, strukturne linije, teksturne linije, linija obzora/horizont, nedogled, očište, linije perspektivnoga skraćanja/linije konvergencije i linije divergencije, os simetrije, smještaj slike, atributi, ikonografska topografija, ravnoteža).

6. KIPARSTVO – VRSTE, MATERIJALI I TEHNIKE

Odrediti i objasniti vrstu skulpture (prema plasticitetu: puna plastika – slobodnostojeća skulptura/statua, mobil, reljef – visoki, niski, uleknuti; prema tipu: medaljon, bista, figuralna grupa, asamblaž/assemblage, ready-made, objekt, instalacija, javna skulptura), kiparske materijale (glina, gips, kamen vapnenac, granit, drvo, mramor, alabaster, bakar, bronca, željezo, aluminij, terakota/terracotta, majolika, bjelokost, plastika, staklo, metal, vosak, pozlačeno, posrebreno, obojano/polikromirano i monokromno, nebojano/prirodna boja materijala) i kiparske tehnike (tesanje, rezbarenje, klesanje, modeliranje, lijevanje, iskucavanje, intarzija, inkrustacija, varenje, lijepljenje).

7. KIPARSTVO – ELEMENTI OBLIKOVANJA

Objasniti karakteristike mase te odnos mase i prostora u kiparskome djelu (zatvorena-otvorena, monolitna i različito usmjerena masa, ravna-zaobljena masa, duguljasta, kubična, pokrenuta-statična, neznatna masa-dominantna masa, kontrast različitih masa, zbijena masa, konkavno-konveksna masa, prošupljena masa, plošno istanjena masa, linijski istanjena masa, privid prožimanja mase i prostora kroz refleksije na površini).

Objasniti kompoziciju (simetrična, asimetrična, piramidalna, dijagonalna, kružna, ovalna, spiralna, vodoravna, okomita, statična, dinamična) i kompozicijska pravila u kiparskome djelu (zlatni rez, zakon kadra, horror vacui, simetrija, asimetrija, kontrapost, frontalni stav, egipatski kanon, mnogolikost).

8. SKLUPATURA – ANALIZA

Objasniti i odrediti plohe (ravne, zaobljene, izlomljene, kontinuirane, valovite, pravilne, nepravilne, razvedene, široke, uske, velike, male, geometrizirane, glatke, oble, napete, usitnjene, kontrastne, u

istoj ravnini, različito usmjerene; bridovi (oštri, zaobljeni) , površine i teksture kiparskoga djela (uglačana, kontinuirana, sjajna, mat, gruba, hrapava, reljefno obrađena, jednolična, bogata, kontrastna, proizašla iz prirodnih svojstva materijala, proizašla iz „rukopisa“).

Objasniti i odrediti vrste i karakter linija te ulogu linija u oblikovanju skulpture (obrisna, linijom izvedena obrada površine, linije sugerirane spajanjem/sastajanjem ploha, linija kao dominantan ili jedini element forme, linija u funkciji stilizacije, linija u funkciji naturalističkoga prikaza, linija kao apstraktni element).

Objasniti i odrediti odnos svjetlosti i sjene na kiparskome djelu (blaga, mekana igra svjetlosti i sjene, jaki kontrasti svjetlosti i sjene, oštri prijelazi iz svjetlosti u sjenu, refleksije na površini).

9. SLIKARSTVO I KIPARSTVO PRETPOVIJESTI

Prepoznati slikarska djela paleolitika, mezolitika, neolitika i metalnoga doba.

Objasniti načine oblikovanja motiva u paleolitskom, mezolitskom i neolitskom slikarstvu (realizam, disproporcionalnost, stilizacija, apstrakcija, ornament, figuralnost, polikromnost, monokromnost, inkrustacija).

Odrediti kompozicijske karakteristike pretpovijesnoga slikarstva (ritam ornamenata, asimetrija, simetrija). **Likovni primjeri:**

- slike u spilji Altamira
- slike iz tzv. Velike dvorane spilje Lascaux
- crteži životinja u spilji Combe d’Arc
- posuda iz Neba
- glineni vrč s bijelom inkrustacijom
- vaza iz Suze

Prepoznati kiparska djela paleolitika, neolitika i metalnoga doba.

Odrediti kompozicijska obilježja pretpovijesnih skulptura (statičnost, simetričnost, frontalnost, stilizacija).

Prepoznati načine oblikovanja motiva u paleolitskom, mezolitskom i neolitskom kiparstvu (realizam, stilizacija, disproporcionalnost, ornament).

Likovni primjeri:

- bizon iz spilje La Madeleine
- Willendorfska Venera
- Venera iz Lespuguea
- Vučedolska golubica
- figura na prijestolju iz Predionice
- brončana fibula iz Sviloša

10. SLIKARSTVO DREVNIH CIVILIZACIJA – EGIPAT

Odrediti karakteristike i kompozicijska načela egipatskoga slikarstva (simetrija, statičnost).

Prepoznati načine oblikovanja motiva u egipatskome slikarstvu (stilizacija, plošnost/diktat plohe, egipatski kanon, ustaljena paleta boja, jasan obris, ikonografska/hijerarhijska perspektiva).

Objasniti prikaz prostora u egipatskom slikarstvu (vertikalna perspektiva, horizontalni pojasevi).

Likovni primjeri:

- Kraljica Nefertari

- grobnica Nakht
- Vrt s ribnjakom, Tebanska grobnica
- ulaz u grobnicu Ramzesa VI.
- Vaganje duše (Knjiga mrtvih, papirus)

11. KIPARSTVO DREVNIH CIVILIZACIJA – MEZOPOTAMIJA I EGIPAT

Odrediti kompozicijska obilježja i karakteristike mezopotamske i egipatske skulpture (statičnost, simetričnost, asimetričnost, dinamičnost, prikaz pokreta, vertikalna podjela).

Prepoznati načine oblikovanja motiva u mezopotamskoj i egipatskoj skulpturi (frontalnost, stilizacija, zatvorenost, polikromnost/ obojanost, zaobljene, valjkaste forme, zdepaste proporcije, realizam, naturalizam, narativnost, ikonografska perspektiva, egipatski kanon, heraldički karakter, kubični karakter).

Objasniti prikaz prostora na mezopotamskim i egipatskim reljefima (vertikalna perspektiva, horizontalni pojasevi).

Likovni primjeri:

- Sfinga
- pročelje hrama Ramzesa II. u Abu Simbelu
- Paleta za šminkanje
- Princ Rahotep i njegova žena
- Mikerinos i njegova žena
- Pisar Kaia
- Ehnaton
- Nefertiti
- Mlada žena s lotosom

12. SLIKARSTVO EGEJSKIH KULTURA

Prepoznati stilske karakteristike minojskih oslikanih vaza (stil kamares: stilizirani biljni motivi, apstrakcija, naturalistički stil: dinamičnost, naturalizam, morski, biljni i životinjski motivi).

Prepoznati i objasniti stilske karakteristike minojskoga zidnoga slikarstva (jasnoća, dinamičnost, stremljenje k realizmu, stilizacija, žive boje, plošno nanošenje boje, plošnost, istaknuta obrisna linija, jasan crtež, strogi profil lica, prikazivanje pokreta, tematika iz svakodnevnoga života, biljnog i životinjskog svijeta, dekorativne/ornamentalne trake).

Likovni primjeri:

- oslikana vaza, stil kamares
- Vaza s hobotnicom
- Igre s bikom, palača u Knososu
- Proljetne freske, Akrotiri, otok Santorini/Thera
- freske iz Tyrinsa
- freske koje prikazuju dvorske dame, palača u Knososu

13. KIPARSTVO ANTIČKE GRČKE

Odrediti karakteristike i kompozicijska načela grčke skulpture arhajskoga razdoblja (statičnost, stroga simetrija, frontalni stav), klasičnoga razdoblja (stav kontraposta, skladne proporcije) i

helenizma (dinamičnost, naturalizam, ekspresivnost, naglašena dramatičnost, snažne emocije, dijagonalnost). **Usporediti** načine oblikovanja motiva grčke skulpture arhaiskoga razdoblja (pojednostavljena anatomija, stilizacija, proporcije 1:5, 1:6, arhaiski osmijeh, polikromnost, krute kretnje i stav), klasičnoga razdoblja (idealizacija, proporcije 1:7, grčki kanon, efekt „mokre tkanine“, preciznost anatomskih detalja, polikromnost) i helenizma (dramatičnost, pokret, nemir, teatralnost, jake emocije, izdužene proporcije naturalizam, ekspresivnost, isprepletenost, individualnost tzv. helenistički realizam).

Likovni primjeri:

- Moskofoz
- Kora 674/Kora s Akropole
- brončana skulptura ratnika/ Ratnik iz Riacija
- Poliklet, Dorifor
- Praksitel, Hermes
- Nika sa Samotrake
- Laokont i sinovi
- reljef Nike s ograde hrama Atene Nike

14. SLIKARSTVO ANTIČKOG RIMA

Prepoznati glavne lokalitete sačuvanoga slikarstva iz razdoblja antičkoga Rima (Pompeji i Herkulanium).

Objasniti stilske karakteristike pompejanskih stilova (prvi pompejanski stil tzv. strukturalni: dekorativnost, plošnost, imitacija raskošnih materijala, geometrijska struktura, drugi pompejanski stil tzv. arhitektonski: iluzija prostora, perspektivno skraćivanje naslikanih arhitektonskih elemenata, perspektivna iluzija proširenja prostora, privid volumena, iluzionizam, treći pompejanski stil: ornamentalna funkcija arhitektonskih elemenata, podjela površine zida, mitološke i pastoralne teme, četvrti pompejanski stil tzv. barokni: pretrpanost oblika, kombinacija 2. i 3. stila, nestvarna, fantastična arhitektura, iluzija dubine, perspektiva).

Likovni primjeri:

- Kuća Samnita, Pompeji
- prikazi bakantica, zidne slike iz Vila Misterija, Pompeji
- zidne slike Vile Misterija (drugi pompejanski stil), Pompeji
- zidne slike iz kuće Vetti, Pompeji
- zidna slika iz kuće Fronto, Pompeji
- zidna slika iz Livijine kuće, Prima porta (pejzaž)
- slika iz kuće Julije Felix, Pompeji (mrtva priroda)
- portret muškarca, Fayum

15. SLIKARSTVO SREDNJEG VIJEKA

Razlikovati različite vrste slikarstva u umjetnosti srednjovjekovnog razdoblja (mozaik, zidno slikarstvo, ikona, minijatura).

Odrediti stilske karakteristike srednjovjekovnog slikarstva (plošnost, linearizam, statičnost, frontalnost, stiliziranost, izduženost proporcija, negiranje tjelesnosti i naglašavanje duhovnosti)

likova, dekorativna i simbolična primjena i uloga boje; apstraktna pozadina, hijerarhijska i obrnuta perspektiva, mnogobrojnost očišta; utjecaj antičke umjetnosti u minijaturama).

Likovni primjeri:

- mozaici u crkvi samostana Hosios Lukas, Fokida (Stiris)
- mozaik Krista Pantokratora, kupola Marijine crkve, Dafni
- Eutihije i Mihajlo, freska u apsidi crkve sv. Klimenta, Ohrid, Makedonija
- Vladimirskaja Gospa, Tretjakovska galerija, Moskva, Rusija
- minijature iz pariškoga psaltira (David svira harfu, Anina molitva), Francuska
- Silazak u Limb, Nea Moni, Chios

16. KIPARSTVO PREDROMANIKE

Odrediti karakteristike i kompozicijska načela predromaničke skulpture (plitki reljef, simetričnost, asimetričnost, horror vacui, podjela na kadrove, prostorni zakon kadra, ikonografska perspektiva, narativnost, podjela na horizontalne pojaseve).

Prepoznati načine oblikovanja motiva u predromaničkome kiparstvu (plošno oblikovanje, linearnost, pleterna ornamentika, horror vacui, obojanost skulptura/polikromnost, stilizacija, tendencija k apstraktnosti i ornamentalnosti motiva, apstraktni ornament, geometrizirani ljudski likovi, nepravilne/neskladne proporcije, zanemarivanje pojedinih dijelova tijela, narativnost). **Likovni primjeri:**

- Sigwaldowa ploča iz Cividalea
- kameni križ, Moone, Irska
- brončana vrata katedrale u Hildesheimu, prizori Osuda Adama i Eve, Poklonstvo kraljeva, Rođenje Isusa
- Krist koji trijumfira, bjelokosne korice, Oxford

17. SLIKARSTVO ROMANIKE

Imenovati vrste romaničke skulpture (reljefi na pročeljima/portalima i transeptima crkava, figuralni kapiteli, drvena raspela, drvene skulpture Bogorodica).

Odrediti karakteristike i kompozicijska načela romaničke skulpture (zakon kadra: prostorni i plošni, simetričnost, potpodjela na kadrove, izokefalija).

Prepoznati načini oblikovanja motiva u romaničkome kiparstvu (plošnost, linearnost, stilizacija, neskladne proporcije, ikonografska perspektiva, horror vacui, obojanost/polikromnost).

Prepoznati prikaz prostornih odnosa u romaničkome kiparstvu (vertikalna perspektiva, horizontalni pojasevi). **Likovni primjeri:**

- Gislebertus, Portal St. Lazare u Autunu
- Posljednji sud, luneta glavnog portala St. Foy u Conquesu
- južni portal crkve St. Pierre u Moissacu
- portal Ste.- Madeleine, Vezelay (Apostolska misija)
- nekadašnji trimo Saint Marie u Souillacu
- kapitel iz Saint Andoche u Saulieu: Noli me tangere
- reljef Nevjerni Toma iz samostana Santo Domingo u Silosu
- raspelo, Muzej katalonske umjetnosti
- Bogorodica iz Saint Nectaira

- Majstor Radovan, portal katedrale sv. Lovre, Trogir

18. SLIKARSTVO GOTIKE

Razlikovati različite vrste slikarstva u gotici (zidne slike, štafelajne slike, vitraj, oltarne slike, diptih, triptih, poliptih, minijature).

Prepoznati stilske karakteristike gotičkoga slikarstva (zlatna pozadina, privid volumena, naturalizam, narativnost, idealizam).

Objasniti prikaz privida volumena i prostora u gotičkome slikarstvu (modelacija, obrnuta/inverzna perspektiva, skraćanja, više očišta).

Prepoznati stilske karakteristike gotičkoga internacionalnoga stila (elegantni, plesni pokreti, naglašena S-forma, izdužene proporcije, raskošni detalji, narativnost).

Likovni primjeri:

- Rajnski majstor, Rajski vrt
- vitraji katedrale u Chartresu [P/S] Duccio, Maestà
- Giotto, Judin poljubac, kapela Arena (Scrovegni), Padova
- Giotto, Sv. Franjo istjeruje zle duhove iz Assisija, crkva sv. Franje, Assisi
- Giotto, Oplakivanje Krista, kapela Arena (Scrovegni), Padova
- Braća Lorenzetti, Dobra uprava/ Dobra vlada
- Braća Limbourg, Listopad, Časoslov vojvode od Berryja
- Gentile da Fabriano, Poklonstvo kraljeva
- B. J. Trogiranin, Madona u ružičnjaku/Bogorodica u ružičnjaku
- B. J. Trogiranin, Poliptih oplakivanj
- slike u crkvi sv. Marije „na škrlinah“, Beram: Vincent iz Kastva, Mrtvački ples

19. SLIKARSTVO RENESANSE

Imenovati karakteristike i kompozicijska načela renesansnoga slikarstva (simetrija, preglednost, statičnost, uravnoteženost, zatvorenost, piramidalnost, horizontalnost, zlatni rez).

Odrediti načine oblikovanja motiva renesansnoga slikarstva (realizam, idealizam, naturalizam, voluminoznost, plasticitet, skladne proporcije, linearizam).

Odrediti karakteristični tretman svjetlosti (ravnomjerno, difuzno osvjetljenje) i uporabu boja u renesansnom slikarstvu (realistična boja, modelacija, tonsko slikanje).

Objasniti načine postizanja privida volumena i prostora u renesansnom slikarstvu (sfumato, tonska modelacija, geometrijska/linearna perspektiva, zračna/atmosferska perspektiva, točka nedogleda, linije perspektivnog skraćanja, očište, horizont/obzor, skraćanja, kubni prostor, prostorni planovi, prostorni pojasevi). **Razlikovati** stilske karakteristike slikarstva rane i visoke renesanse.

Objasniti stilske razlike između gotičkoga i renesansnoga slikarstva.

Prepoznati stilske karakteristike kasnogotičkoga i renesansnoga slikarstva na Sjeveru (naturalizam, ekspresivnost, narativnost, realizam, uvjerljivo oblikovanje volumena, plastičnost, voluminoznost, bogat kolorit, naglašeni koloristički kontrasti, naglašeni svjetlosni kontrasti, bočno osvjetljenje, modulacija, modelacija, tonsko slikanje, sakralna tematika, žanr scena/genre scena, simetričnost, asimetričnost, statičnost, dinamičnost).

Likovni primjeri:

- Masaccio, Presveto Trojstvo, S. Maria Novella, Firenca

- Masaccio, Porezni novčić, kapela Brancacci, S. Maria del Carmine, Firenca
- P. della Francesca, Krštenje Krista
- P. della Francesca, Bičevanje Krista
- P. della Francesca, Portret Federica da Montefeltra i Battiste Sforza
- P. di Cosimo, Simonetta Vespucci
- A. del Castagno, Posljednja večera, S. Apollonia, Firenza
- S. Boticelli, Rođenje Venere
- S. Boticelli, Proljeće (La Primavera)
- A. Mantegna, Sv. Sebastijan
- D. Ghirlandaio, Čudesni ribolov
- L. da Vinci, Posljednja večera, S. Maria delle Grazie, Milano
- L. da Vinci, Sv. Ana, Bogorodica i dijete
- L. da Vinci, Mona Lisa
- Rafael, Atenska škola, Stanza della Segnatura, Vatikanska palača, Rim
- Rafael, Zaruke Bogorodice
- Giorgione, Tri filozofa
- Tizian, Urbinska Venera
- Michelangelo, Svod Sikstinske kapele, Rim
- A. Dürer, Autoportret
- J. van Eyck, Portret Arnolfinijevih
- J. i H. van Eyck, Ghentski oltar, crkva sv. Bava, Ghent
- R. van der Weyden, Skidanje s križa
- M. Grünewald, Isenheimski oltar
- P. Brueghel St., Seoska svadba
- P. Brueghel St., Slikar i poznavatelj
- A. Dürer, Umjetnikova majka
- A. Dürer, Četiri jahača apokalipse
- A. Dürer, Adam i Eva
- H. Holbein ml., Elisabeta Dancy
- N. Božidarević, Navještenje

20. KIPARSTVO RENESANSE

Prepoznati karakteristike i kompozicijska načela renesansnoga kiparstva (osamostaljenje od arhitekture, simetrija, asimetrija, statičnost, uravnoteženost, preglednost, piramidalnost, zlatni rez).

Objasniti načine oblikovanja motiva u renesansnome kiparstvu (realizam, idealizam, naturalizam, sklad proporcija, kontrapost, uzor u antičkoj skulpturi, plastičnost, voluminoznost).

Objasniti načine oblikovanje volumena i postizanje privida prostora u kiparstvu renesanse (stupnjevanje plastičnosti, puna plastika, linearna/geometrijska perspektiva, točka nedogleda, linije perspektivnoga skraćanja, očiste, horizont/obzor, prostorni planovi, prostorni pojasevi, preklapanje, jasnoća, preglednost).

Likovni primjeri:

- L. Ghiberti, Rajska vrata, istočna vrata krstionice, Firenza

- L. Ghiberti, Stvaranja Adama, Eve, Prvi grijeh i izgon iz Raja, Rajska vrata krstionice u Firenci
- Donatello, Čudo hostije
- Donatello, David
- L. della Robbia, Anđeli koji pjevaju, pjevalište (Cantoria) katedrale u Firenci
- Michelangelo, David
- Michelangelo, Oplakivanje (Pietà) u bazilici sv. Petra u Rimu
- Michelangelo, Grobnice Medici, Nova sakristija, S. Lorenzo, Firenza
- A. Aleši i N. Firentinac, Kapela Bl. Ivana Ursinija, katedrala, Trogir
- J. Dalmatinac, friz s glavama i sjeverna vanjska strana transepta katedrale sv. Jakova, Šibenik • J. Dalmatinac, Krstionica katedrale sv. Jakova, Šibenik

21. SLIKARSTVO MANIRIZMA

Prepoznati karakteristike i kompozicijska načela manirističkoga slikarstva (asimetričnost, nepreglednost, nečitljivost, nelogičnost, dvosmislenost, prenapučenost figurama, dinamičnost, pokrenutost, smirenost).

Odrediti načine oblikovanja motiva u manirističkome slikarstvu (nesklad proporcija, izduženost likova, odmak od klasičnih ideala, deformacija, figura serpentinata, S-linija, naturalizam, ekspresivnost, bizarnost, dvosmislenost).

Odrediti karakteristike svjetlosti (nelogično osvjetljenje, nelogični odnosi svjetla i sjene, snažni svjetlosni kontrasti, simbolika osvjetljenja) i uporabu boja u manirističkome slikarstvu (ekspresivna boja, snažni koloristički kontrasti, snažni tonški kontrasti, nerealistična boja, modelacija, tonsko slikanje).

Objasniti načine postizanja privida volumena i prostora u manirističkome slikarstvu (modelacija, sfumato, linearna perspektiva, perspektivno skraćivanje, neodređenost, nelogičnost, nejasnost, dvosmislenost, nepreglednost, disproporcionalnost).

Likovni primjeri:

- Michelangelo, Posljednji sud, Sikstinska kapela, Rim
- J. Pontormo, Skidanje s križa
- J. Tintoretto, Posljednja večera
- Parmigianino, Bogorodica dugog vrata
- Parmigianino, Autoportret u konveksnom zrcalu
- G. Arcimboldo, Ljeto
- El Greco, Pokop grofa Orgaza
- El Greco, Molitva na Maslinskoj gori
- H. Bosch, Triptih Posljednjeg suda

22. SLIKARSTVO BAROKA I ROKOKOA

Odrediti karakteristike i kompozicijska načela baroknoga i rokoko slikarstva (nemir, dramatičnost, pokrenutost, dijagonalnost, elipsoidnost, dinamičnost, otvorenost).

Odrediti načine oblikovanja motiva baroknoga i rokoko slikarstva (realizam, idealizam, naturalizam, dramatičnost, mističnost, pokret, nemir; usitnjavanje oblika).

Prepoznati karakteristike svjetlosti u baroknom i rokoko slikarstvu (dinamični odnosi svjetlosti i sjene, simbolično svjetlo, chiaro-scuro, kontrast, modelacija, razgrađujuća sjena, bočno osvjetljenje,

skriven izvor osvjetljenja, difuzno, magličasto osvjetljenje, istraživanje odnosa svjetlosti, vode i zraka, odrazi u vodi, efekt titranja) i uporabu boja u baroknome i rokoko slikarstvu (realistična boja, ekspresivna boja, jarke boje, žive boje, snažni kontrasti, reducirana paleta boje, raznolika faktura, tople, svijetle boje, pastelni tonovi).

Prepoznati načine postizanja privida volumena i prostora u baroknome i rokoko slikarstvu (modelacija, chiaro-scuro; geometrijska/linearna perspektiva, zračna/atmosferska perspektiva, točka nedogleda, linije perspektivnoga skraćivanja, očište, horizont, prostorni planovi, prostorni pojasevi, nejasne granice prostora, nejasnoća prostora).

Objasniti odnos zidnoga slikarstva, arhitekture i skulpture u baroknoj i rokoko slici (negacija zida, iluzionizam, iluzionirana arhitektura, sinteza svih umjetnosti/gesamtkunstwerk).

Imenovati specifičnosti tematike u baroknome i rokoko slikarstvu (sakralna tematika, mitološka tematika, portret, žanr/genre scena, krajolik, mrtva priroda, galantna scena).

Imenovati specifičnosti tematike u baroknome i rokoko slikarstvu (sakralna tematika, mitološka tematika, portret, žanr/genre scena, krajolik, mrtva priroda, galantna scena).

Likovni primjeri:

- Caravaggio, Pozivanje sv. Mateja
- Caravaggio, Obraćanje sv. Pavla
- P. da Cortona, Trijumf Božanske providnosti, zidni oslik stropa salona palače Barberini, Rim
- A. Pozzo, Slava sv. Ignacija, freska na svodu crkve S. Ignazio, Rim
- Rembrandt, Autoportret (1660.)
- Rembrandt, Noćna straža
- Rembrandt, Skidanje s križa
- F. Hals, Upravnice ubožnice u Haarlemu
- P. P. Rubens, Podizanje križa
- P. P. Rubens, Nikolas Rubens
- J. Vermeer, Pogled na Delft
- J. Vermeer, Sat glazbe
- G. de la Tour, Rođenje Kristovo
- C. Lorrain, Pejzaž s Noli Me Tangere
- N. Poussin, Orfej i Euridika
- D. Velázquez, Dvorske dame (Las Meninas)
- D. Velázquez, Stara žena peče jaja
- F. Benković, Žrtva Abrahamova (Žrtvovanje Izaka)
- A. Watteau, Hodočašće na Kiteru
- J. Fragonard, Ljuljačka

23. SLIKARSTVO KLASICIZMA I ROMANTIZMA

Odrediti stilske karakteristike slikarstva klasicizma (stroga i pregledna kompozicija, naglašene forme postignute svjetlom i sjenom, jasan crtež, ograničen repertoar boja, dominacija hladnih boja, boja je podređena formi, zaglađenost poteza kistom, utjecaj antičke skulpture, realizam, idealizacija, teatralnost).

Imenovati specifične teme i motive slikarstva klasicizma (portret, antička prošlost, akt).

Odrediti stilske karakteristike slikarstva romantizma (dinamične, dijagonalne kompozicije, dramatično, kontrastno osvjetljenje, pozadinsko svjetlo, prikazivanje svjetlosnih efekata, forma je podređena boji, komplementarni i toplo-hladni kontrasti boja, naglašen rukopis).

Prepoznati glavne teme i motive slikarstva romantizma (suvremeni događaji, portreti, egzotične i orijentalne teme).

Likovni primjeri:

- J.-L. David, Zakletva Horacija
- J.-L. David, Mme Récamier
- J. A. D. Ingres, Velika Odaliska
- Th. Géricault, Splav Meduze
- E. Delacroix, Sloboda predvodi narod
- F. de Goya, 3. svibnja 1808.

24. SLIKARSTVO REALIZMA

Odrediti stilske karakteristike slikarstva realizma (objektivnost, realizam, naturalizam, izražajnost, psihologija likova, karikaturalnost, pojednostavljena pozadina).

Prepoznati karakteristični tretman svjetlosti (dramatični chiaro-scuro) i uporabu boja u slikarstvu realizma (modelacija, bogata slikarska tekstura i kolorit, variranje od debelog/pastoznog do tankog/lazurnog nanosa boje).

Likovni primjeri:

- G. Courbet, Tučaci kamena
- H. Daumier, Vagon treće klase
- É. Manet, Olimpija
- É. Manet, Doručak na travi

25. IMPRESIONIZAM

Onjasniti utjecaj znanstvenih i tehničkih izuma druge polovine 19. stoljeća na umjetnost impresionizma (fotografija, boja u tubi).

26. SLIKARSTVO IMPRESIONIZMA

Odrediti stilske karakteristike slikarstva impresionizma (plenerizam/ plain air, bilježenje trenutaka, neposrednoga dojma i svjetlosti, komplementarni kontrast, kromatski kontrasti, koloristička modulacija, dinamičnost, otvorena, asimetrična kompozicija, slikanje mrljama boje i sitnim potezima, titrava površina slike, rastakanje i pretapanje obrisa, spontan, brz, skicozan rukopis, teme: pejzaži, život grada, svakodnevnica).

Likovni primjeri:

- C. Monet, Impresija: izlazak sunca
- C. Monet, Katedrala u Rouenu: rano jutro, pri punom suncu, portal u podne
- P. A. Renoir, Le Moulin de la Galette
- E. Degas, Primabalerina

27. KIPARSTVO IMPRESIONIZMA

Objasniti karakteristike i kompozicijska načela skulpture impresionizma (kontrast glatkih i teksturalnih površina, igra svjetlosti na površini, skicozni karakter modeliranja materijala, netradicionalni kiparski materijali, dinamičnost, asimetričnost).

Likovni primjeri:

- A. Rodin, Vrata pakla (cjelina i skulpture Poljubac ili Mislioc)
- A. Rodin, Danaja
- A. Rodin, Građani Calaisa
- E. Degas, Mala četrnaestogodišnja balerina

28. POST-IMPRESIONIZAM

Objasniti utjecaj znanstvenih postignuća na umjetnost postimpresionizma (utjecaj eksperimenata iz fizike i psihologije, psihoanaliza).

29. SLIKARSTVO POST-IMPRESIONIZMA

Odrediti stilske karakteristike slikarstva postimpresionizma (ekspresivnost, utjecaj japanske umjetnosti, naglašena subjektivnost u izražavanju tematike, čiste, zasićene boje, komplementarni kontrasti, toplo-hladni kontrasti, koloristička modulacija, plošnost, geometrizacija, stilizacija, pojednostavljene forme, naglašene konturne/obrisne linije, dinamična, otvorena kompozicija, više očišta, koloristička perspektiva, prožimanje planova, individualni rukopisi: poentilizam, mrlje/točke čistih boja, brzi, kratki potezi kista, plošno nanošenje boja).

Prepoznati glavne teme i motive slikarstva postimpresionizma (pejzaži, portreti, mrtve prirode, boemski život, kritika društva i otuđenosti novoga doba).

Likovni primjeri:

- G. Seurat, Nedjeljno popodne na otoku La Grande Jatte
- P. Cézanne, Mrtva priroda sa zelenom vazom
- P. Cézanne, Mont Sainte-Victoire viđen iz kamenoloma Bibemusa
- V. van Gogh, Zvezdano nebo
- V. van Gogh, Autoportret sa slamnatim šeširom, 1887./8.
- V. van Gogh, Kavana na Place du Forum, noću
- P. Gauguin, Odakle potječemo? Što smo? Kamo idemo?
- P. Gauguin, Božji dan
- H. Toulouse-Lautrec, Moulin Rouge La Goulue
- E. Munch, Krik, 1893. (Nacionalna galerija, Oslo)

30. SECESIJA/STIL 1900./NOVI STIL

Odrediti prostorni, sadržajni i idejni okvir secesije (prvi „svjetski“ stil, odcjepljenje od akademizma i historicizma, pokušaj pomirenja umjetnosti i industrije, jedinstvo svih umjetničkih grana/gesamtkunstwerk).

Prepoznati nazive za secesiju u Njemačkoj (Jugendstil), Austriji (Secession), Francuskoj i Belgiji (Art Nouveau).

31. SLIKARSTVO SECESIJE/SZILA 1900./NOVOG STILA

Objasniti stilske značajke slikarstva secesije (utjecaj japanske umjetnosti, eklekticism, dekorativnost, ornamentalnost, geometričnost, organičnost, stilizacija, izvijene, valovite linije i oblici, plošno tretiranje boje, izduženost proporcija, asimetričnost, dinamičnost, simbolične i alegorijske teme, žena prožeta erotizmom). **Likovni primjeri:**

- G. Klimt, Poljubac

32. SLIKARSTVO PRVE POLOVINE 20. STOLJEĆA – FOVIZAM, KUBIZAM, EKSPRESIONIZAM

Odrediti karakteristike fovističkoga slikarstva (boje kao glavno izražajno sredstvo: čiste, intenzivne, ekspresivne, nerealne boje, slobodno korištenje boja, dinamika i naglašeni kontrasti boja, koloristička perspektiva, pojednostavljenje oblika, plošnost, naglašene obrisne linije, naglašeni rukopis, vidljivi potezi kista, teme: pejzaži, portreti, sakralne teme, arkadija, alegorija).

Odrediti karakteristike kubističkoga slikarstva (analitički kubizam: utjecaj Cézannea, rastvaranje, analiziranje i geometrizacija oblika, fasete, rastakanje površine slike, poliperspektiva, iluzija prostornovremenskoga kontinuuma, prigušena paleta boja, nerealne boje, interes za afričku umjetnost, teme: akt, portret, mrtva priroda, sintetički kubizam: tehnika kolaža, sažimanje oblika, afirmacija boje/ intenzivnije boje, plošnost, orfički kubizam: intenzivne, transparentne boje, simultani i komplementarni kontrasti, kružni, apstraktni oblici, motivi iz suvremenoga života: Eiffelov toranj, zrakoplovi).

Odrediti karakteristike ekspresionističkoga slikarstva (istraživanje i izražavanje osjećaja i duševnih stanja, deformiranje stvarnosti/prostora i oblika, stilizacija, apstrakcija, nerealne, intenzivne boje, slobodan, dramatičan rukopis, naglašene linije, plošnost, utjecaj izvaneuropske umjetnosti, povezivanje umjetnika u grupe: Die Brücke, Der Blaue Reiter, teme: sakralne teme, prizori iz gradskog života, apstraktne teme).

Likovni primjeri:

- H. Matisse, Radost življenja
- H. Matisse, Gospođa Matisse/Zelena linija/Gospođa M. sa zelenom trakom
- H. Matisse, Le Dessert, Harmonie en rouge
- H. Matisse, Ples
- A. Derrain, Big Ben
- Rouault, Stari kralj
- P. Picasso, Gospođice iz Avignona
- G. Braque, L'Estaque/Kuća u Estaqueu
- G. Braque, Portugalac
- P. Picasso, Portret Ambroise Vollarda
- P. Picasso, Tri muzičara
- P. Picasso, Guernica
- R. Delaunay, Hommage á Bleriot
- E. Nolde, Duhovi
- E. L. Kirchner, Pet žena na ulici
- E. L. Kirchner, Potsdamer Platz

- V. Kandinski, S crnim lukom
- V. Kandinski, Improvizacija 26

33. SLIKARSTVO PRVE POLOVINE 20. STOLJEĆA – FUTURIZAM I METAFIZIČKO SLIKARSTVO Odrediti

karakteristike slikarstva futurizma (dinamizam, utjecaj fotografije: simultanost u prikazivanju nekoliko faza pokreta, utjecaj impresionizma, simbolizma i poentilizma: sitne mrlje boje, važna uloga svjetlosti, ekspresivne linije, komplementarni kontrasti, utjecaj kubizma: rastvaranje, analiziranje i geometrizacija oblika, fasete, rastakanje površina, poliperspektiva, iluzija prostornovremenskoga kontinuuma, tehnika kolaža, teme i motivi iz suvremenoga života: automobili, zrakoplovi, gradilišta, električna rasvjeta, vreva gradske ulice, isječci novina, natpisi).

Odrediti karakteristike metafizičkoga slikarstva i slikarstva magičnoga realizma (metafizičko slikarstvo: nereálnost, simboličnost, figurativnost, iluzionizam: naglašena perspektiva, iluzija prostornosti i trodimenzionalnosti, motivi napuštenih gradskih prostora s neočekivanim detaljima, magični realizam/Nova objektivnost: ekspresivnost, deformacija, karikaturalnost, realizam, teme nasilja, kritika društva).

Likovni primjeri:

- G. Balla, Dinamika psa na uzici
- G. Severini, Plava plesačica
- G. de Chirico, Tajne sata
- G. Grosz, Stubovi društva
- M. Beckmann, Odlazak

34. SLIKARSTVO PRVE POLOVINE 20. STOLJEĆA – SUPREMATIZAM, REJONIZAM I NEOPLASTICIZAM

Odrediti karakteristike slikarstva ruske avangarde (rejonizam: istraživanje svjetlosti, apstraktne forme, suprematizam: apstrakcija, redukcija na jednostavne geometrijske oblike: kvadrat, kružnica, redukcija kolorita, sklad boja i oblika).

Odrediti karakteristike slikarstva De Stijla/neoplasticizma (apstrakcija, jednostavne geometrijske forme, primarne i akromatske boje, dinamika boja, horizontalne i vertikalne linije, plošnost, ritmičnost). **Likovni primjeri:**

- K. Maljevič, Suprematistička kompozicija: crveni kvadrat, crni kvadrat
- K. Maljevič, Bijelo na bijelom
- M. Larionov, Staklo
- P. Mondrian, Kompozicija 2
- P. Mondrian, Broadway Boogie- Woogie

35. SLIKARSTVO PRVE POLOVINE 20. STOLJEĆA – DADAIZAM I NADREALIZAM

Odrediti karakteristike dadaizma (kritika ratne stvarnosti i društva, negacija umjetnosti, antiumjetnost, zagovaranje anarhije, provokativnost, izražavanje besmisla i destrukcije, izražavanje individualizma, automatizam, „zakon slučaja“, uključivanje publike u doživljaj djela, različiti umjetnički izričaji: fotomontaža, kolaž, grattage, frottage, scenski nastupi kao preteča performansa i happeninga, ready made, središta dadaizma: Zürich, Berlin, New York).

Odrediti karakteristike nadrealističkoga slikarstva (izražavanje podsvjesnoga, iracionalnoga i intuitivnoga, svijeta snova i halucinacija, prepuštanje slučajnom, stilska raznolikost: apstrakcija, organičnost, figurativnost, kombinacija realizma u prikazivanju i nerealnoga sadržaja).

Likovni primjeri:

- M. Duchamp, Akt koji silazi niz stepenice
- M. Duchamp, L. H. O. O. Q.
- S. Dalì, Goruća žirafa
- M. Chagall, Crveno sunce
- P. Klee, Strah
- P. Klee, Ad Parnassum
- R. Magritte, Time Transfixed

36. KIPARSTVO PRVE POLOVINE 20. STOLJEĆA I

Odrediti karakteristike skulptura Constantina Brâncuși (pojednostavljeni oblici, stilizacija, poštivanje karakteristika materijala: kamen, mjed, drvo, izražavanje biti prikazanoga, ponavljanje istoga motiva).

Odrediti karakteristike skulptura Henrija Matissea (postupna redukcija i apstrahiranje).

Odrediti karakteristike kubističke skulpture (udaljšavanje od realističkih formi, uvođenje prostora u skulpturu/prošupljivanje forme, ekspresivnost, dinamičnost, korištenje netradicionalnih kiparskih materijala, uvođenje novih tema u skulpturu: mrtva priroda, utjecaj afričke skulpture).

Odrediti karakteristike futurističke skulpture (dinamizam, prikazivanje pokreta). **Likovni primjeri:**

- C. Brâncuși, Ptica u prostoru
- C. Brâncuși, Poljubac, 1916.
- C. Brâncuși, Plavokosa crnkinja
- H. Matisse, Žena s leđa/Leđa
- J. Lipchitz, Čovjek s gitarom/ Gitarist
- R. Duchamp-Villon, Veliki konj
- U. Boccioni, Jedinstvenost oblika kontinuiteta u prostoru
- M. Duchamp, Vodoskok/Fontana
- M. Duchamp, Kotač bicikla

37. KIPARSTVO PRVE POLOVINE 20. STOLJEĆA II

Odrediti karakteristike dadaističke skulpture (provokativnost, neočekivani odnosi, negacija prvotne funkcije korištenih predmeta, destrukcija, „Merz“ objekti kao preteča instalacija, ready-made, mobil). **Odrediti** karakteristike konstruktivističke skulpture (asamblaži, kutni reljefi, apstraktne konstrukcije, negacija elemenata tradicionalne skulpture, uvođenje novih materijala: plastika, pleksiglas, najlonska nit, uplošnjavanje i istanjivanje mase, zakrivljene plohe, dominacija prostora, osamostaljenje oplošja). **Odrediti** karakteristike skulpture B. Hepwortha (apstraktne skulpture, prošupljene forme, međudjelovanje prostora i mase, poštivanje materijala, zaobljene, organske forme) i H. Moorea (figurativnost, međudjelovanje mase i prostora, prošupljivanje mase, organičnost, utjecaj pretkolumbovske umjetnosti: poštivanje materijala, pojednostavljene forme,

„zakon slučajnosti“). **Odrediti** karakteristike nadrealističke skulpture (objekti simboličnoga značenja, ready-made, mobili, prostorne konstrukcije).

Likovni primjeri:

- K. Schwitters, Merzbau, 1922./3.
- V. Tatlin, Spomenik trećoj internacionali
- N. Gabo, Bista/Konstruirana glava
- A. Pevsner, Konstrukcija u jajetu
- M. Oppenheim, Krznjeni doručak
- A. Calder, Calderberry Bush
- A. Giacometti, Palača u četiri sata ujutro
- B. Hepworth, Pelagos
- H. Moore, Ležeća figura, 1945./46.

38. SLIKARSTVO DRUGE POLOVINE 20. STOLJEĆA I

Odrediti idejne karakteristike (Freudove i Jungove ideje o podsvijesti, izražavanje trenutačnoga stanja i osjećaja) i formalne karakteristike slikarstva apstraktnoga ekspresionizma (reakcija na geometrijsku apstrakciju, automatizam, nekontrolirane, intuitivne, gestualne, brze kretnje, spontanost, zakon slučaja; dripping; slika nema središta ni hijerarhije elemenata, isprepletena mreža linija, veliki formati slika, grotesknost, izobličena prikazu likova/ženskih idola, kaligrafski prikazi, ideogrami, slikarstvo obojenih polja, monokromne površine zasićene bojom).

Odrediti idejne (umjetnost bez forme, reakcija na ratna razaranja i iskustva logora, egzistencijalistički pristup, terapijski učinak umjetnosti, izražavanje unutarnjih stanja i trenutačnih emocija) i formalne karakteristike enformela/informela (rasap oblika, naglašena materijalnost, izražajnost temeljena na tehnici i materijalima, pastozni namazi zagastih uljanih ili sintetičkih boja, miješanje građevinskih i industrijskih materijala s bojom, ukidanje jasne granice između slike i skulpture, razaranje površine vatrom, kiselinom ili struganjem, nepredvidivost konačnog rezultata, osporavanje tradicionalne kompozicije slike, zoomorfni oblici) i njegovih glavnih podgrupa: tašizam („slika svijeta – poslije atomske katastrofe“, fantazija, slobodne apstrakcije, dinamične kompozicije, jarke boje, automatizam, prskanje boje, mrlje, gestualni, kaligrafski stil slikanja, velike dimenzije slika) i sirova umjetnost/art brut (nadahnutost likovnim izrazom djece i mentalnih bolesnika, poziv na građansku neposlušnost, gusti namaz boje, korištenje neslikarskih materijala, grebanje slojeva podloge slike). **Likovni primjeri:**

- J. Pollock, Jesenski ritam
- J. Pollock, Jedan
- W. de Kooning, Žena
- F. Kline, New York, New York
- M. Rothko, Zelena i narančasta na crvenom
- Wols, Plavi fantom
- J. Dubuffet, La Métafisix
- H. Hartung, Kompozicija 23
- G. Mathieu, Capetovci posvuda/ Posvuda Kapetinzi
- A. Burri, Vreća 4
- Y. Klein, Plavi monokrom IKB 48

- B. Newmann, Divljina
- Y. Klein, Antropometrija
- L. Fontana, Concetto spaziale
- R. Rauschenberg, Krevet

39. SLIKARSTVO DRUGE POLOVINE 20. STOLJEĆA II

Odrediti uzore pop-arta (masovni mediji, popularna kultura, potrošačko društvo, industrijska proizvodnja, grad), idejne karakteristike (isključivanje osobnosti, predmeti iz svakodnevnoga života izdižu se na razinu umjetnosti, reprodukcija dobiva status originala, veličanje popularnoga, komercijalnoga i prolaznoga) i formalne karakteristike pop-arta (utjecaj neodadaizma: brisanje granica između stvarnosti i umjetnosti u kolažima i asamblazima, stvaranje urbanih ikona, glavni motivi: simboli potrošačke kulture, isključivanje osobnosti, nedostatak hijerarhijskih odnosa među elementima, ponavljanje, uvećavanje, istovjetni otisci, princip televizijske montaže, različiti mediji i njihove kombinacije: slike, grafike, fotografije, skulpture, kolaž, asamblaz, instalacije, korištenje plastike umjesto prirodnih materijala).

Odrediti idejne karakteristike (umjetnost bliska znanosti, brisanje individualnosti) i formalne karakteristike op-arta (apstraktne, geometrijske strukture, dinamika i iluzija pokreta postignuta mijenjanjem ritma, gustoće i toka linije, variranjem oblika i suprotstavljanjem perspektivnih odnosa ili boja, neizražen rukopis, zbunjivanje promatrača).

Likovni primjeri:

- J. Jones, Tri zastave
- R. Hamilton, Što čini današnji dom tako različitim, tako privlačnim • A. Warhol, 200 limenki Campbellove juhe • A. Warhol, Marylin Monroe
- R. Lichtenstein, Whaam!
- V. Vasarely, Vega
- B. Riley, Cataract III

40. KIPARSTVO DRUGE POLOVINE 20. STOLJEĆA

Objasniti karakteristike i nove vrste skulpture 50ih, 60ih i 70ih godina 20. stoljeća (sumarnost, jednostavnost, figuracija na rubu apstrakcije, stiliziranost, apstrakcija, ekspresivna, enformelistička, gruba površina, figuracija bez deskriptivnosti, preoblikovanje tradicionalnih kiparskih tema, utjecaj popularne i potrošačke kulture, banalne teme svakodnevice, realizam i hiperrealizam, predimenzioniranje/ uvećavanje, monumentalnost kod javnih i pejzažnih skulptura, ukidanje postolja, osim ako je sastavni dio skulpture ili samostalno umjetničko djelo, volumen i prostor su jednakovrijedni, vidljivi tragovi obrade materijala – beton, metal, gotovi metalni dijelovi, eksperimentiranje s industrijskim materijalima i novim tehnologijama, mobil, stabil, pejzažna skulptura).

Odrediti karakteristike kinetičke umjetnosti (mobili/pokretanje skulptura zrakom, motorom ili magnetizmom; statičke, mehanički složene strukture sastavljene od većeg broja dijelova, djelo je dovršeno nakon gledateljeve manipulacije, lumino-objekti koji proizvode stroboskopsko kretanje putem svjetlosti, kibernetički objekti, svjetlosna, zvučna, pokretna kompozicija, osjetljivost na podražaje iz okoline, element slučajnosti i neočekivanosti, audio-vizualni efekti).

Likovni primjeri:

- H. Moore, Ležeća figura, 1957., Kunsthalle, Zürich
- B. Hepworth, Skupina od dvanaest figura
- Giacometti, Čovjek koji hoda • M. Marini, Konj i jahač, 1949./50.
- G. Richier, Bogomoljka/Praying Mantis
- A. Calder, Velika brzina
- E. Paolozzi, Sveti Sebastijan br. 2.
- M. Bill, Beskonačna vrpca
- D. Smith, Cubi XVIII
- M. Goeritz, Trg pet kula
- C. Oldenburg, Žlica s trešnjom
- D. Hanson, Žena s kolicima u supermarketu
- A. Hay, Papirnata vrećica
- A. Calder, Mali pauk
- J. Tinguely, Baluba N° 3
- N. Schöffer, Spaciodinamički toranj

41. MINIMALIZAM, KONCEPTUALNA UMJETNOST

Odrediti idejne karakteristike (odbacivanje simbolike i asocijacije na stvarnost) i formalne karakteristike minimalizma (strukturalizam; nagovještaj konceptualne umjetnosti, minimalni tragovi umjetnikove djelatnosti, estetska vrijednost temeljena na nedostatku umjetničkoga sadržaja, velike dimenzije specifičnih, uglavnom geometričnih objekata organiziranih kao primarne apstraktne strukture u fizičkome prostoru, industrijski proizvedeni materijali i objekti, napuštanje galerijskoga prostora, ritmičko ponavljanje, neboje, kompozicija bez hijerarhije dijelova, negiranje individualnosti i izbjegavanje subjektivnosti).

Odrediti karakteristike konceptualne umjetnosti (odricanje materijalizacije umjetničkih predmeta u korist ideje i značenja; intelektualno promišljanje i tumačenje umjetnosti i uključivanje publike u njezino stvaranje, nepostojanje zajedničkoga, istovjetnoga tumačenja djela, naglasak na procesu, odbacivanje manualnoga postupka i oslobađanje od posrednika, važnost teksta i verbalizacije umjetnosti, nestajanje granica između različitih umjetničkih medija i uvođenje novih medija, npr. dijagram, tekst, matematička formula, anketa, shema, teorijska istraživanja, ironija, paradoks, upotreba tekstova koji usmjeravaju na ideje i koncepte, umjetnost uključuje dokumentaciju, skice, fotografije, video, film, umjetnikovo tijelo, instalacije, ambijent, intervencije, akcije). **Likovni primjeri:**

- F. Stella, Nunca Pasa Nada
- C. Andre, Ravnina od aluminija i cinka • D. Judd, Bez naslova, 1969.
- J. Kosuth, Jedan i tri stolca
- V. Grippo, Analogija IV
- B. Nauman, Zidni znak, 1967.
- M. Merz, My Homes Wind and Fibonacci Tables • J. Kounellis, Bez naziva, 1975.

42. LAND ART, HAPPENING, BODY ART

Odrediti karakteristike arte povera/siromašne umjetnosti (utjecaj minimalizma i konceptualne umjetnosti, dodatno oslobađanje od ideje i mjesta, instalacije i ambijenti od skromnih, beznačajnih, jeftinih, često otpadnih materijala).

Odrediti karakteristike land arta (ambijenti i instalacije uklopljeni u prirodni krajolik, ukidanje granice između ljudskoga stvaralaštva i prirode, materijali: tlo, prirodno okruženje, prirodni procesi).

Odrediti karakteristike umjetnosti performansa/performance (režirani ili neregirani događaji koje umjetnik izvodi pred publikom ili se događaj promatra preko videa, publika nije uključena, dokumenti o performansu su njegov scenarij, video i fotografske snimke, suočavanje s duhovnom krizom suvremenoga doba).

Odrediti karakteristike umjetnosti tijela/body art (procesualna umjetnost, performans u kojem se umjetnik koristi svojim tijelom ili tijelom druge osobe, tijelo bilježi trag akcije).

Odrediti karakteristike umjetnosti happeninga (proširenje pojma umjetnosti na izvanumjetničke aktivnosti, sudjelovanje publike, neograničena sloboda radnji, ritualnost, repetitivnost, ritmičnost, interakcija ljudi i stvari uz prethodno zamišljeni scenarij ili kao spontani neregirani događaj, u umjetnički događaj unose se kao ready-made svakidašnji iznimni događaji, vrijednosti ili svjetonazori).

Likovni primjeri:

- R. Smithson, Spiralni gat/Spirani nasip/The Spiral Jetty
- J. Turrell, The Roden Crater
- Christo i Jean Claude, Pont Neuf
- A. Kapprow, Dvorište
- D. Oppenheim, Položaj čitanja za drugi stupanj opekotina
- T. Gotovac, Zagreb, volim te
- N. J. Paik, Integralni klavir
- J. Beuys, Ja volim Ameriku i Amerika voli mene

43. POSTMODERNA UMJETNOST, VIDEO I NOVI MEDIJI

Odrediti karakteristike umjetničkoga pokreta Fluxus (sinteza svih umjetnosti, znanosti i filozofije te umjetnosti i života, egzistencijalističke ideje, terapijski učinak umjetnosti, procesualnost, utjecaj na društvenu i političku promjenu, ukidanje distance umjetničko djelo/publika i publika/umjetnik, intermedijalnost, oblici umjetnosti: umjetnost zasnovana na slučaju, simultana i konkretna poezija, happeninzi, samouništavajuća umjetnost, umjetnost događanja, muzički performans, „društvena skulptura“, umjetnost prisvajanja, umjetnost ponašanja, eksperimentalni film, asamblaž, različiti umjetničko-životni oblici ponašanja).

Odrediti karakteristike video umjetnosti te umjetnosti proširenih i novih medija (stapanje tehnologije, znanosti i umjetnosti, nova estetika, video, računalni i digitalni mediji, poststrukturalistički pristup umjetnosti, dekonstrukcija zabilježbe stvarnosti montažom, dekonstruiranje fizičkoga prostora: video-skulptura i video-instalacije, prošireni mediji – interakcija filma/videoa i likovne umjetnosti te njihova sinteza, novi mediji: multimedijски ambijenti i instalacije, elektroničke, telekomunikacijske umjetnosti, interaktivnost, hiperstvarnost, simultanost, kopija, neograničene mogućnosti reprodukcije, umjetnik stvara artefakt koji tek publika pretvara u umjetničko djelo, novomedijski jezik).

Odrediti karakteristike postmoderne umjetnosti (reakcija na modernistička načela u umjetnosti, kombiniranje različitih stilova, reinterpretacija prošlosti, obuhvaćanje nekoliko trendova: neekspresionizam, neogeo, neoenformel, neokonceptuala).

Likovni primjeri:

- N. J. Paik, Voltaire
- N. J. Paik, TV Budha
- B. Viola, On plače za tobom
- B. Viola, Nebo i zemlja
- V. Molnar, Četverokutne strukture
- A. Kiefer, Margarethe, 1981.
- F. Clemente, iz serije Francesco Clemente Pinxit • G. Baselitz, Veliki prijatelji, 1965.